

**LATVIJAS UNIVERSITĀTE
BIZNESĀ, VADĪBAS UN EKONOMIKAS FAKULTĀTE**

**LATVIJAS DEGVIELAS MAZUMTIRGOTĀJU LĪDERU FINANŠU
ANALĪZE.**

Financial analysis of latvian fuel retail market leaders.

BAKALĀURA DARBS

Ekonomikas bakalaura studiju programma

Finanses un kredīts

Autors: Rūta Elise Vītola
Studenta apliecības Nr.: rv16047
Darba vadītājs: Dr. ekon. docente Aina Joppe

RĪGA 2019

Anotācija

Bakalaura darba mērķis ir degvielas mazumtirgotāju līderu finansiālā stāvokļa novērtēšana un tā ekonomiskā interpretācija. Bakalaura darbā tiek analizēti četri lielākie degvielas mazumtirgotāji, 2 ārvalstu meitas uzņēmumi - SIA "Circle K Latvia" un SIA "Neste Latvija", kā arī 2 uzņēmumi ar Latvijas kapitālu - SIA "East West Transit" un A/S "Virši-A". Saimnieciskā darbība tiek aplūkota no 2014.-2017.gadam.

Bakalaura darbs sastāv no 4 nodaļām:

Darba pirmajā nodaļā tiek izpētīta degvielas mazumtirdzniecības tirgus stāvoklis un attīstības tendences laika gaitā, kā arī faktori, kas spēj ietekmēt degvielas tirgotāju finansiālos rezultātus.

Otrajā daļā tiek apskatīti degvielas mazumtirgotāju saimnieciskās darbības aspekti un to raksturojums

Trešajā daļā tiek apskatīti un raksturoti finanšu analīzes teorētiskie pamati.

Ceturtajā daļā tiek veikta visu 4 degvielas mazumtirgotāju finanšu analīze.

Darba noslēgumā tiek izdarīti galvenie secinājumi un izstrādāti priekšlikumu uzņēmumu finansiālā stāvokļa uzlabošanai.

Atslēgas vārdi: degvielas mazumtirdzniecības tirgus, tirgus analīze, DUS, finanšu analīze, finanšu koeficienti, rentabilitāte, likviditāte, maksātspēja, konkurence.

ANNOTATION

The main objective of Bachelor thesis is to evaluate financial performance of Latvian fuel retail market leaders and to give economic interpretation about the results. Four major fuel retailers are analyzed in this bachelor's thesis, two foreign subsidiaries - SIA "Circle K Latvija" and SIA "Neste Latvija" as well as two companies with Latvian capital - SIA "East West Transit" and A/S "Virši-A". The period of economic activity to be analyzed is from 2014 to 2017 year.

Bachelor's thesis consists of 4 chapters.

The first chapter of the thesis examines the fuel retail market situation and development tendencies over time, as well as factors that can influence the financial results of fuel traders.

The second chapter deals with the aspects of the economic activities of fuel retailers and their characteristics.

The third chapter discusses the theoretical foundations of financial analysis.

The fourth part is a financial analysis of all 4 fuel retailers.

The main conclusions and suggestions for the improvement are given at the end of a thesis.

Keywords: fuel retail market, market analysis, DUS, financial analysis, financial ratios, profitability, liquidity, solvency, competition.

SATURA RĀDĪTĀJS

APZĪMĒJUMU UN SAĪSINĀJUMU SARAKSTS.....	6
IEVADS.....	7
1. DEGVIELAS TIRGUS VISPĀRĪGS RAKSTUROJUMS.....	9
1.1. Degvielas mazumtirdzniecības tirgus attīstība un konkurence Latvijā.....	9
1.2. Degvielas cena.....	11
1.3. Pasaules degvielas cenu ietekmējošie faktori.....	15
2. DEGVIELAS MAZUMTIRGOTĀJU LĪDERU SAIMNIECISKĀS DARBĪBAS RAKSTUROJUMS	17
2.1. A/S “Virši-A”.....	17
2.2. SIA “Neste Latvija”.....	18
2.3. SIA “East West Transit”.....	19
2.4. SIA “Circle K Latvia”.....	20
3. FINANŠU ANALĪZES TEORĒTISKAIS RAKSTUROJUMS.....	21
3.1. Finanšu analīzes aktualitāte.....	21
3.2. Finanšu pārskati.....	22
3.3. Finanšu analīzes mērķi, metodes un to pielietojums.....	26
3.4. Uzņēmuma konkurētspējas rādītāji.....	27
3.4.1. Kapitāla struktūras rādītāji.....	27
3.4.2. Likviditātes rādītāji.....	29
3.4.3. Rentabilitātes rādītāji.....	31
3.4.4. Apgrozāmo līdzekļu aprites rādītāji.....	32
3.4.5. Finanšu cikls.....	34
4. FINANŠU ANALĪZES PRAKTISKAIS PIELIETOJUMS.....	35
4.1. Kapitāla struktūras rādītāju analīze.....	35
4.2. Likviditātes rādītāju analīze.....	38
4.3. Rentabilitātes rādītāju analīze.....	41
4.4. Aprites rādītāju un finanšu cikla analīze.....	45
SECINĀJUMI.....	51
PRIEKŠLIKUMI DEGVIELAS MAZUMTIRGOTĀJU SAIMNIECISKĀS DARBĪBAS UZLABOŠANAI	52
<i>Izmantotie literatūras avoti.....</i>	<i>53</i>
Pielikumi.....	56
1.pielikums.....	57
A/S “Virši-A” Grāmatvedības bilance 2017/2016. gads.....	57
2. pielikums.....	58
A/S “Virši-A” Peļņas vai zaudējuma pārskats 2017/2016.gads.....	58

3. pielikums.....	59
A/S “Virši-A” Grāmatvedības bilance 2015/2014.gads.....	59
4. pielikums.....	60
A/S “Virši-A” Peļņas vai zaudējuma pārskats 2015/2014.gads	60
5. pielikums.....	61
SIA “EAST-WEST TRANSIT” Grāmatvedības bilance 2017/2016.gads	62
6. pielikums.....	63
SIA “EAST-WEST TRANSIT” Peļņas vai zaudējuma pārskats 2017/2016.gads.....	63
7. pielikums.....	64
SIA “EAST-WEST TRANSIT” Grāmatvedības bilance 2015/2014.gads	65
8. pielikums.....	66
SIA “EAST-WEST TRANSIT” Peļņas vai zaudējuma pārskats 2015/2014.gads.....	66
9. pielikums.....	67
SIA “Neste Latvija” Grāmatvedības bilance 2017/2016.gads.....	67
10. pielikums.....	68
SIA “Neste Latvija” Peļņas vai zaudējuma pārskats 2017/2016.gads	68
11. pielikums.....	69
SIA “Neste Latvija” Grāmatvedības bilance 2015/2014.gads.....	69
12. pielikums.....	70
SIA “Neste Latvija” Peļņas vai zaudējuma pārskats 2015/2014.gads	70
13. pielikums.....	71
SIA “Circle K Latvia” Grāmatvedības bilance 2017/2016.gads	71
14. pielikums.....	72
SIA “Circle K Latvia” Peļņas vai zaudējuma pārskats 2017/2016.gads.....	72
15. pielikums.....	73
SIA “Circle K Latvia” Grāmatvedības bilance 2015/2014.gads	73
16. pielikums.....	74
SIA “Circle K Latvia” Peļņas vai zaudējuma pārskats 2015/2014.gads.....	74

APZĪMĒJUMU UN SAĪSINĀJUMU SARAKSTS

VID - Valsts ieņēmumu dienests
CSP - Centrālās statistikas pārvalde
ROA – Aktīvu rentabilitāte (Return on assets)
ROE – Pašu kapitāla atdeve (Return on equity)
ROS- Realizācijas rentabilitāte (Return on sales)
DUS – Degvielas uzpildes stacija
KP – Konkurences padome
GP- Gada pārskats
PVN- Pievienotais vērtības nodoklis
ASV- Amerikas Savienotās valsts
EK – Eiropas Komisija
PZA- Peļņas vai zaudējuma aprēķins
NACE- ES Saimniecisko darbību statistiskā klasifikācija
SIA – Sabiedrība ar ierobežotu atbildību
AS- Akciju sabiedrība
LETA- Latvijas nacionālās informācijas aģentūra
LDTA -Latvijas Degvielas tirgotāju asociācija

IEVADS

Nenoliedzami cilvēce pēdējo gadu laikā ir attīstījusies un turpina attīstīties ļoti strajos tempos. 21. gadsimtu nereti dēvē arī par tehnoloģiju laikmetu. Gandrīz katram individuālam attīstītā valstī pieder personīgais viedtālrunis, portatīvais dators, automašīna, televizors un visādas citādas mehāniskas ierīces, bez kurām ikdienas cilvēka dzīve praktiski vairs nav iedomājama. Tehnoloģiju attīstība laika gaitā ir veicinājusi arī auto industrijas attīstību, kas šobrīd ir kļuvusi jau vienu no populārākajām nozarēm visā pasaulē, aptverot rūpniecības, transporta un arī naftas pakalpojumus, tādējādi sekmējot lielāku pieprasījumu pēc naftas pārstrādes produktiem. Laika gaitā ir novērojama tendence degvielas patēriņam pieaugt, kas sekmē arī lielāku piedāvājumu. Kā zināms, Latvijā nenotiek naftas resursu ieguve, tāpēc tā tiek importēta un nogādāta patērētājam ar degvielas mazumtirgotāju starpniecību.

Darba temats ir ļoti aktuāls mūsdienās, jo lielākā daļā iedzīvotāju Latvijā katru dienu pārvietojas ar kādu iekšdedzes dzinēja transportlīdzekli, kas nebūtu iespējams bez naftas pārstrādes produktiem jeb degvielas. Kā arī no degvielas cenu izmaiņām ir atkarīgas gandrīz visas tautsaimniecības nozares. Šī iemesla dēļ, situācija degvielas mazumtirdzniecības tirgū ir viens no svarīgākajiem iedzīvotāju labklājības ietekmes elementiem. Degvielas cenas ietekmē ne tikai patērētājus, bet arī uzņēmējdarbības ekonomiku kopumā, caur ražošanas un transporta izmaksām, kā arī veicina tirgotāju savstarpējo konkurenci. Konkurences rezultātā uzņēmēji cenšas uzlabot ne tikai mārketingu, bet arī pievērst pastiprinātu uzmanību savām finansēm un finanšu menedžmentam, lai spētu izturēt konkurences radītos apstākļus.

Bakalaura darba pētījuma objekti ir 4 degvielas mazumtirgotāji: SIA "Circle K Latvija", SIA "Neste Latvija", SIA "East West Transit" un A/S "Virši-A". Šie uzņēmumi jau ir integrējušies Latvijas degvielas mazumtirdzniecības tirgū un pārvalda plašu degvielas uzpildes staciju tīklu, tāpēc ir svarīgi izanalizēt finansiālos trūkumus, kā arī pozitīvos aspektus, kas ir nepieciešami, lai tirgotāji spētu noturēt savas pozīcijas šajā nozarē un uzturēt veselīgu konkurenci.

Bakalaura darba pētījuma priekšmets ir visu 4 uzņēmumu finanšu pārskatu dati, uzņēmuma darbība un tās izmaiņas pētījuma perioda ietvaros.

Bakalaura darba mērķis ir izpētīt speciālo literatūru, statistisko datu avotus, noskaidrot pašreizējo situāciju degvielas mazumtirdzniecības tirgū, veikt visu uzņēmumu finanšu rādītāju analīzi, komerciālās rentabilitātes ietekmējošo faktoru analīzi, salīdzināt iegūtos rādītājus ar konkurentiem, nozares vidējiem rādītājiem un veikt finanšu stāvokļa novērtējumu. Kā arī veikt prognozi par uzņēmuma nākotnes rezultātiem, attīstības iespējām, spēju konkurēt ar

nozares līderiem, izstrādāt secinājumus un priekšlikumus uzņēmumu finansiālās darbības uzlabošanai.

Darba mērķa sasniegšanai risināti šādi uzdevumi:

- 1) Izpētīta situācija degvielas mazumtirdzniecības nozarē un tās attīstības tendences
- 2) Izpētīti finanšu analīzes teorētiskie aspekti un izvēlēta piemērotākā finanšu analīzes metode noteiktā mērķa sasniegšanai
- 3) Izpētīti SIA "Circle K Latvija", SIA "Neste Latvija", SIA "East West Transit" un A/S "Virši-A" pēdējo 4 gadu laikā saimnieciskās darbības rezultāti.
- 4) Izanalizēti un aprēķināti SIA "Circle K Latvija", SIA "Neste Latvija", SIA "East West Transit" un A/S "Virši-A" kapitāla struktūras, likviditātes, rentabilitātes un aprītes rādītāji, kā arī noteikts finanšu cikls par 2015., 2016. un 2017. gadu. Rādītāji savstarpēji salīdzināti.
- 5) Izstrādāta dažādu faktoru izmaiņu ietekme uz apgrozījuma rentabilitāti
- 6) Veiktas prognozes par uzņēmuma nākotnes rezultātiem un attīstības iespējām
- 7) Izstrādātas praktiskās rekomendācijas, secinājumi un priekšlikumi darba gaitā konstatētajām problēmām.

Bakalaura darbs sastāv no 4 nodaļām. Pirmajā nodaļā tiks izpētīta degvielas mazumtirdzniecības tirgus vispārējās tendences un attīstība, lai noskaidrotu kādā vidē darbojas izvēlētie uzņēmumi. Otrajā daļā tiek aprakstītas visu uzņēmumu saimnieciskās darbības veidi un informācija par tiem, ka palīdz padziļinātāk izprast iegūtos finanšu rādītājus. Trešajā nodaļā tiek aplūkoti finanšu analīzes teorētiskie aspekti, kas ļauj veiksmīgi interpretēt katru rādītāju. Visbeidzot ceturtajā nodaļā, tiek veikta finanšu analīze, kas palīdz noteikt katra uzņēmuma vājās un stiprās puses.

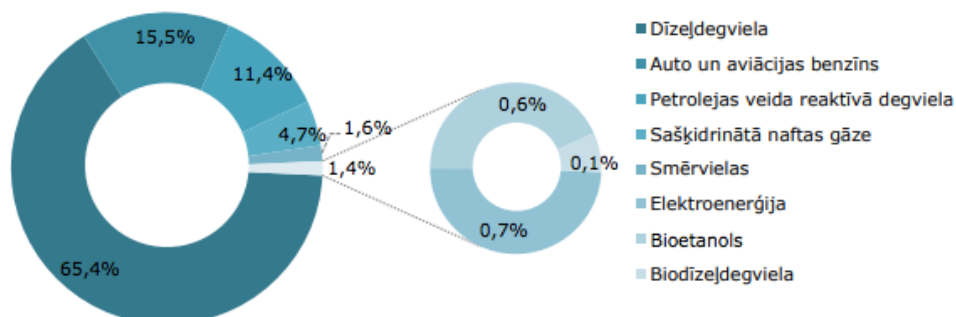
Bakalaura darbs izstrādāts, pamatojoties uz SIA "Circle K Latvija", SIA "Neste Latvija", SIA "East West Transit" un A/S "Virši-A" grāmatvedības uzskaites un pārskata gada dokumentiem, t.i. bilanci un peļņas/zaudējuma aprēķinu laika posmā no 2014.-2017. gadam. Statistikas dati iegūti juridiski pamatotajā datu bāzē Lursoft. Visiem 4 uzņēmumiem finanšu rādītāji aprēķināti darba gaitā patstāvīgi.

1. DEGVIELAS TIRGUS VISPĀRĪGS RAKSTUROJUMS

1.1. Degvielas mazumtirdzniecības tirgus attīstība un konkurence Latvijā

Kā zināms, nafta ir izejviela, ko plaši pielieto dažādās tautsaimniecības nozarēs. Senatnē tā tika pildīta lampās un lāpās, taču mūsdienās vispopulārākais izmantošanas veids ir kā kurināmais iekšdedzes dzinējiem jeb degviela. Bez degvielas nav iespējams nodrošināt iekšdedzes dzinēja sekmīgu darbību un līdz ar to arī cilvēka ātru pārvietošanos ikdienā.

Centrālās statistikas pārvaldes apkopotie dati par ekonomiski aktīvajiem komersantiem, budžeta iestādēm, biedrībām un fondiem Latvijā, kas nodarbojas ar energoresursu ražošanu, importu, eksportu, patēriņu un realizāciju, atklāj, ka visvairāk naftas produktu tiek patērēti tieši transportam, aptuveni 78% no visiem energoresursiem, un laika gaitā kopējam patēriņam ir novērojama tendence pieaugt.¹

1.1.att. Energoresursu patēriņa struktūra transporta vajadzībām 2017. gadā (%)¹

Aplūkojot energoresursu patēriņa struktūru ir skaidri redzams, ka visvairāk patēriņam tiek izmantota tieši dīzeļdegviela un benzīns. Analizējot VID mājaslapas dotos analītiskos datus par degvielas apriti valstī un tās sadalījumu, konstatēts, ka 2017. gadā, salīdzinot ar 2015.gadu, nodotā dīzeļdegvielas īpatsvars kopējā realizācijā ir audzis, savukārt benzīna samazinājies. Tas skaidrojams ar ievērojami mazāku benzīna realizācijas daudzumu vairumtirdzniecībā. 2017.gada beigās līderpozīcijās, vērtējot pēc kopējā patēriņam Latvijā nodotā degvielas apjoma, atrodas SIA „Circle K Latvia” (turpmāk – Circle K), SIA „Neste Latvija” (turpmāk – Neste) un SIA “East West Transit”. (turpmāk – East West).²

Lai gan patēriņš un pieprasījums pēc naftas produkta resursiem ar katru gadu pieaug, izsniegto licenču skaits naftas produktu mazumtirdzniecībai sarūk. Atsaucoties uz VID

¹ Latvijas energobilance 2017.gadā, CSP datu bāze, pieejams https://www.csb.gov.lv/sites/default/files/publication/2018-08/Nr_25_Latvijas_energoibilance_2017_%2818_00%29_LV.pdf

² Naftas produktu (degvielas) aprite, VID datu bāze, pieejams https://www.vid.gov.lv/sites/default/files/degvielas_aprite_2017_12.pdf

mājaslapas pārskatiem par licencēšanas darbību – 2014. gadā izsniegto licenču skaits bija 129, savukārt 2018. gada beigās vairs darbojās tikai 111 licences.³ Ar katru gadu tiek anulētas vairākas degvielas uzpildes stacijas.

Ir saskatāma pozitīva korelācija starp licenču skaita samazināšanos un degvielas uzpildes staciju skaitu valsts teritorijā. Latvijā 2018. gada beigās atradās 610 degvielas mazumtirdzniecības vietas, kas ir par 30 stacijām mazāk, nekā 2009. gadā. Kas liek domāt, ka ir likvidētas nomaļu vietu degvielas uzpildes stacijas, kurām nelabvēlīgu apstākļu dēļ nav bijis iespējams nodrošināt minimālo apgrozījumu, kas nepieciešams rentablam darbam.⁴

Savukārt, degvielas mazumtirgotāju skaita samazināšanās liek secināt, ka konkurence kļūst asāka un intensīvāka. Konkurences uzraudzību Latvijā veic Ministru kabineta izveidota Konkurences padome (KP), tā ir tiešās pārvaldes iestāde un atrodas Ekonomikas ministrijas padotībā. Viens no svarīgākajiem KP uzdevumiem ir nepieļaut dominējošā stāvokļa rašanos jebkurā tirgū un sekmēt veselīgu konkurenci, kas labvēlīgi ietekmētu patērētājus. Kā zināms efektīva konkurence nodrošina ne tikai zemākas cenas, bet arī lielāku izvēli un augstāku preču vai pakalpojuma kvalitāti, mudinot uzņēmumus uz attīstīšanos, uz jaunu specifikas ieviešanu, atjautību un oriģinalitāti, lai spētu apsteigt sāncensus, kas pozitīvi ietekmē arī Latvijas kopējo tautsaimniecību.⁵

Nemot vērā faktu, ka jebkurš uzņēmums ir ieinteresēts samazināt ražošanas pašizmaksu, lai gūtu pēc iespējas lielāku peļņu, pēdējo gadu laikā ir novērojama tendence degvielas mazumtirgotājiem apvienoties - lielākie tirgotāji pārņem vai nomā mazāko tirgotāju degvielas uzpildes stacijas. Tā ir efektīva alternatīva maziem uzņēmumiem, kas nespēj nodrošināt pietiekamu rentabilitāti, jo franšīzes līgums dod iespēju franšīzes ņēmējam, izmantot franšīzes devēja nosaukumu un (vai) pakalpojumu zīmi, tirgvedības sistēmu, ražošanas tehnoloģijas un uzņēmējdarbības pārvaldības metožu kopumu. Šādi līgumi un cita veida sadarbība starp mazo un lielo DUS tīklu īpašniekiem no konkurences veicināšanas un attīstības viedokļa pat ir vēlama, protams, nepārkāpjot Konkurences likuma 11. panta 1 daļu, kas aizliedz vienošanās, kuru mērķis vai sekas ir konkurences kavēšana, ierobežošana vai deformēšana.⁶

Piemēram, 2017. gada 23. novembrī konkurences padome pieņēma lēmumu atļaut AS “Virši-A” un ar to saistītajam uzņēmuma SIA “Viršu nekustamie īpašumi” iegādāties no SIA “Latvijas nacionālā nekustamo īpašumu aģentūra” trīs degvielas uzpildes stacijas, norādot, ka apvienošanās rezultātā nemainīsies tirgus struktūra un ietekme uz konkurenci būs

³Licencēšana, VID datu bāze, pieejams <https://www.vid.gov.lv/lv/2018-gads>

⁴Mazumtirdzniecības vietas, pieejams <https://lda.lv/dati/>

⁵Par mums. Mērķi. Uzdevumi, Konkurences padome, pieejams: <https://www.kp.gov.lv/par-mums/merkis-uzdevumi-darbiba>

⁶LR likums Konkurences likums, Pieejams: <https://likumi.lv/doc.php?id=54890>

nebūtiska.⁷ Tāpat arī KP atbalsta dažādus sadarbības pasākumus starp uzņēmumiem, 2015. gada 28. maijā KP ļāva degvielas mazumtirgotājiem SIA „East-West Transit” un SIA „Gotika Auto” vienoties par savstarpēju klientu lojalitātes karšu pieņemšanu abu uzņēmumu degvielas uzpildes stacijās.⁸ Saskaņā ar KP veikto tirgus uzraudzību, kurā tika pētīti franšīzes līgumi degvielas tirgū, netika konstatēti aizliegti vienošanās nosacījumi vai pārkāpti konkurences tiesību normas.⁹

Lielākie degvielas tirgotāji ar katru gadu turpina nostiprināt savas pozīcijas, kas ļauj modernizēt un paplašināt savu darbību visā Latvijas teritorijā. Kā zināms mazie tirgotāji visbiežāk iepērk degvielu no starpniekiem un daudz mazākos daudzumos, kas nozīmē lielāku iepirkuma cenu un lielāku pašizmaksu uz vienu produkcijas vienību, tāpēc, cenšoties sekot salīdzinoši zemajām cenām, tie cieš zaudējumus. Visbiežāk tas novērojams mazajās pilsētās, kad konkurences rezultātā, mazie uzņēmumi tiek izspiesti no tirgus.¹⁰ Šī iemesla dēļ, ar negodīgu konkurenci cilvēki asociē arī cenas, kuras nespēj segt attiecīgā produkta vai pakalpojuma pašizmaksu. Starptautiskajā praksē šādas pārmērīgi zemas cenas netiek atzītas par pārkāpumu, ja tās nav saistītas ar ļaunprātīgu dominējošā stāvokļa izmantošanu. KP nespēj ietekmēt degvielas cenu, arī mārketinga vai vienkārša patērētāja izvēle par labu kādam konkrētam uzņēmumam nav KP kompetencē. Lai atbalstītu mazos tirgotājus un to skaits nesamazinātos, darba autore uzskata, ka ir jāpārlicina sabiedrība, ka visa Latvijā tirgota degviela atbilst kvalitātes prasībām, ko uzrauga VID atbilstoši MK noteikumiem Nr.332, kas aptver degvielas prasību normu ievērošanu.¹¹

1.2. Degvielas cena

Latvijas valstij piederošajā Latvijas televīzijas raidījumā “Aizliegtais paņēmiens”, žurnālisti veica pētījumu, kurā no Latvija degvielas uzpildes stacijām ir kvalitatīvāka degviela. Pētījuma gaitā no degvielas tirgotāju pārdošanas direktoriem, valdes locekļiem un vadītājiem tika noskaidrots, ka Circle K, Virši-A un East West uzņēmumi degvielu iepērk no AB “Orlen Lietuva” enerģētikas uzņēmuma, kas atrodas Lietuvā, Mažeļķos. Savukārt, Neste

⁷ KP atļau Virši-A paplašināt tīkli ar 3 jaunām DUS, Konkurences padome, pieejams: <https://www.kp.gov.lv/posts/kp-lauj-virsi-a-tiklu-paplasinat-ar-trim-jaunam-degvielas-uzpildes-stacijam-800>

⁸ KP atļauj sadarboties diviem degvielas tirgotājiem, Konkurences padome, pieejams: <https://www.kp.gov.lv/posts/kp-atlauj-sadarboties-diviem-degvielas-tirgotajiem-418>

⁹ Ziņojums par franšīzes līgumu degvielas tirgū uzraudzības rezultātiem, Konkurences padome, pieejams: https://www.kp.gov.lv/oldfiles/38/citi%2Fziņojums_fransizes_public_gala_edited.pdf

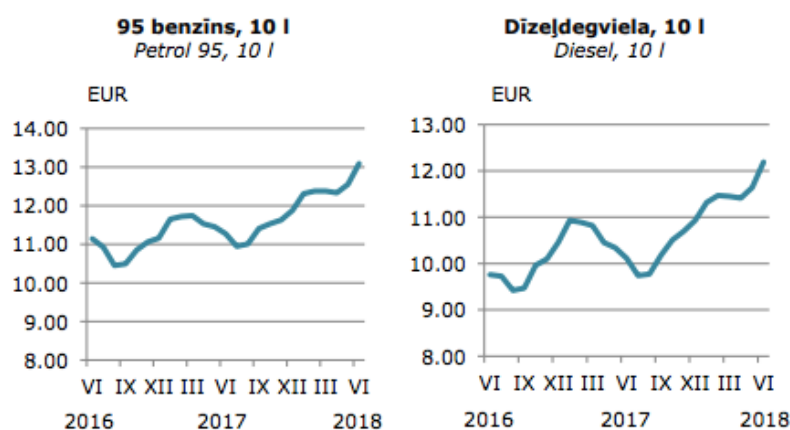
¹⁰ Degvielas tirgus konkurence, Konkurences padome, pieejams: https://www.kp.gov.lv/oldfiles/23/tirgus_uzraudziba%2F2006_03_23_degviela.pdf

¹¹ MK 2000.gada 26. Septembra noteikumiem Nr. 332 “Noteikumi par benzīna un dīzeļdegvielas atbilstības novērtēšanu”.

valdes loceklis Armands Beiziķis skaidroja, ka degviela tiek vesta no pašu uzņēmuma piederošām naftas pārstrādes rūpnīcām Somijā.¹²

Konkurējot ar ļoti līdzīgu produktu kā degviela, kas vēl tiek piegādāta no vienas un tās pašas pārstrādes rūpnīcas, izšķirošais faktors konkurences noteikšanā ir cenai. Balstoties uz pieprasījuma likumu, patērētāji jeb pircēji grib un spēj nopirkt lielāku preču daudzumu, ja cenas ir zemākas, citiem nosacījumiem paliekot nemainīgiem. Savukārt, pārdevēji ir ieinteresēti ražot lielāku preču daudzumu tirgum, ja cenas ir augstākas.¹³

Darba autore, kas ikdienā pārvietojas ar transportlīdzekli, ir novērojusi, ka preču cenas gan degvielai, gan arī citiem produktiem pēdējo gadu laikā ir augušas. Piemēram, inflācija no 2015. gada janvāra līdz 2017. gada decembrim ir 4.7%, tas nozīmē, ka naudas pirktspēja ir samazinājusies par 4.7% un cenas ir paaugstinājušās.¹⁴ Novērojums apstiprinās arī Centrālās statistikas pārvaldes pieejamos datus par patēriņa cenu pārmaiņām, kas katru mēnesi tiek reģistrētas Rīgā un 10 citās Latvijas pilsētās.

1.2.att. Degvielas cenu dinamika¹⁵

CSP veiktajā apsekojumā tika fiksētas arī degvielas cenu dinamika, kā redzams 1.2. attēlā degvielas cenām ir tendence pieaugt. Jo pievilcīgāka cena klientiem, jo lielāks apgrozījums uzņēmumam, tātad degvielas mazumtirgotāju interesēs ir piesaistīt pēc iespējas vairāk klientus, lai gūtu peļņu un spētu piedāvāt kvalitatīvākus pakalpojumus. Saskaņā ar Latvijas degvielas tirgotāju asociācijas datiem, DUS degvielas gala cenu, galvenokārt, veido trīs komponentes:

¹² Aizliegtais paņēmiens. Operācija” Degvielas kvalitāte”, pieejams: <https://www.lsm.lv/raksts/dzive--stils/motori/aizliegtais-panemiens-teste-kadas-uzpildes-stacijas-ir-labaka-degvielas-kvalitate.a298989/>

¹³ Roberts Škapars. Pieprasījuma un piedāvājuma noteikšana. Teorija (e-grāmata), pieejams: <http://profizgl.lu.lv/mod/book/tool/print/index.php?id=621#ch385>

¹⁴ Inflācijas kalkulators, CSP datu bāze, pieejams: <https://www.csb.gov.lv/lv/statistika/statistikas-temas/ekonomika/pci/kalkulators>

¹⁵ Patēriņa cenas, CSP datu bāze, pieejams: https://www.csb.gov.lv/sites/default/files/publication/2018-07/Nr_5_Paterina_Cenas_%2818_02q%29_LV_EN.pdf

- Degvielas iepirkuma cena (ap 35%),
- Valsts nodevas un nodokļi (ap 55%),
- Mazumtirgotāju izmaksas. (ap 10%).¹⁶

Līdzīgi kā vērstpapīri, naftas pārstrādes produkti jeb degviela arī ir biržas prece, kuru iepērk rūpnīcas un tālāk saražoto pārdot mazumtirgotājiem. Iepirkuma cenu biržās visbiežāk ietekmē pieprasījums un piedāvājums. Latvijā cenu atšķirības var novērot dažādos reģionos un pat vienas pilsētas ietvaros, tas skaidrojams ar DUS atrašanās vietu, konkurences apstākļiem konkrētajā apvidū, kā arī degvielas patēriņa apjoma daudzumu.¹⁷

Otru lielāko cenas daļu ietekmē konkrētās valsts nodokļu sistēma. Šobrīd Latvijā degvielas tirgotājiem tiek piemērots akcīzes nodoklis, PVN un nodeva par obligāto valsts rezervju glabāšanu.¹⁸ Salīdzinot nodokļa likmes ar kaimiņvalstīm, autore secināja, ka Latvijā un Lietuvā PVN likme ir vienāda – 21%, taču Igaunijā tā ir 20%.¹⁹ Obligāto valsts rezervju glabāšanas normu piemēro Igaunijā (0,4 centi litrā) un Latvijā (1,5 centi litrā) taču Lietuvā tā netiek noteikta naftas produktiem.

Savukārt, akcīzes nodoklis Latvijā tie noteikts saskaņā ar Latvijas Republikas likumu “Par akcīzes nodokli”, kuru mērķis ir ierobežot preču patēriņu, kas kaitē gan videi, gan cilvēkam, piemēram kā naftas produkti, alkoholiskie dzērieni un tabakas izstrādājumi. Akcīzes likums dod iespēju valstij saņemt papildus ienākumus no nodokļu maksātājiem.²⁰ Saskaņā ar VID sniegto informāciju, 2018. gadā 1. janvārī pieauga akcīzes nodokļa likmes naftas produktiem, kas 2018. gadā izraisīja akcīzes nodokļu ieņēmumu palielināšanos par 13,5% salīdzinot ar 2017. gadu.²¹ Kā liecina FM publiskotā informācija, valdība īstenoja likmju paaugstināšanos, lai kompensētu pasākumus, kas saistīti ar ienākuma nodokļa reformu, kas izraisīja degvielas cenu sadārdzināšanos.²²

¹⁶ Dažādi par un ap degvielas cenām, LDTA, pieejams: <https://ldta.lv/news/dazadi-par-un-ap-degvielas-cenu-veidosanos/>

¹⁷ Degviela-no ražotāja līdz uzpildes stacijai, pieejams: <https://lvportals.lv/norises/300756-degviela-no-razotaja-lidz-uzpildes-stacijai-2018>

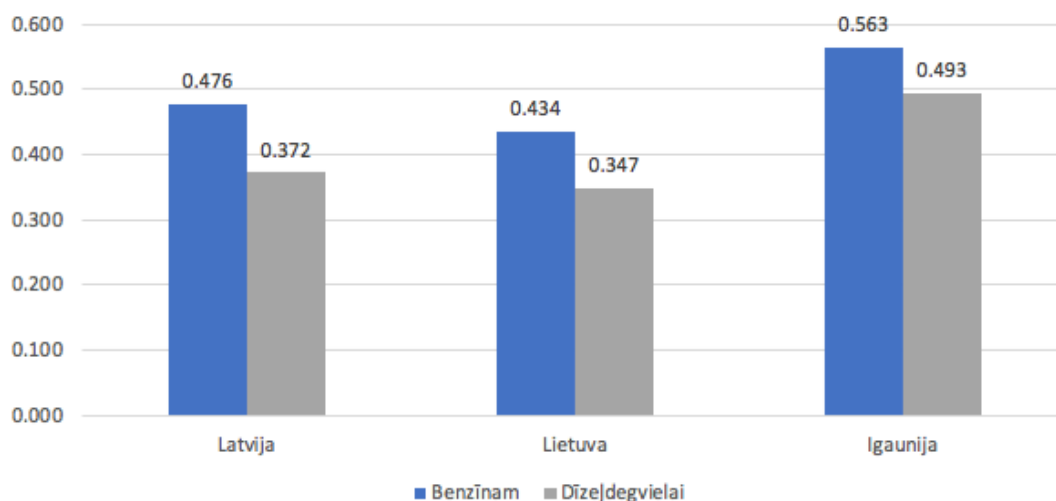
¹⁸ Naftas produktu (degvielas) aprīte, VID datu bāze, pieejams: https://www.vid.gov.lv/sites/default/files/degvielas_aprite_2017_12.pdf [skatīts 06.02.2019]

¹⁹ Duties and taxes, Eiropas Komisijas datu bāze, pieejams: http://ec.europa.eu/energy/observatory/reports/Oil_Bulletin_Duties_and_taxes.pdf

²⁰ Akcīzes nodoklis, Finanšu ministrija, pieejams: https://fm.gov.lv/lv/sadalas/nodoklu_politika/nodoklu_un_nodevu_sistema_latvija/akcizes_nodoklis/

²¹ Akcīzes preču aprīte 2018.gadā, VID datu bāze, pieejams: https://www.vid.gov.lv/sites/default/files/akcizes_precu_aprite_2018.gads.pdf

²² Izmaiņas akcīzes nodokļa jomā, Finanšu ministrija, pieejams: https://fm.gov.lv/lv/sadalas/nodoklu_politika/nodoklu_un_nodevu_sistema_latvija/akcizes_nodoklis/izmainas_a_kcizes_nodokla/

1.3.att. Akcīzes nodokļa likmes degvielai Baltijā (EUR/L bez PVN)²³

Saskaņā ar EK apkopotajiem datiem par akcīzes nodokļiem Baltijas valstīs, kas atspoguļotas 1.3. attēlā, vislielākais benzīna un dīzeļdegvielas akcīzes nodoklis par litru degvielas ir Igaunijā, taču vismazākās likmes ir Lietuvā.

Trešais faktors, kas nosaka degvielas cenu atšķirības Latvijā ir mazumtirgotāju izmaksas, kas atkarīgas no tirgotāja profila, vai tas sniedz pilna servisa pakalpojumus, vai uzņēmuma pārvaldībā ir tikai automātiskās degvielas uzpildes stacijas. Tāpat arī mazumtirdzniecības izmaksas ietekmē uzņēmuma saimnieciskās darbības principi, vai tiek nodrošināta degvielas kvalitātes kontrole, vai tiek veikta apkope termināļos, vai degvielai tiek pievienotas īpašas piedevas, kāds serviss tiek nodrošināts patērētājiem, loģistikas izmaksas, u.t.t.²⁴

Mūsdienās, degvielas uzpildes stacijas spēj klientam nodrošināt lielu pakalpojumu klāstu, kā norāda Virši-A valdes priekšsēdētājs Jānis Riekstiņš Nacionālās informācijas aģentūras (LETA) intervijā: “Tā vairs nav tikai degvielas iegāde, bet gan noteiktu preču un pakalpojumu klāsts, kuru klients vienuviet vēlas saņemt - sākot ar kafiju un uzkodām, auto precēm un beidzot ar WIFI izmantošanu un ikmēneša rēķinu apmaksu. Ne velti DUS mazumtirdzniecības attīstībai tiek pievērsta tik liela uzmanība un resursi.” Pēc autores domām, lielā DUS skaita dēļ, mazumtirgotāji sāk pievērst uzmanību piedāvāto pakalpojumu kvalitātei, nevis kvantitātei.²⁵

²³ Autora veidots, izmantojot Eiropas Komisijas datu bāzi, pieejams:

http://ec.europa.eu/energy/observatory/reports/Oil_Bulletin_Duties_and_taxes.pdf

²⁴ Kā veidojas degvielas cena Latvijā, pieejams: <https://www.autodna.lv/blog/degvielas-cena/>

²⁵ Degvielas tirgotājs: Konkurence nozarē saglabāsies intensīva arī nākamgad, pieejams:

<https://www.tvnet.lv/4542090/degvielas-tirgotajs-konkurence-nozare-saglabasies-intensiva-ari-nakamgad>

1.3. Pasaules degvielas cenu ietekmējošie faktori

Kad iedzīvotāji ir neapmierināti ar degvielas cenām, tie kas nav pietiekami izglītoti degvielas tirgus procesos, vaino degvielas mazumtirgotājus. Taču kā jau noskaidrojām, aptuveni tikai 10% degvielas cenas sastāda mazumtirgotāju uzcenojums. Pat ja mazumtirgotāja īpašnieks ir naftas ieguves uzņēmums, lielāko daļu iepirkuma cenu veido tirgus nosacījumi jeb cenas biržā. Šīs cenas biržā nevar ietekmēt nedz valsts pirktspējas palielināšanas, nedz arī Latvijas notikumi ekonomikā, tāpēc ir svarīgi pētīt un sekot līdzi pasaules degvielu cenu veidojošajiem faktoriem, lai varētu savlaicīgi sagatavoties degvielas cenu kāpumiem vai kritumiem.

Naftas valsts eksportētājvalstu organizācija OPEC (Organization of the Petroleum Exporting Countries), kas dibināta 1996. gadā. No 2018. gada septembra OPEC ir 15 valstis (Alžīrija, Angola, Lībija, Nigērija, Gabona, Ekvatoriālā Gvineja, Irāna, Irāka, Kongo, Kuveita, Katara, Saūda Arābija, Apvienotie Arābu Emirāti, Venecuēla, Ekvadora), kas veido aptuveni 44% no pasaules naftas produkcijas un 81,5% no pasaules naftas rezervēm, LETA intervijā stāsta Latvijas Degvielas tirgotāju asociācijas (LDTA) izpilddirektore Ieva Ligere. OPEC ievērojami ietekmē pasaules naftas cenas. Savukārt atbilstoši Naftas eksportētājvalstu organizācijas statūtiem, tā misija ir apvienot naftas dalībvalstu politiku un nodrošināt naftas tirgu stabilizāciju, lai nodrošinātu patērētājiem efektīvu, ekonomisku, regulāru naftas piegādi, stabili ienākumu ražotājiem un taisnīgu peļņu no kapitāla tiem, kas iegulda naftas rūpniecībā.²⁶

Izdala 5 galvenākos faktorus, kas var ietekmēt degvielas cenas pasaulē –

1. Pieprasījuma un piedāvājuma mijiedarbība. Nafta ir ierobežots un neatjaunojams dabas resurss, tāpēc piedāvājums vienmēr būs ierobežots. Taču attīstoties tehnoloģijām un palielinoties iedzīvotāju skaitam, kā arī automašīnu skaitam laika gaitā, ekonomiskā un rūpnieciskā aktivitāte pasaulē nemitīgi palielinās, līdz ar to radot pieprasījuma pārsvaru pār piedāvājumu un veicinot degvielas cenu kāpumu.
2. Ģeopolitiskā situācija – arī politikai ir būtiska ietekme uz jēlnaftas un naftas produktu cenām. Politiskie nemieri un nestabilitāte ietekmē naftas produktu ražošanas un transportēšanas iespējas, kā arī maina pieprasījumu pēc tiem. Vairākas lielākās naftas ieguves un eksportētājvalstis ir grūti dēvēt par politiski vai militāri prognozējamām. Piemēram, 2012. gada sākumā galvenie degvielas

²⁶ Degvielas-no ražotāja līdz uzpildes stacijai, pieejams: <https://lvportals.lv/norises/300756-degviela-no-razotaja-lidz-uzpildes-stacijai-2018>

cenu iespaidojušie notikumi pasaulē bija saspīlējums Persijas līcī un nemieri Nigērijā, kas ir nozīmīga naftas ieguves valsts.

3. Tirdzniecības darījumi un cenu spekulācijas - Naftas un tās pārstrādes produktu tirgus pēdējo 20 gadu laikā ir kļuvis tik mainīgs, ka rezultātā tirgū radušies dažādi atvasinātie finanšu instrumenti, kā piemēra forward jeb nākotnes darījumi, kas ir pamats dažādām cenu spekulācijām. Ar tirdzniecības darījumiem, galvenokārt, nodarbojas dažādi investīciju fondi, bankas un finanšu institūcijas, kas darījumus veic uz papīra, nevis reāli pērkot un pārdodot degvielas produktus. Spekulācijas faktors attiecas uz jebkurām biržas precēm, arī zeltu, graudiem, akmeņoglēm, kafiju un citiem.
4. Kvalitātes prasības - Piemēram, kopš 2008. gada Eiropas valstīs drīkst realizēt tikai degvielu ar samazinātu sēra daudzumu. Šādas prasības ietekmē degvielas ražošanas izmaksas un palielina naftas produktu cenas. Krievijā tik augstu prasību nav, tāpēc arī degvielas cena ir zemāka.
5. Valūtas kursu svārstības - Degviela biržā tiek kotēta ASV dolāros, savukārt vietējie mazumtirgotāji pārvērš degvielas cenas vietējā valūtā, un tādējādi gala cenu patērētājiem ietekmē ASV dolāra kursa svārstības. Valūtas kurss tiek ņemts vērā katru dienu, un, pieaugot tam, pieaug arī degvielas cena. Reizēm ASV dolāra kursa pieaugums izlīdzina degvielas cenu kritumu biržā, un cena Latvijā paliek nemainīga.²⁷

Kā liecina FM publiskotā informācija, lielāko devumu patēriņa cenu izmaiņās 2018. gadā noteica degvielas cenu kāpums, tādējādi palielinot inflāciju par 0,7 procentpunktiem. Strauju degvielas cenu kāpumu 2018. gadā kopumā galvenokārt noteica būtisks jēlnaftas cenas pieaugums pasaules biržās. Vidējā Brent markas jēlnaftas cena 2018. gadā bija 71,9 ASV dolāri par vienu barelu, kas ir par 31,2% augstāk nekā 2017. gadā, kad vidējā cena bija 54 ASV dolāri. Tas ietekmēja arī degvielas cenas Latvijā. 2018. gada pirmajā pusē dolāra vērtība attiecībā pret eiro samazinājās salīdzinājumā ar 2017. gada pirmo pusgadu, līdz ar to nedaudz kompensējot naftas pieaugošo ietekmi uz degvielas cenām Latvijā. Taču gada otrajā pusē bija pretēja situācija, kad stiprāks ASV dolārs veicināja vēl straujāku degvielas cenu pieaugumu.²⁸

²⁷Degvielas cenas veidošanās un to ietekmējošie faktori, pieejams:https://www.calculatormiles.com/files/degvielas_cenas_veidosanas.pdf

²⁸FM:Lielāko devumu patēriņu cenu izmaiņās 2018.gadā noteica degvielas cenu kāpums, pieejams:
https://www.fm.gov.lv/lv/sadalas/tautsaimniecibas_analize/tautsaimniecibas_analize/inflacija/59608-fm-lie-lako-devumu-paterina-cenu-izmainas-2018-gada-noteica-degvielas-cenu-kapums

2. DEGVIELAS MAZUMTIRGOTĀJU LĪDERU SAIMNIECISKĀS DARBĪBAS RAKSTUROJUMS

2.1. A/S “Virši-A”

Akciju sabiedrība “Virši-A” ir lielākais pašmāju degvielas tirgotājs ar 100% Latvijas kapitālu. Savu darbību pirmo reizi reģistrēja Latvijas Republikas Uzņēmumu reģistrā 1995.gada 6. janvārī un šo gadu laikā ir kļuvis par vienu no Latvijā pieredzes bagātākajiem uzņēmumiem nozarē. Uzņēmuma saimnieciskā darbības veids ietver naftas produktu mazumtirdzniecību, kā arī vairumtirdzniecību, auto preču un pārtikas mazumtirdzniecību. Akciju kapitālu veido 6504 akcijas ar nominālvērtību EUR 140. Visas akcijas ir pilnībā apmaksātas un sastāda kopējo vērtību EUR 910 650. Uzņēmuma akcionāri ir fiziskas personas, Latvijas pilsoņi.²⁹

2017. gadā uzņēmums turpināja īstenot izstrādāto stratēģiju, kas paredz būtisku DUS tīkla paplašināšanu, vizuālā tēla un koncepta pilnveidošanu, kā arī DUS modernizāciju un augstas kvalitātes servisa nodrošināšanu. 2017. gadā uzņēmums atklājis divas jaunas DUS, paplašinot savu darbības tīklu līdz 56 degvielas uzpildes stacijām, kā rezultātā pārdotais degvielas apjoms mazumtirdzniecībā pieauga par 30,4%, preču apgrozījums palielinājās par 18.3%. Kopējais apgrozījums pieauga par 30.7%, ko ietekmēja uzņēmuma veiktās aktivitātes jaunu staciju izveidē, modernizēšanā, kā arī zīmola atpazīstamības veicināšanā mērķauditorijas vidū. 2018. gadā Virši-A plāno atvērt vēl 2 līdz 3 jaunas DUS.³⁰

Attīstot savu darbību, 2017. gadā darbinieku skaits uzņēmumā pieauga par 10%. Virši-A 2017. gada beigās nodarbināja 445 darbiniekus un ir ieguldījis būtiskus līdzekļus, gan viņu apmācība, gan vadītāju kompetences celšanā un klientu apkalpošanas prasmju attīstībā. Saviem darbiniekiem sabiedrība apmaksā arī veselības apdrošināšanu, kā arī ir izstrādātas darbinieku motivācijas sistēmas pilnveidošanas pasākumi, lai veicinātu darbinieku labklājību.

Uzņēmuma izdevumos iekļaujami arī labdarības un sponsorēšanas pasākumi. Virši-A izvēlas sponsorēt Latvijas vietējos talantus, kā piemēram Mari Briedi, kas 2017. gadā kļuva par pasaules čempionu boksā, hokeja klubu “Kurbads”, kā arī riteņbraukšanas, autosporta, golfa, reģionālās basketbola komandas un citus sportistus, lai veicinātu sabiedrības sportisko izaugsmi. Uzņēmums atbalsta arī sociāli neaizsargātas grupas, ziedojot Bērnu klīniskajai universitātei, pensionātiem un arī dzīvnieku patversmēm. Nodokļos uzņēmums samaksājis vairāk kā 24 miljonus eiro.³¹

²⁹Virši-A 2017. gada pārskats, pieejams:

https://www.virsi.lv/admin/filemanager/files/1/Gada_parskats_2017.pdf

³⁰ Turpat

³¹ Turpat

Lai mazinātu negatīvo ietekmi uz vidi, Virši-A regulāri veic gruntsūdens un lietus notekūdens monitoringu. 2017. gadā divās vietās tika veikta lietu attīrīšanas iekārtu rekonstrukcija, kā arī piecās degvielas uzpildes stacijās tika uzstādītas bioloģiskās attīrīšanas iekārtas. Tā pat arī izdevumus papildināja uzpildes iekārtu nomaiņas process sešās DUS, kas palīdz samazināt izdalīto emisijas daudzumu atmosfērā, tādējādi mazinot vides piesārņojumu.³²

2.2. SIA “Neste Latvija”

Pirmo reizi SIA “Neste Latvija” tika nodibināts 1993.gada 7. jūnijā ar nosaukumu SIA “Neste Oil Latvija”. Uzņēmums nodarbojas ar naftas produktu mazumtirdzniecību, vairumtirdzniecību, auto ķīmijas tirdzniecību un naftas termināla pakalpojumiem Rīgas brīvostā. Naftas produktu termināļi sāka savu darbību 1998. gadā un to izmanto degvielas tirdzniecības nodrošināšanai, veicot naftas produktu uzglabāšanu un pārkraušanu. 2017. gada beigās Nestes īpašumā atradās 70 automātiskās degvielas uzpildes stacijas visā Latvijas teritorijā.³³

2017. gada laikā sabiedrība atvēra 4 jaunas DUS, kas sekmēja apgrozījuma pieaugumu. Sākot ar 2016. gada 14. aprīli Neste stacijās pieejama jauna un unikāla dīzeļdegviela, ko izstrādājis pats Neste uzņēmums, kas atbilst Pasaules degvielas hartas (World Wide Fuel Charter) ieteikumiem. Pasaules degvielas harta ir Eiropas, ASV un Āzijas valstu autoražotāju parakstīta vienošanās par specifiskiem degvielas standartiem, kas ir daudz augstākas, nekā pamatprasības.³⁴ Neste uzņēmums koncentrējas uz augstas kvalitātes produktu un pakalpojumu nodrošināšanu patērētājiem.³⁵

Drošība ir viena no uzņēmuma prioritātēm. Šis uzņēmums ir pakļauts vairākiem ar drošību saistītiem riskiem, kas ir saistīti ar uzņēmuma termināļiem, tādējādi 2017. gadā tika veikti 492 preventīvie drošības pasākumi, tai skaitā drošības apgaitas, drošības inspekcijas, pārrunas un ziņojumi par gandrīz notikušiem nelaimes gadījumiem. Drošības rādītāji 2017. gadā bijuši stabili augstā līmenī.³⁶

Neste uzrauga emisijas daudzumu, kas nonāk atmosfērā, veic notekūdeņu un gruntsūdeņu kvalitātes monitoringu un arī kontrolē radīto atkritumu daudzumu, kas saistīts ar saimnieciskās darbības procesiem. 2017. gadā laikā notika 4 neliela apjoma naftas produktu noplūdes, kas tika savākti un kaitējumi videi netika nodarīts.

³² Virši-A 2017. gada pārskats, pieejams:

https://www.virsi.lv/admin/filemanager/files/1/Gada_parskats_2017.pdf

³³ Neste 2017.gada pārskats, pieejams: https://www.neste.lv/sites/neste.lv/files/gada_parskats_2017_0.pdf

³⁴ Kas ir Pasaules degvielas harta, pieejams: <http://nesteprodiesel.lv/lv/degvielas-harta>

³⁵ Neste 2017.gada pārskats, pieejams: https://www.neste.lv/sites/neste.lv/files/gada_parskats_2017_0.pdf

³⁶ Turpat

Arī Neste piedalās labdarības un sponsorēšanas pasākumos, kā liecina Neste 2017. GP Vadības ziņojums, tas atbalsta gan politiskās, gan reliģiskās organizācija. Uzņēmums 2017. gadā atbalstīja Ronald McDonald House Charities Latvija veselības aprūpes centru, kā arī dzīvnieku patversmi Līčos. Tā pat arī 2016. un 2017. gadā tie sponsorēja pasaules rallij krosa čempionāta Latvijas posmu un turpina atbalstīt visādu citus projektus, kas stiprina Neste zīmolu.³⁷

2.3. SIA “East West Transit”

Uzņēmums dibināts 1996. gadā, pamatkapitāls EUR 3 260 890, tā lielākais īpašnieks ar 80% ir Ivo Vasiļevskis, savukārt 20% kapitāldaļu pieder Donātam Vaitaitim. East West darbojas zem AS “Latvijas nafta” zīmola, kas ir Latvijas valsts privatizēts naftas produktu apgādes uzņēmums un arī vienīgais akcionārs ir valsts. Saimnieciskā darbība ietver benzīna, dīzeļdegvielas, kuģu un marķētās, kā arī lauksaimniecības degvielas tirdzniecību. 2017. gada beigās uzņēmuma DUS tīklu veidoja 46 stacijas, no kurām 44 ir pilna servisa DUS, taču 2 automatizētas. 2017. gadā uzņēmums palielinājis apgrozījumu par 26,6% un peļņu par 51,3%, salīdzinot ar 2016. gadu. East West paplašinājis savu darbības tīklu ar vienu jaunu DUS, kā arī ir veikuši renovācijas darbus Smiltenes DUS. 2017. gada beigās uzņēmums nodarbinājis 359 darbiniekus.³⁸

Šobrīd uzņēmums saskaras ar finansiālajām problēmām, kā liecina Lursoft pieejamie dati 2018.gada 26.novembrī East West bija 4,11 miljons VID administrēto nodokļu parāds un pret komersantu uzsākts parāda piedziņas process, kā arī piemērots aizliegums komercķīlas reģistrācijai, pārreģistrācijai, pārjaunošanai un grozīšanai, jo kā liecina Lursoft pieejamie dati, uzņēmuma ir 5 komercķīlas, kuras ņemējs visiem ir AS “BlueOrangeBank” . LETA intervijā East West pārstāvis Rolands Klincis norādīja, ka jau ilgāku laiku uzņēmums veic pārfinansēšanas un papildus finansējuma piesaistes procesus, kuru mērķis ir saimnieciskās darbības uzlabošana.³⁹

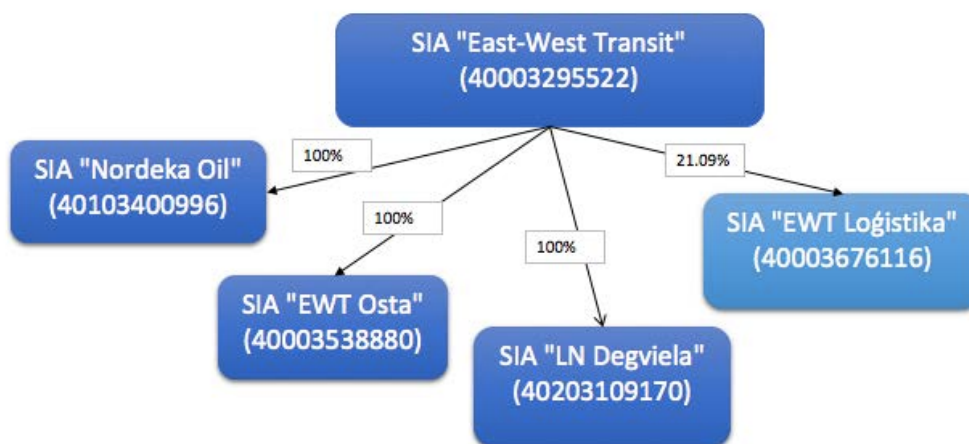
³⁷Neste 2017.gada pārskats, pieejams: https://www.neste.lv/sites/neste.lv/files/gada_parskats_2017_0.pdf

³⁸ “East-West Transit” pēn kāpinājis apgrozījumu, peļņu, pieejams:

<https://www.klientuportfelis.lv/lv/jaunumi/6661/east-west-transit-pern-kapinajis-apgroziju-mu-pelnu>

³⁹Nodokļu parāda dēļ VID piemērojis nodrošinājumu East-West Transit, pieejams :

<https://www.db.lv/zinas/nodoklu-parada-del-vid-piemerojis-nodrosinajumu-degvielas-tirgotajam-eastwest-transit-481983>

5.1.att. SIA “East-West Transit” saistību grafs ⁴⁰

Kā jau tika minēts iepriekš degvielas mazumtirgotāju apvienošanās procesi laika gaitā notiek ar vien biežāk. Apkopojot Lursoft pieejamos datus par uzņēmuma saistībām, (skatīt 5.1.attēlu) autore konstatēja, ka East West īpašnieka Ivo Vasiļevskim pieder 100% kapitāldaļas trīs uzņēmumos un Donātam Vaitaitim 21.09% kapitāldaļas vienā uzņēmumā.

2.4. SIA “Circle K Latvia”

Circle K ir viens no lielākajiem degvielas mazumtirgotājiem Latvija, kas ir 100% meitas uzņēmums Kanādas uzņēmumam “Alimentation Couche-Tard”. Dibināts 1992. gadā. Iepriekš uzņēmums Latvijā bija plaši atpazīstams, kā “Statoil”, taču 2017. gadā uzsāka zīmola maiņu. Pamatdarbības veids ietver degvielas un eļļas produktu mazumtirdzniecību, DUS projektēšanu, celtniecību un ekspluatāciju, kā arī naftas produktu vairumtirdzniecību. 1999. gadā Circle K izveidoja franšīzes programmu, lai atbalstītu uzņēmējus un attīstītu biznesu kopā. Šobrīd darbības tīklu veido vairāk kā 10 tūkstoši, 80 no tiem arī Latvijā (to skaitā arī franšīzes)⁴¹

Jāņem vērā, ka GP periods Circle K atšķiras no citiem uzņēmumiem, tas nesakrīt ar kalendāro gadu un bilanci atspoguļo par periodu no 1. maija līdz nākamā gada 30.aprīlim. 2017. gadā apgrozījums pieauga arī Circle K uzņēmumā par 5,2%, salīdzinot ar iepriekšējo finanšu gadu. Tā pat arī 2017. gadā uzņēmums atvēra jaunu DUS Tīnūzos, kas darbojās uz franšīzes līguma pamata, savukārt divas DUS tika modernizētas un viena automātiskā DUS

⁴⁰ Autora veidots, izmantojot Lursoft datu bāzes pieejamo informāciju par uzņēmumiem.

⁴¹ Circle K Latvija, pieejams: https://m.circlek.lv/lv_LV/pg1334072584179/par-Circle-K/par-Circle-K.html

tika pārveidota par pilna servisa degvielas uzpildes staciju. 2017. gadā tika nodarbināti vidēji 819 darbinieki jeb par 59 cilvēkiem vairāk, nekā 2016. gadā.⁴²

3. FINANŠU ANALĪZES TEORĒTISKAIS RAKSTUROJUMS

3.1. Finanšu analīzes aktualitāte

Tā pat kā ārstam ir jābūt padziļinātām zināšanām medicīnā, lai spētu veikt ķirurģisko operāciju, tāpat arī finansistam ir jābūt vispārējām zināšanām gan par grāmatvedību, gan par uzņēmuma iekšējiem un ārējiem procesiem, lai varētu veikt kvalitatīvu finanšu analīzi.

Galvenie uzņēmuma finanšu un saimnieciskās darbības analīzes informācijas avoti ir uzņēmuma grāmatvedības finanšu pārskati. Pamatojoties uz “Gada pārskatu un konsolidēto gada pārskatu likumu”, katram uzņēmumam, kas ir reģistrēts Latvijas republikā ir pienākums sagatavot gada pārskatu par katru gadu. Kā vienots kopums mazām sabiedrībām tas sastāv no bilances un finanšu pārskata pielikuma, taču vidējām un lielām sabiedrībām pārskatā iekļauts arī peļņas vai zaudējuma aprēķins, naudas plūsmas pārskats un pašu kapitāla izmaiņu pārskata pielikums.⁴³

Nav noslēpums, ka daudzi uzņēmumi bieži vien cenšas sagrozīt vai slēpt patieso informāciju par savu darbību gan no valsts institūcijām, gan no darījuma partneriem. Ja dotā informācija būs nepareiza vai nepatiesa, tad finanšu analīzei nebūs augsta ticamības pakāpe, tāpēc ir ļoti svarīgi, lai grāmatvedības informācija ir atspoguļota precīzi. Lai informācija, kas tiktu iekļauta pārskatos un būtu noderīga, jāatbilst noteiktiem principiem. Informācijai jābūt savlaicīgai, patiesai, neitrālai, saprotamai un salīdzināmai.⁴⁴

Šī informācija ir svarīga nedz tikai potenciālajiem sadarbības partneriem, investoriem, klientiem, valsts institūcijām un piegādātājiem, bet arī pašam uzņēmuma vadītājam, lai turpmāk spētu pieņemt atbilstošus lēmumus, kas veicinātu tā uzņēmuma attīstību un identificētu riskus. Ir svarīgi pieņemt pārdomātus lēmumus saistībā ar uzņēmuma investīcijām, potenciālajiem investoriem, kreditoriem, u.t.t, jo uzņēmuma iekšējās finansiālās problēmas var novest pie darbinieku atlaišanas, ražošanas produkcijas samazinājuma, maksātnespējas un visbeidzot likvidācijas.⁴⁵

Lielākā daļa uzņēmumu pasaulē koncentrējas uz peļņas maksimizāciju, tā ir raksturīga tendence visā pasaulē. Saprotams, ka uzņēmumi nav ieinteresēti pārdot savu

⁴² “Circle K Latvia” aprojizjums pagājušajā finanšu gadā – 387 miljoni, pieejams: http://news.lv/Klientu_portfelis/2018/09/03/circle-k-latvia-apgroziju-ms-pagajusaja-finansu-gada-387-miljoni-eiro

⁴³ Rurāne.M., Finanšu menedžments, Rīgas Starptautiskā ekonomikas un biznesa administrācijas augstskola, Rīga, 2006., 247.lpp

⁴⁴ Turpat 248.lpp

⁴⁵ Turpat 249.lpp

precī/pakalpojumu par brīvu, jo galvenais ienākumu avots ir tieši preču realizācija. Līdz ar to, mūsdienās, būtiski pieaug finanšu analīzes prioritāte un nozīme, jo tās darbības mērķis ir pašu kapitāla pieaugums un stabilitāte uzņēmumā. Ar stabilitāti izprotot spēju veiksmīgi funkcionēt, saglabāt savu aktīvu/pasīvu līdzsvaru un uzturēt maksātspēju. Protams, finanšu analīze negarantē uzņēmuma attīstības palielināšanos, tā ļauj tikai konstatēt radušās problēmas darbības rezultātos un veiksmīgi to analizējot, ir iespējams noteikt efektīvākos risinājumus radušajai situācijai.

3.2. Finanšu pārskati

Vissvarīgākā sastāvdaļa, lai finanšu analīzes veicējs spētu veikt saimnieciskās darbības analīzi ir bilance, kurā atspoguļojas uzņēmuma finansiālais stāvoklis uz noteikto brīdi, kad tā sagatavota. Grāmatvedības cikls parasti aptver vienu finanšu gadu (taksācijas gads) un visbiežāk sakrīt ar kalendāro gadu. Pārskata pamatforma ir bilance, kur finanšu un materiālos resursus izsaka naudas izteiksmē, gan pēc to sastāva un izlietošanas virzieniem (aktīvs), gan to finansēšanas avotiem (pasīvs). Šiem abiem rādītājiem ir jābūt vienādiem, tātad finansēšanas avotiem ir jāsakrīt ar tā izlietojumu.⁴⁶

Aktīvi un pasīvi vienmēr sastāv arī no mazākām vienībām, kuras sauc par bilances posteņiem. Bilances posteņiem katram ir savs nosaukums, kā arī vienmēr tiek norādīta atbilstīga naudas summa. Aktīva posteņi tiek iedalīti divās grupās – ilgtermiņa ieguldījumos, kuros uzņēmums dokumentē resursus, kas tiks izmantoti ilgākam laika posmam, piemēram, licences, patenti, zemes, ēkas, tehnoloģiskās iekārtas, mašīnas, ilgtermiņa finanšu ieguldījumi. Savukārt otrā postenī uzņēmums dokumentē savus apgrozāmos līdzekļus, t.i., produkcijas krājumus, debitoru parādus, īstermiņa finanšu ieguldījumus, naudas līdzekļus, u.t.t..⁴⁷

Pasīvi atspoguļo firmas līdzekļu finansēšanas avotus, kas sargrupēti atbilstoši to piederībai noteiktam uzdevumam. Kopējā kapitāla struktūru veido divas daļas: pašu kapitāls un aizņemtais kapitāls. Abu šo daļu proporcionālā attiecība ir svarīga uzņēmuma likviditātes novērtēšanā, kam lielu uzmanību pievērš kreditori pirms kredītu piešķiršanas.⁴⁸ Pašu kapitālā ietilpst pamatkapitāls, papildkapitāls, rezerves un iepriekšējo gadu nesadalītā peļņa. Aizņemtais kapitāls sastāv no ilgtermiņa un īstermiņa saistībām jeb visa veida parādiem kreditoriem. Visbiežāk iegūtos naudas līdzekļus no finansēšanas avotiem, saimnieciskais

⁴⁶ LR likums, Gada pārskatu un konsolidēto gada pārskatu likums, pieejams : <https://likumi.lv/ta/id/277779-gada-parskatu-un-konsolideto-gada-parskatu-likums>

⁴⁷ MK noteikumi, Gada pārskatu sagatavošanas kārtība, pieejams: <https://m.likumi.lv/doc.php?id=215320> Gada pārskata sagatavošanas kārtība

⁴⁸ Rurāne.M.,Uzņēmuma finanšu vadība, Turības mācību centrs, Rīga, 1997, 23.lpp

subjekts novirza preču ražošanas attīstībai, neražojošās sfēras objektu uzturēšanai un attīstīšanai, patēriņam, kā arī daļu rezervei.⁴⁹

Mūsdienās ir izgudroti ļoti daudz likumi, gan ar tiesisku saturu, kurus pārkāpjot var nonākt cietumā vai saņemt naudas sodu, taču pastāv arī neformālie likumi, kam nav tiesiskuma pamata, taču tos ir svarīgi ievērot. Tieši tādi trīs likumi pastāv grāmatvedības bilancei, tos dēvē par bilances zelta likumiem, pazīstami kā uzņēmuma ieguldījumu finansēšanas noteikumi. Pirmais no tiem paredz, ka uzņēmuma ilgtermiņa ieguldījumi ir jāfinansē no pašu kapitāla jeb personīgajiem līdzekļiem. Piemēram, veidojot jaunu grāmatvedības firmu, par savu naudu labāk ir nopirkt datoru un licenci, tādējādi veicot ilgtermiņa ieguldījumu bez jebkādam saistībām. Ja uzņēmums ir nonācis finansiālās grūtībās un ir vajadzīga papildu kapitāla piesaiste, tad, atsaucoties uz bilances zelta likumiem, būtu ieteicams aizņemt resursus, lai segtu apgrozāmo līdzekļu finansiālās vajadzības, jo realizējot preci vai pakalpojumu, uzņēmumam būs garantēta stabila naudas plūsma un lielāka iespēja izvairīties no kredītriska. Tā kā ilgtermiņa ieguldījumu aprites laiks ir lēns, tiem nepieciešams stabils finansējums.⁵⁰

Otrais bilances zelta likums nosaka, ka ilgtermiņa ieguldījumi jāfinansē no pašu kapitāla un ilgtermiņa saistībām. Ja nav iespējams nodrošināt finanses ilgtermiņa ieguldījumiem pašu spēkiem, tad alternatīva ir ilgtermiņa saistības. Tās ir jāatmaksā ne ātrāk kā pēc viena gada, kas ļauj atlikušo summu ieguldīt apgrozāmajos līdzekļos.⁵¹

Trešais bilances likums loģiski izriet no diviem iepriekšējiem, kas nosaka, ka apgrozāmos līdzekļus jāfinansē ar īstermiņa saistībām. Īstermiņa saistības ir jāatmaksā ne vēlāk par vienu gadu un arī apgrozāmo līdzekļu aprite parasti ir mazāka par gadu, tāpēc var paļauties uz to, ka visu veiksmīgi sanāks atmaksāt un neveidosies parādi.⁵²

Otrs nozīmīgākais finanšu pārskats, kas būs vajadzīgs, lai veiktu finanšu analīzi ir peļņas vai zaudējuma pārskats. Peļņa ir viens no svarīgākajiem uzņēmuma darbības efektivitātes rādītājiem. Uzņēmums var saražot daudz produkciju, realizēt lielāko daļu, taču, ja izmaksas būs lielākas, nekā ieņēmumi, uzņēmums no tā neko negūs un nespēs attīstīties. Šī iemesla dēļ, vadītāji meklē vislētākos risinājumus, lai samazinātu pašizmaksu vai palielinātu preču izlaidi. Peļņas vai zaudējuma aprēķinā ļoti skaidri atspoguļojās visas pārskata gadā izveidojušās izmaksas pa posteņiem, piemēram cik daudz uzņēmums maksā par apsaimniekošanu, cik daudz finanses novirza administrācijas izmaksām, telpu īrei, cik izmaksā saražot konkrēto produktu vai pakalpojumu, darbinieku algas, procentu maksājumi

⁴⁹ Turpat

⁵⁰ Rurāne.M., Uzņēmuma finanšu vadība, Turības mācību centrs, Rīga, 1997, 23.lpp

⁵¹ Turpat 25. lpp

⁵² Turpat

valstij, u.t.t.. Pārskatā uzrādās arī visi uzņēmuma gūtie ieņēmumi no saimnieciskās darbības veikšanas, saņemtie procenti, ieņēmumi no akciju emisijas, produkcijas pārdošanas, u.c.. Reizēm šo pārskatu uzņēmuma vadītāji izvēlas sagatavot biežāk, nekā reizi gadā, lai noteiktu saimnieciskās darbības rentabilitāti kādā noteiktā laika posmā.⁵³

Visiem zināms, ka neviens uzņēmums nespēj pastāvēt, ja tas strādā ar nopietniem zaudējumiem. Naudai mūsdienās ir liela loma cilvēka dzīves labklājības noteikšanai, tāpat arī jebkura uzņēmuma ilgtspējībai. To kur uzņēmums iegūst un tērē savus naudas līdzekļus, atspoguļo naudas plūsmas pārskats. Pēc definīcijas, naudas plūsma ir naudas vai citu naudas ekvivalentu apgrozība uzņēmumā. Tā ļauj saprast vai nākotnē nauda pietrūks vai paliks pāri un kā šos līdzekļus efektīvāk izlietot, kur vajadzētu pēc iespējas vairāk samazināt izmaksas un kur var atļauties maksāt vairāk. Ja tā ir pozitīva, tad uzņēmumam ir potenciāls attīstīt savu darbību, iegādāties jaunas iekārtas un vispārēji pilnveidot saimniecisko darbību, taču ja tā ir negatīva tas signalizē par finansiālajām grūtībām, uzņēmums nespēj norēķināties ar savām saistībām, kas var radīt grūtības piesaistīt ārējo kapitālu. Arī investori nav ieinteresēti ieguldīt kapitālu uzņēmumā, kurš neattīstās. Īsāk sakot, aplūkojot naudas plūsmas pārskatu var izdarīt secinājumus par uzņēmuma nākotnes perspektīvām, vai tas attīstīsies, vai tomēr nē.⁵⁴

Ne tikai investori ir ieinteresēti uzņēmumu gada pārskatos, bet arī daudzi citi cilvēki, kurus var iedalīt gan iekšējos, gan ārējo lietotājos. Pie iekšējiem lietotājiem pieder:⁵⁵

- Uzņēmuma Vadība – īpašnieki, personas, kuru pārvaldībā ir uzņēmuma finansiālie līdzekļi. Šiem lietotājiem ir nepieciešama pilnīga un patiesa informācija, lai spētu veikt visus nepieciešamos pasākumu finanšu stāvokļa uzlabošanā un sekmētu saimnieciskās darbības rezultātus. Galvenie vadības uzdevumi ir likviditātes saglabāšana un rentabilitātes paaugstināšana.
- Darbinieki – šo lietotāju interesēs ir tas, vai uzņēmumā ir potenciālās karjeras attīstības iespējas, kā arī darba samaksas apjoms un darba vietas saglabāšanas, kas ir jebkura darbinieka interesēs⁵⁶

Ārējie informācijas lietotāji:

- Akcionāri vai kapitāla daļu turētāji. Šai grupai ir svarīgi novērtēt cik efektīvi darbojas uzņēmums un kā vadība pilda savas funkcijas. Tā kā kapitāla daļu turētājus var saukt par uzņēmuma īpašniekiem, tos interesē uzņēmuma

⁵³ Rurāne M. Finanšu menedžments. Rīga 2006. Rīgas Starptautiskā ekonomikas un biznesa administrācijas augstskola, 246. lpp.

⁵⁴ Rurāne M. Finanšu menedžments. Rīga 2006. Rīgas Starptautiskā ekonomikas un biznesa administrācijas augstskola, 247. lpp.

⁵⁵ Kairis A., SIA "Unistils finanšu analīze", bakalaura darbs, LU Ekonomikas un vadības fakultāte. Rīga, 2015.

⁵⁶ Šneidere R. Finanšu analīzes metodes uzņēmuma maksātspējas prognozēšanai. Rīga 2009. 43.-44. lpp.

rentabilitāte, kādas ir tendences ieguldījumu vērtības pieaugumam, maksātspējas līmenis, kā arī iespējamo dividenžu lielums.

- Biznesa partneri, kurus var iedalīt gan pircējos, gan piegādātājos. Piegādātājiem interesē, vai uzņēmums ir maksātspējīgs, tātad – vai spēs laikus norēķināties par piegādāto produkciju, un cik liels varētu būt finanšu risks, slēdzot piegādes līgumus. Savukārt patērētāju interesēs ir informācija par uzņēmuma darbības turpināšanas iespējām, it īpaši, ja ir noslēgti ilgtermiņa līgumi par pasūtījumu piegādi. Finanšu analīzes procesā galvenā vērtība tiek pievērsta maksātspējas un likviditātes rādītājiem.
- Kreditori. Pie šīs lietotāju grupas pieskaitāmas kredītiestādes, kuras izsniedz ilgtermiņa vai īstermiņa kredītus, piedāvā kredītlīnijas pakalpojumus. Kreditoriem ir jābūt pārliecinātiem, ka uzņēmums spēs samaksāt kredīta procentus un, pienākot termiņam, dzēst parādu saistības. Tādēļ kreditori analizē un novērtē rentabilitātes rādītājus, peļņas lielumu pirms kredīta procentu nomaksas un izmaiņas naudas plūsmā.
- Valsts institūcijas – Piemēram Statistikas pārvalde apkopo informāciju par komersantu saimnieciskās darbības rezultātiem, aprēķina pamat rādītājus – maksātspēju, likviditāti, aktivitāti un rentabilitāti, sadalot šos finanšu pamat rādītājus pa vispārējās ekonomiskās darbības klasifikācijas veidiem jeb NACE kodiem. Savukārt VID analizē uzņēmumu finanšu pārskatus, lai novērtētu uzņēmuma aprēķināto nodokļu lielumu un to samaksu valsts budžetā, jo nodokļu iekasēšana ir viens no valsts lielākajiem ienākumu veidiem.
- Finanšu analītiķi un konsultanti. Pie šīs lietotāju grupas pieskaitāmas personas, kuras sniedz finanšu pakalpojumus citām personām: vērtspapīru brokeri – analizē uzņēmuma finanšu pārskatus, sniedz konsultācijas potenciāliem investoriem par attiecīga uzņēmuma vērtspapīru iegādes iespējamo risku un ieguldījumu atdevi. Piemēram, kredītu aģentūras konsultē potenciālos kredīta devējus un arī biznesa partnerus.
- Apdrošināšanas kompānijas. Tām svarīga ir informācija par uzņēmuma īpašuma un finansiālo stāvokli, lai novērtētu iespējamo riska pakāpi, sniedzot tam apdrošināšanas pakalpojumus.

- Arodbiedrības - analizē uzņēmuma finanšu pārskatus, lai organizētu sarunas ar uzņēmuma vadību par darbinieku darba līguma nosacījumu uzlabošanu – algas pielikumu, darba laika samazināšanu, veselības aprūpes uzlabošanu, u.c..⁵⁷

3.3. Finanšu analīzes mērķi, metodes un to pielietojums

Uzņēmuma saimnieciskās darbības analīzei ir svarīga loma uzņēmuma vadīšanā. Analīzes uzdevums, no vienas puses, ir noteikt uzņēmuma darbības efektivitāti pārskata periodā un noteikto mērķu sasniegšanu, bet, no otras puses, noteikt uzņēmuma darbības attīstības iespējamus virzienus esošajā un perspektīvajā periodā, ņemot vērā nepieciešamos materiālus, finansiālos un darbaspēka resursus. Ar dažādu lēmumu pieņemšanu ir saistīts jebkurš uzņēmuma vadītājs, neadekvāta finanšu problēmu un iespēju novērtēšana ir spējīga iznīcināt jebkuru veiksmīgu uzņēmējdarbības ideju. Ir ļoti būtiski, ka vadītāji, pieņemot finanšu lēmumus, balstās uz finanšu pārvaldības principiem.⁵⁸

Veicot finanšu analīzi, var izmantot vairākas analīzes metodes. Piemēram attīstības tendenču analīzes metodi, kuras uzdevums ir noteikt kādas ir uzņēmuma ekonomiskās izaugsmes tendences pēdējo gadu laikā. Tā tiek vērtēta pēc: pārdošanas apjoma, peļņas, aktīvu vērtības, pašu un kopējā kapitāla izmaiņām. Ilgtermiņa analīze noved pie secinājumiem, kāda ir attīstības dinamika – pozitīva vai negatīva, ļaujot to prognozēt uz priekšu.⁵⁹

Viena no vieglākajām ir vienkārša gada pārskatu lasīšana. Tā ir pārskatos esošo absolūto rādītāju pētīšana. Svarīga katra posteņa satura izpratne un ietekme uz uzņēmuma ekonomiku. Pētot var izmantot bilances horizontālo analīzi, kas parāda kā un par cik ir mainījušies dažādu posteņu absolūtie un relatīvie lielumi, savukārt, vertikālo bilanci parasti lieto, ja ir vajadzības noskaidrot atsevišķu pārskatu posteņu īpatsvaru no kopējā rādītāja, kas tiek pieņemts kā 100 procenti.⁶⁰

Pēc autores domām, visefektīvākā finanšu analīzes metode, kuru arī autors izmanto šajā darbā ir finanšu koeficientu analīze. Finanšu rādītāji pēc būtības atspoguļo uzņēmuma darbību – tie parāda, vai ir sakārtoti mārketinga, ražošanas un pārvaldes jautājumi, kā tiek organizēts darbs, kāda ir kontrole uzņēmumā. Finanšu analīzes ietvaros problēmas risināšanai tiek izmantotas tās dažādās metodes un paņēmieni. Plašāk lietotā metode ir tā, kur par

⁵⁷ Šneidere R. Finanšu analīzes metodes uzņēmuma maksātspējas prognozēšanai. Rīga 2009. 44.-45. lpp.

⁵⁸ Rurāne.M., Finanšu menedžments, Rīgas Starptautiskā ekonomikas un biznesa administrācijas augstskola, Rīga, 2006. ,242.lpp

⁵⁹ Turpat 249.lpp

⁶⁰ Turpat 250 .lpp

analīzes bāzi kalpo konkrēti finanšu dokumentu dati, tas ir, bilances un peļņas un zaudējumu pārskata dati, kad tiek noteiktas proporcijas starp dažādiem pārskatu posteņiem.⁶¹

Finanšu koeficientu analīzes metodes priekšrocības: iegūtā informācija noderīga visām lietotāju grupām, iespēja konstatēt tendences un izmaiņas uzņēmuma finansiālā situācijā, kā arī iespējas novērtēt uzņēmuma situāciju attiecībā pret konkurentiem, citiem līdzīgiem uzņēmumiem. Veicot finanšu analīzi jāievēro vairāki svarīgi principi: nav iespējams novērtēt rezultātus bez to salīdzināšanas, neprecīzi dati dod nepatiesu rezultātu, nedrīkst sajaukt nesalīdzināmus rādītājus, jāņem vērā rādītāju kopsakarības, jāizdara secinājumi un jāpieņem attiecīgi lēmumi.⁶²

3.4. Uzņēmuma konkurētspējas rādītāji

3.4.1. Kapitāla struktūras rādītāji

Uzņēmuma aktīvu finansēšana tiek veikta no dažādiem avotiem, kuri kopumā veido uzņēmuma kapitāla struktūru. Pieņemot lēmumus, kā finansēt savu uzņēmumu, vadītājiem ir divas izvēles – vai nu finansēt aktīvus ar saviem līdzekļiem, vai aizņemtiem. Kapitāla struktūras rādītāji raksturo visus uzņēmuma finansēšanas avotus un ļauj novērtēt, cik lielas papildus saistības uzņēmums ir spējīgs uzņemties, ņemot vērā noteiktus bilances posteņus. Sevišķi svarīgs šis rādītājs ir kreditoriem, lai noteiktu uzņēmuma kredītspēju.

Pastāv vairāki pozitīvie aspekti pašu kapitāla izmantošanai, kā piemēram – viegla piesaistāmība, jo lēmumus par kapitāla palielināšanu pieņem akcionāri vai dalībnieki, bez jebkādas citu saimniecisko subjektu iesaistīšanās lēmumā. Tāpat arī pašu kapitāla lielais īpatsvars samazina bankrota risku un tam ir augsta kapitāla atdeve, jo nav nepieciešams ievērot kredītprocenu maksāšanas noteikumus. Ja uzņēmums izmanto tikai pašu kapitālu, maksātnespējas risks ir ievērojami mazāks, taču zemās pašu kapitāla rentabilitātes dēļ kapitāla īpašnieki saņem nelielas dividendes un, pārdodot savas akcijas, var samazināties arī uzņēmuma tirgus vērtība.⁶³ Finansiālo autonomijas koeficientu aprēķina pēc formulas: (3.1.)

$$\text{Finansiālās autonomijas koeficients} = \frac{\text{Pašu kapitāls}}{\text{Kopējais kapitāls}} \quad (3.1.)^{64}$$

Aizņemties finansiālos līdzekļus, ne vienmēr nozīmē, ka uzņēmums nonācis grūtības, bet tieši otrādi, tas var liecināt arī par kredīt uzticību konkrētajam komersantam. Atšķirībā no pašu kapitāla, aizņemtā kapitāla piesaistīšana ir daudz sarežģītāka, jo tas ir atkarīgs no citu saimniecisko subjekta lēmuma, kuri var atteikt kredīta piešķiršanu, balstoties uz negatīvu

⁶¹ Turpat 251. lpp

⁶² Turpat 247. lpp

⁶³ Rurāne.M., Finanšu menedžments, Rīgas Starptautiskā ekonomikas un biznesa administrācijas augstskola, Rīga, 2006. ,145.lpp

⁶⁴ Turpat 299.lpp

kredībspējas novērtējumu. Tieši tāpēc ir svarīgi pievērst pastiprinātu uzmanību, lai tiktu ievērota optimāla kapitāla struktūra, kas nodrošina pozitīvus saimnieciskās darbības finansiālos rezultātus un veicina darbības efektivitāti, nevis otrādi.

Jo vairāk uzņēmums attīstās un ražo konkurētspējīgu produktu, jo drošāk tam ir izmantot aizņemto kapitālu. Aizņemtais kapitāls var palīdzēt gan sekmēt uzņēmuma pašu kapitāla rentabilitāti uz saimnieciskās darbības paplašināšanas rēķina, gan arī novest pie finanšu riska, ja tas nav spējīgs norēķināties ar savām saistībām. Visbiežāk finansēšanas avotu riska līmeņa novērtēšanai izmanto saistību koeficientu jeb finansiālās atkarības koeficientu, ko var aprēķināt pēc formulas: (3.2.)

$$\text{Finansiālās atkarības koeficients} = \frac{\text{Saistību kopsumma}}{\text{Kopējais kapitāls}} \quad (3.2.)^7$$

Pēdējais kapitāla struktūras rādītājs, ko autore šajā darbā izmantos ir finanšu svira jeb finansiāla riska koeficients. Ja iepriekšējie rādītāji noteica kapitāla struktūras lielumu, tad finanšu svira ir kapitāla struktūras raksturojošs un apkopojošs rādītājs. Uzņēmumos, kur ir lēna kapitāla aprīte un augsts ilgtermiņa ieguldījumu īpatsvars, finanšu sviras koeficients nedrīkst būt augsts. Speciālisti uzskata, ja šis rādītājs ir sasniedzis koeficientu 1, tad uzņēmuma finansiālā stabilitāte ir sasniegusi kritisko punktu, tas nozīmē, ka uzņēmums pārāk daudz izmanto aizņemto kapitālu. Protams, var būt situācijas, kad apgrozāmie līdzekļi ātri aprīt, kā rezultātā šī koeficienta kritiskā robeža var pārsniegt 1.⁶⁵ To aprēķina pēc formulas (3.3.)

$$\text{Finanšu svira} = \frac{\text{Saistību kopsumma}}{\text{Pašu kapitāls}} \quad (3.3.)^{66}$$

Kaut arī bankrots ir juridisks fakts, tā pamatā ir finansiālie aspekti, līdz ar to veicot finanšu analīzi ir iespējams atklāt radušos draudus. Maksātspēju var ietekmēt gan iekšējie, gan ārējie faktori. Ārējos faktoros uzņēmuma vadība nespēj ietekmēt vai vadīt, izplatītākie ārējie faktori, kas var novest uzņēmumu pie finanšu riska ir: izmaiņas ekonomikā, konkurences vide, vadības ierobežojumi un izmaiņas tehnoloģijās. ASV zinātnieks G.Ņūtons (G.Newton) ir secinājis, ka uzņēmuma finansiālos rādītājus negatīvi ietekmē inflācijas paaugstināšanās un vispārējās ekonomikas izaugsmes samazinājums. Mūsdienās, pateicoties ekonomikas globalizācijai ir novērojama ļoti liela konkurence uzņēmēju starpā, tāpēc jauni, dinamiski uzņēmēji var izspiest citus uzņēmumus no konkrētā tirgus, kas nav spējīgi konkurēt ar tiem. Tā pat arī jauno tehnoloģiju ieviešana ne vienmēr sniedz pozitīvu efektu, jo

⁶⁵ Rurāne.M., Finanšu menedžments, Rīgas Starptautiskā ekonomikas un biznesa administrācijas augstskola, Rīga, 2006. ,300.lpp

⁶⁶ Turpat

raksturīgas sekas šai pazīmei ir bezdarbs, kas, savukārt, var rezultēties pārdošanas apjoma samazinājumā, straujā cenu kritumā un citos negatīvos faktoros.⁶⁷

Neraugoties uz to, ka tādi iekšējie faktori, kā vadītāju pieredzes trūkums, zems kompetences līmenis, nespēja objektīvi novērtēt tirgus apstākļus izmaiņas, kļūdas finanšu resursu plānošanā visbiežāk komersantus noved pie nepareizas kapitāla struktūras organizācijas un nekorektiem vadības lēmumiem. Autore vēlas norādīt, ka ne vienmēr finanšu sviras rādītāja negatīvo rezultātu ietekmē iekšējie faktori, tāpēc ir svarīgi noskaidrot, kāds ir tā cēlonis, lai uzņēmums spētu laicīgi reaģēt un sekmīgi novērst radušos apstākļus.⁶⁸

3.4.2. Likviditātes rādītāji

Maksātspēja nozīme, ka ar saviem naudas resursiem uzņēmums var savlaicīgi dzēst savas saistības. Likviditāti var uzskatīt par uzņēmuma spēja jebkurā laikā atmaksāt savas īstermiņa saistības. Šī spēja ir atkarīga no attiecības starp uzņēmuma rīcībā esošiem maksāšanas līdzekļiem un finansiālajām saistībām. Šāda vajadzība var rasties vairāku cēloņu dēļ:

- Izdevīgu, iepriekš neplānotu ieguldījumu iespējas
- Nav izdevies nodrošināt plānoto peļņu
- Klientu un pircēju skaita samazināšanās
- Materiālu, izejvielu un citu ražošanas resursu neparedzēts cenu pieaugums, u.c.⁶⁹

Kā iepriekš minēts, maksātspēju galvenokārt novērtē pēc uzņēmuma bilances datiem. Parasti likviditāti apskata no diviem viedokļiem: no uzņēmuma likvidācijas viedokļa un uzņēmuma darbības turpināšanas viedokļa. Visi analizējamie degvielas mazumtirgotāji ir attīstīti uzņēmumi un veiksmīgi darbojas savā nozarē, tāpēc interpretēsim rādītājus no uzņēmuma darbības turpināšanas viedokļa. Šādā gadījumā ir svarīgi saprast, vai nākotnes paredzētajā darbībā ir iespējama maksātspējas iestāšanās vai nav.

Jo vairāk apgrozāmo līdzekļu, jo augstāks likviditātes koeficients, taču darba autore vēlas norādīt, ka nav korekti aprēķinos pieņemt, ka visi apgrozāmie līdzekļi ir likvidi. Šāds pieņēmums var būt nereāls, jo koeficients var paaugstināties nevēlamu procesu rezultātā, piemēram, iepriekš neparedzētu iemeslu dēļ tiek sašaurināta ražošana, kā rezultātā palielinās

⁶⁷ Šneidere.R., Finanšu analīzes metodes uzņēmuma maksātspējas prognozēšanai, Lietiškās informācijas dienests, Rīga, 2009, 74.lpp

⁶⁸ Turpat 78.lpp

⁶⁹ Rurāne.M., Finanšu menedžments, Rīgas Starptautiskā ekonomikas un biznesa administrācijas augstskola, Rīga, 2006. ,303.lpp

ražošanas krājumi (agrāk iegādātie materiāli var izrādīties lieki). Arī, ja pircēji ir kļuvuši maksātnespējīgi, debitoru saistības pieaug. Šo apstākļu dēļ palielinās apgrozāmo līdzekļu skaits un līdz ar to arī likviditātes koeficienti, tāpēc ir svarīgi pievērst uzmanību uzņēmuma aktīvu struktūras sadalījumam.⁷⁰

Šajā darbā tiks izmantoti trīs relatīvie rādītāji: kopējās, starp seguma un absolūtās likviditātes koeficienti. Kopējās likviditātes koeficients atspoguļo uzņēmuma spēju dzēst īstermiņa saistības ar tā rīcībā esošajiem apgrozāmajiem līdzekļiem. Analizējot šo rādītāju, svarīgi ir izvērtēt apgrozāmo līdzekļu struktūru pēc to likviditātes pakāpēm, jo kā jau tika minēts, pārmērīgi ražošanas krājumi un novecojuši debitoru parādi var pilnīgi nepārvērsties maksāšanas līdzekļos. Koeficienta teorētiskā pietiekamība ir robežās no 1-2, ja šis rādītājs nesasniedz 1, tad komercsabiedrībai ir problēmas ar maksātspēju un tā darbojas bīstamos finansiālā riska apstākļos, taču ja tas ir pārāk augsts, tas var norādīt uz neracionālu apgrozāmo līdzekļu izlietojumu vai nepietiekamu īstermiņa kredītu izmantošanu. Lielie uzņēmumi mēdz šo līmeni kontrolēt labāk, salīdzinājumā ar mazākiem uzņēmumiem. Tādējādi tie var saņemt vairāk potenciālos finansējuma avotus.⁷¹ Kopējo likviditāti aprēķina pēc formulas (3.4.):

$$\text{Kopējā likviditāte} = \frac{\text{Apgrozāmie līdzekļi}}{\text{Īstermiņa saistības}} \quad (3.4.)^{72}$$

Starposma likviditātes rādītājs raksturo tekošo saistību daļu, kas var tikt dzēsta ne tikai ar naudas līdzekļiem, bet arī ar debitoru parādiem jeb sagaidāmiem ienākumiem no izpildītiem darbiem, nosūtītās produkcijas un sniegtiem pakalpojumiem. Pēc starptautiskajiem standartiem uzskata, ka šim rādītājam jābūt vismaz 0.7-1, jo tikai tādā gadījumā uzņēmums reāli spēj segt īstermiņa saistības.⁷³ Šo rādītāju aprēķina pēc formulas (3.5.):

$$\text{Starpsauga likviditāte} = \frac{\text{Apgrozāmie līdzekļi} - \text{krājumi}}{\text{Īstermiņa saistības}} \quad (3.5.)^{74}$$

Tā kā naudas līdzekļi un īstermiņa vērstpapīri ir visvieglāk pārvērstami naudā, šo apgrozāmo līdzekļu daļas attiecību pret īstermiņa saistībās sauc par absolūtās likviditātes koeficientu. Prasības absolūtajam likviditātes koeficientam ir šādas: jo augstāka šī likviditāte, jo uzņēmums stabilāks. Taču reizēm tas var nozīmēt arī to, ka uzņēmumā rīcībā vairāk naudas, nekā to spēj efektīvi izmantot. Saimniekošanas apstākļos šis rādītājs svārstās 0,1-0,7,

⁷⁰ Kālis.I., Finanšu menedžments, Latvijas Universitāte, Rīga, 2004,156.lpp

⁷¹ Rurāne.M., Finanšu menedžments,Rīgas Starptautiskā ekonomikas un biznesa administrācijas augstskola,Rīga,2006. ,304.lpp

⁷² Turpat 303. lpp

⁷³ Kālis.I., Finanšu menedžments, Latvijas Universitāte, Rīga, 2004,157.lpp

⁷⁴ Turpat

robežās, kas pārlicina kreditorus par līdzekļu aizdošanu un var aprēķināt pēc formulas (3.6.)⁷⁵

$$\text{Absolūtā likviditāte} = \frac{\text{Nauda} + \text{īstermiņa investīcijas}}{\text{īstermiņa saistības}} \quad (3.6.)^{76}$$

3.4.3. Rentabilitātes rādītāji

Peļņa ir viens no uzņēmuma darbības novērtēšanas rādītājiem, tas raksturo ražojamās produkcijas apjomu, kvalitāti, darba ražīgumu un pašizmaksas līmeni uzņēmumā. Peļņas rezultāts ir starpība starp ieņēmumu summu un kopējām izmaksām. Tās lielumu var ietekmēt ļoti daudz un dažādi faktori, gan sociāli ekonomiskie apstākļi, ražošanas resursu cenas, dabas apstākļi, preču cena, pašizmaksa, transportēšanas apstākļi, u.t.t.⁷⁷

Rentabilitāte jeb peļņī spēja ir relatīvs rādītājs, kas raksturo uzņēmuma finansiālo rezultātu, tā darbības ienesīguma līmeni un efektivitāti kopumā. Rentabilitātes rādītāji raksturo peļņas veidošanas faktoru vidi, tāpēc to vērtējums ir obligāts, lai noteiktu uzņēmuma finansiālo stāvokli. Rentabilitāte atspoguļo peļņas un patērēto resursu attiecības, dodot iespēju noteikt aktīvu un ieguldītā kapitāla izmantošanas efektivitāti. Šo rādītāju noteikšanai nav konkrētu kritēju, kas būtu jāņem vērā. Rādītāju rezultātus izsaka procentos, jo augstāks procentu līmenis, jo uzņēmuma darbība efektīvāka. Zems rentabilitātes līmenis liecina par uzņēmuma neveiksmi, ja tā netiek ņemta vērā un uzņēmums nerisina problēmu, ir sagaidāma uzņēmējdarbības krīze.⁷⁸

Lai aprēķinātu pārdošanas rentabilitāti ir nepieciešami peļņas vai zaudējumu pārskata dati. Pārdošanas rentabilitāte rāda cik bruto peļņas uzņēmums iegūst no vienas realizācijas vienības. Ja uzņēmums strādā ar peļņu, šim rādītājam jābūt virs 0. Zems rādītājs var liecināt par neienesīgu, nesabalansētu produkcijas sortimentu, pārāk augstu izmaksu īpatsvaru, neizdevīga noieta tirgus situāciju, nepilnīgu ražošanas jaudas noslodzi, u.t.t..⁷⁹ Šis rādītājs atspoguļo, cik veiksmīgs ir savā pamatdarbībā un to aprēķina pēc formulas (3.7.):

$$\text{Pārdošanas rentabilitāte (ROS)} = \frac{\text{Bruto peļņa}}{\text{Neto apgrozījums}} * 100 \quad (3.7.)^{80}$$

⁷⁵ Turpat 156.lpp

⁷⁶ Turpat 157.lpp

⁷⁷ Rurāne.M., Finanšu menedžments,Rīgas Starptautiskā ekonomikas un biznesa administrācijas augstskola,Rīga,2006. ,281.lpp

⁷⁸ Rurāne.M., Finanšu menedžments,Rīgas Starptautiskā ekonomikas un biznesa administrācijas augstskola,Rīga,2006. ,284.lpp

⁷⁹ Turpat 286.lpp

⁸⁰ Turpat 290.lpp

Savukārt, aktīvu rentabilitātes rādītājs ļauj spriest par to, cik efektīvi uzņēmumā izmanto aktīvus, lai gūtu ienākumus. Tas parāda, cik naudas vienību bija nepieciešams uzņēmumam, lai iegūtu vienas peļņas naudas vienību, neatkarīgi no šo līdzekļu piesaistīšanas avota. Šī rādītāja līmeni var ietekmēt divi elementi: aktīvu aprites ātrums un apgrozījuma rentabilitāte.⁸¹ To aprēķina pēc formulas (3.8.)

$$\text{Aktīvu rentabilitāte (ROA)} = \frac{\text{Bruto peļņa}}{\text{Aktīvu vidējā vērtība gadā}} \times 100 \quad (3.8.)^{82}$$

Pašu kapitāla rentabilitāte ir uzņēmuma funkcionēšanas efektivitātes novērtējuma noslēdzošais rādītājs. Šī rentabilitāte ļauj noteikt, cik daudz peļņas iegūts uz uzņēmuma ieguldīto īpašnieku kapitāla eiro.⁸³ Šo rādītāju aprēķina pēc formulas (2.9):

$$\text{Pašu kapitāla rentabilitāte (ROE)} = \frac{\text{Neto peļņa}}{\text{Pašu kapitāla vidējā vērtība gadā}} \times 100 \quad (3.9.)^{84}$$

3.4.4. Apgrozāmo līdzekļu aprites rādītāji

Aprites rādītāji visbiežāk raksturo apgrozāmo līdzekļu izmantošanas efektivitāti, veicot to pārstrādes pasākumus, ir iespējams samazināt vajadzību pēc materiāliem un finanšu līdzekļiem. Tā kā pamatlīdzekļi kalpo uzņēmumam vairāk par gadu un atrodas ilgstoši tā īpašumā, apgrozāmo līdzekļu aprite notiek daudz ātrāk. Viens aprites cikls ietver trīs stadijas:

1. Apgrozāmā līdzekļa iegāde
2. Ražošanas stadija, iesaistot darbaspēku un ražošanas līdzekļus
3. Produkcijas izlaide, realizēšana, naudas saņemšana.⁸⁵

Apgrozāmo līdzekļu efektivitātes galvenais rādītājs ir to aprites ātrums. To var izteikt ar koeficienta palīdzību vai aprites perioda garumu dienās. Darba autore izmantos trīs aprites koeficientu analīzi: krājumu, debitoru un kreditoru aprites koeficientus. Lai gan kredītsaistības definējamās kā finansēšanas avoti, šī koeficienta interpretācijas ļauj noteikt, cik dienās iespējams gūt summu skaidrā naudā. Šo trīs rādītāju finanšu analīze ir visefektīvākā, jo tieši šajos posteņos visbiežāk novērojama aizture, kas būtiski ietekmē

⁸¹ Turpat 286.lpp

⁸² Turpat

⁸³ Rurāne.M., Finanšu menedžments, Rīgas Starptautiskā ekonomikas un biznesa administrācijas augstskola, Rīga, 2006. ,294.lpp

⁸⁴ Turpat

⁸⁵ Kālis.I., Finanšu menedžments, Latvijas Universitāte, Rīga, 2004,164.lpp

finansiālos rezultātus. Jo lielāks aprites koeficients, jo īsāks ir aprites periods un līdz ar to arī īsāks kapitāla iesaldēšanas periods.⁸⁶

Krājumu aprites koeficients rāda, cik reizes gadā ir apritējuši krājumos ieguldītie līdzekļi. Jo lielāks kapitāla krājumu aprites ātrums, jo ātrāka preču-materiālo vērtību realizācija.⁸⁷ Krājumu aprites koeficientu aprēķina pēc formulas (3.10):

$$\text{Krājumu aprites ātrums} = \frac{\text{Pārdotās produkcijas ražošanas izmaksas}}{\text{Krājumu vidējais atlikums}} \quad (3.10.)^{88}$$

Savukārt, krājuma aprites ilguma līmenis varētu ieinteresēt potenciālos investorus, kā arī piegādātājus, jo tas parāda, pēc cik dienām krājumi pārvēršas naudas līdzekļos. Ražošanas krājumu aprite būtiski iespaido gan uzņēmuma rentabilitāti, gan likviditāti un arī maksātspēju. Svarīgi šo ilgumu samazināt, ja uzņēmumam ir liela aizņemtā kapitāla īpatsvars.⁸⁹ Krājumu aprites ilgumu aprēķina pēc formulas: (3.11.)

$$\text{Krājumu aprites ilgums} = \frac{365}{\text{Krājumu aprites ātrums}} \quad (3.11.)^{90}$$

Lai noskaidrotu cik vidēji gada laikā debitoru parādi pārvērtušies naudas līdzekļos, izmanto debitoru parādu aprites koeficientu, šo rādītāju var ietekmēt uzņēmuma kredītpolitika, piemēram, nosakot, kāds ir izrakstīto rēķinu samaksas termiņš.⁹¹ Debitoru parādu aprites ātrumu aprēķina pēc formulas (3.12.):

$$\text{Debitoru parādu aprites ātrums} = \frac{\text{Neto apgrozījums}}{\text{Debitoru vidējais atlikums}} \quad (3.12.)^{92}$$

Debitoru parādu aprites ilgums norāda dienu skaitu jeb periodu no preces vai pakalpojumu pārdošanas brīža un naudas saņemšanu.⁹³ Debitoru parādu aprites ilgumu aprēķina pēc formulas: (3.13.)

$$\text{Debitoru parādu aprites ilgums} = \frac{365}{\text{Debitoru parādu aprites ātrums}} \quad (3.13.)^{94}$$

⁸⁶ Turpat

⁸⁷ Turpat 271.lpp

⁸⁸ Turpat

⁸⁹ Rurāne.M., Uzņēmuma finanšu vadība, Turības mācību centrs, Rīga, 1997, 209.lpp

⁹⁰ Turpat

⁹¹ Rurāne.M., Finanšu menedžments, Rīgas Starptautiskā ekonomikas un biznesa administrācijas augstskola, Rīga, 2006. ,272.lpp

⁹² Turpat

⁹³ Rurāne.M., Uzņēmuma finanšu vadība, Turības mācību centrs, Rīga, 1997, 211.lpp

⁹⁴ Turpat

Kreditoru jeb piegādātāju aprites periods norāda, cik dienas uzņēmumam būs nepieciešams norēķināties ar saviem kreditoriem jeb, vienkāršāk sakot, atmaksāt savus saņemtos rēķinus. Kreditoru parādu aprites ātrumu aprēķina pēc formulas (3.14.)

$$\text{Kreditoru parādu aprites ātrums} = \frac{\text{Pārdotās produkcijas ražošanas izmaksas}}{\text{Vidējie pamatdarbības kreditori}} \quad (3.14.)^{95}$$

Kreditoru parādu aprites ilgumu, kas atspoguļo dienu skaitu, kas ir vajadzīgas, lai uzņēmēji norēķinātos ar savām saistībām, aprēķina pēc formulas (2.15)

$$\text{Kreditoru parādu aprites ilgums} = \frac{365}{\text{Kreditoru parādu aprites ātrums}} \quad (3.15.)^{96}$$

3.4.5. Finanšu cikls

Laika periods, kurā notiek naudas līdzekļu aprite, ir atkarīgs no uzņēmuma ražošanas-komerciālā cikla garuma un naudas līdzekļu aprites. Šis periods veidojas no tā laika sprīža starp naudas līdzekļu izdevumiem par iepirktajām izejvielām/materiāliem un ieņēmumiem no gatavās produkcijas pārdošanas. Šādu periodu sauc par finanšu ciklu, un tā garumu var ietekmēt vairāki faktori:

- Uzņēmuma kreditēšanas periods no piegādātāju puses
- Pircēju kreditēšanas periods no uzņēmuma puses
- Izejvielu un materiālu atrašanās periods uzņēmuma noliktavā
- Gatavās produkcijas ražošanas un uzglabāšanas periods uzņēmuma noliktavā. ⁹⁷

Ilgāks finanšu cikls var norādīt par zemu likviditāti, ja debitoru un krājumu aprites ilgums ir lielāks, nekā kreditoru parādu, kas nozīmē nepieciešamību piesaistīt papildus kapitālu. Tātad, jo īsāks cikls, jo likvidāks ir uzņēmums savā darbībā. Finanšu ciklu aprēķina pēc formulas ⁹⁸(3.16.):

$$\text{Finanšu cikls(dienās)} = \text{Krājumu aprites ilgums} + \text{Debitoru aprites ilgums} - \text{kreditoru parādu aprites ilgums} \quad (3.16.)^{99}$$

⁹⁵ Turpat

⁹⁶ Rurāne.M., Uzņēmuma finanšu vadība, Turības mācību centrs, Rīga, 1997, 211.lpp

⁹⁷ Rurāne.M., Finanšu menedžments, Rīgas Starptautiskā ekonomikas un biznesa administrācijas augstskola, Rīga, 2006. ,275.lpp

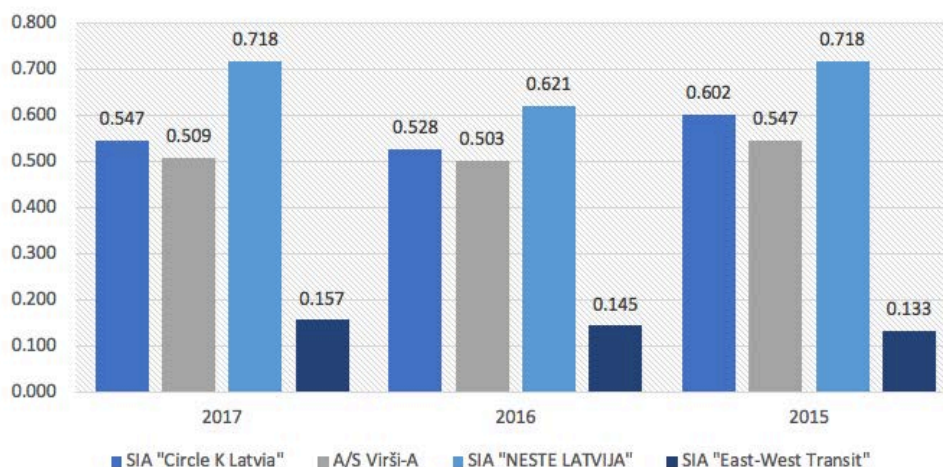
⁹⁸ Turpat

⁹⁹ Turpat 276.lpp

4. FINANŠU ANALĪZES PRAKTISKAIS PIELIETOJUMS

4.1. Kapitāla struktūras rādītāju analīze

Katra uzņēmuma interesēs ir palielināt pašu kapitāla īpatsvaru savā uzņēmumā, tādējādi nodrošinot finansiālo neatkarību. Ja uzņēmums ir maksātspējīgs un ir attīstības procesā, tad aizņemto līdzekļu piesaiste, kas ieguldīta saimnieciskajā darbībā pat ir vēlama, taču ja aizņemtie līdzekļi tie izmantoti, lai segtu savas saistības, jo nav iespējams norēķināties termiņa ietvaros ar saviem kreditoriem, tad tas liecina par finanšu riska palielināšanos, kas var apdraudēt tālāko uzņēmuma darbību.

4.1.att. Degvielas mazumtirgotāju finansiālās autonomijas koeficienta rādītāji 2015., 2016., 2017. gadā¹⁰⁰

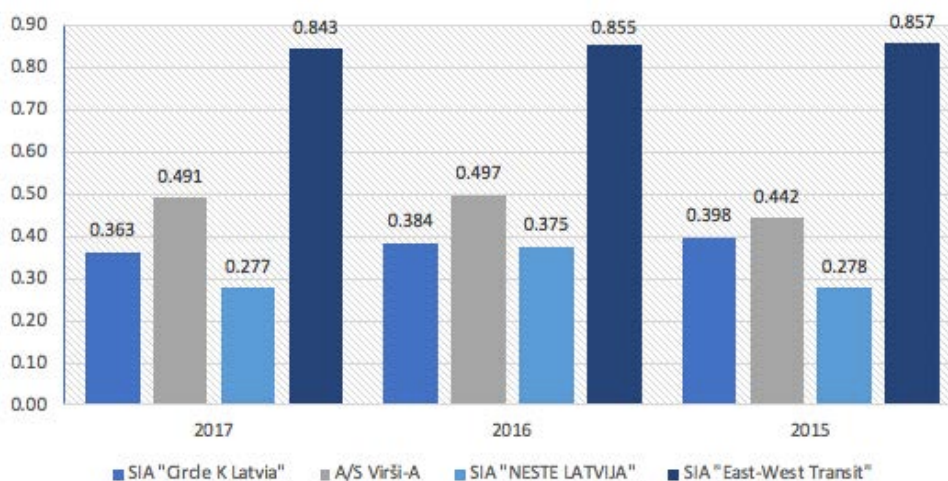
Pēc formulas (3.1.) tika aprēķināti finansiālās autonomijas koeficienti, kā redzams 4.1.attēlā, salīdzinot 2017. gadu ar 2015. gadu, pašu kapitāla īpatsvars Virši-A un Circle K

¹⁰⁰ Autora veidots, izmantojot lursoft pieejamos datus par uzņēmumu gada pārskatiem.

uzņēmumā ir samazinājies, Neste uzņēmumam šis rādītājs nav mainījies, savukārt, East West vienīgajam paaugstinājies. Aprēķinu rezultātos konstatēts, ka Virši-A uzņēmuma pašu kapitāls ir pieaudzis par 43.54%, bet kopējais kapitāls par 99.34%, kas liek secināt, ka uzņēmums ir piesaistījis vairāk aizņemto kapitālu, lai paplašinātu savu darbību. Tas apstiprinās arī absolūtajos rādītājos, jo īstermiņa un ilgtermiņa saistības laika gaitā ir tikai augušas. Kā tika minēts iepriekš, ne vienmēr augsts pašu kapitāla koeficients liecina par uzņēmuma stāvokļa uzlabošanu. Šajā gadījumā samazinājums Virši-A un Circle K uzņēmumā visticamāk nozīmē kredīt uzticību konkrētajam degvielas mazumtirgotājam.

Īpaši izceļas uzņēmums Neste Latvija, jo no visiem konkurentiem, tam ir lielākais pašu kapitāla īpatsvars (71.8%), kas ir ļoti veiksmīgs rādītājs. Aizņemtie līdzekļi procentuāli ir daudz mazāk, tātad šim uzņēmumam ir vismazākās iespējas nonākt parādos. Visticamāk, šim uzņēmuma nav vajadzības aizņemties naudu, jo peļņa un ienākumi ir pietiekami lielā līmenī, lai spētu visu nodrošināt. Arī izmaksas kā vienīgajam uzņēmumam, kuram ir tikai automātiskās degvielas uzpildes stacijas ir viszemākās, kas ļauj palielināt peļņas īpatsvaru. Viskritiskākais rādītājs ir East West uzņēmumam, jo pašu kapitāla līmenis ir kritiski zems. Šajā gadījumā, zinot, ka uzņēmumam ir nodokļu parādi un finansiālas grūtības, pozitīvs aspekts ir, ka pašu kapitāls laika gaitā ir uzrādījis tendenci pieaugt, nevis vēl vairāk samazināties. Taču rādītājs neatbilst teorētiskajām normām, kas ir robežās no 0,5-0,6, tāpēc var skaidri apgalvot, ka East West uzņēmumam ir maksātspējas problēmas.

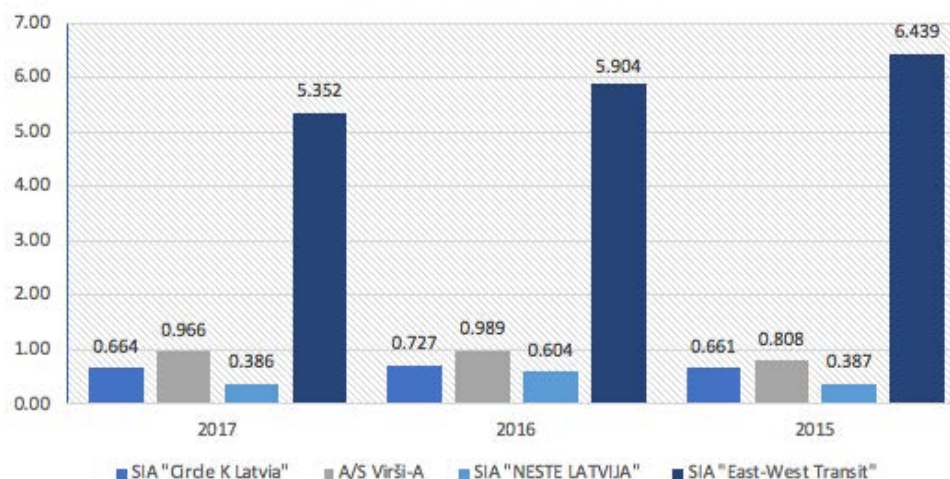
Kā jau zināms, pieaugot aizņemtā kapitāla īpatsvaram bilances pasīvā, pieaug arī finanšu riska līmenis. Finansiālās atkarības koeficientā uzrādās uzņēmuma atkarība no kreditoriem. Kreditori pievērš pastiprinātu uzmanību šim rādītājam un vēlas, lai tas ir pēc iespējas mazāks, jo tas dod drošības sajūtu, ka uzņēmums ir maksātspējīgs un bez liekiem sarežģījumiem atmaksās aizdotās summas ar procentiem.

4.2.att. Degvielas mazumtirgotāju finansiālās atkarības koeficienta rādītāji 2015., 2016., 2017. Gadā¹⁰¹

Finansiālās atkarības koeficientā, kas aprēķināts pēc (3.2) formulas jau izteiktāk pierādās tas, ka East West no visiem 4 uzņēmumiem ir finansiāli visnestabilākais, jo saistību īpatsvars ir vislielākais -80% no visiem finanšu līdzekļiem veido aizņemtais kapitāls. Autore uzskata, ka pavisam noteikti East West uzņēmuma ir jāmeklē veidi kā uzlabot ieņēmumus, samazināt izmaksas un dzēst kreditoru saistības, jo rādītājs ir kritisks un šajā gadījumā tas nenozīmē, ka uzņēmums aizņemtos kapitālus iegulda attīstībā, bet gan citu parādu nomaksāšanā. Gandrīz puse no visa kopējā kapitāla Virši-A uzņēmumā sastāda saistības jeb aizņemtais kapitāls. Lai gan Circle K saistības ir 3 reizes vairāk, nekā Virši -A uzņēmumam, tomēr kopējais kapitāls arī ir lielāks, tāpēc procentuāli no visa kopējā kapitāla Circle K saistības ir mazākas.

Kā jau noskaidrojām iepriekš, Neste uzņēmums ir finansiāli stabilākais, jo aizņēmumu ir daudz mazāk, nekā konkurentiem. Šim uzņēmumam nedraud maksātnespēja, jo tas spēs segt visas savas saistības ar savu naudu, ja pēkšņi visi kreditori prasītu aizdevuma naudas summas atmaksāšanu. Neste uzņēmumam, atmaksājot visas saistības vēl paliktu pāri finanšu līdzekļi, kas ir ļoti veiksmīgs rādītājs.

4.3.att. Degvielas mazumtirgotāju finanšu sviras rādītāji 2015., 2016., 2017. Gadā¹⁰²

Aplūkojot finanšu sviras rādītājus, kas iegūti, izmantojot (3.3) formulu, var redzēt, ka finanšu sviras koeficients East West uzņēmumā ir samazinājies, taču šis rādītājs pārsniedz 1, kas nozīmē pilnību atkarību no ārējiem līdzekļiem. Tā kā Virši-A uzņēmuma saistības proporcionāli gadu laikā ir pieaugušas vairāk, nekā pašu kapitāls, tas ir izraisījis finanšu sviras

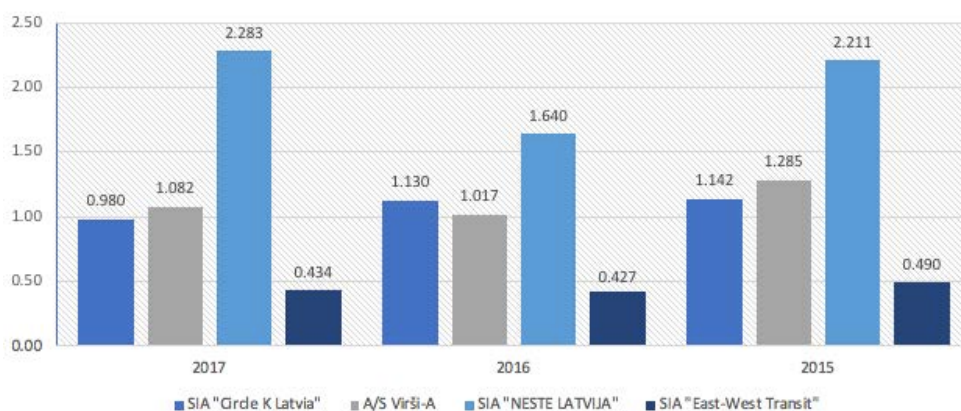
¹⁰¹ Autora veidots, izmantojot lursoft pieejamos datus par uzņēmumu gada pārskatiem.

¹⁰² Autora veidots, izmantojot lursoft pieejamos datus par uzņēmumu gada pārskatiem.

pieaugumu, sasniedzot gandrīz kritisko punktu 1. Apkopojot visus kapitāla rentabilitātes rādītājus, no tiem izriet, ka East West uzņēmuma stabilitāte ir ļoti atkarīga no kreditoriem, kas ietekmē finansiālo neatkarību. Circle K rādītājs varētu būt nedaudz labāk, jo normas robeža rādītājam ir no 0,3-0,5, tāpēc vislabākie finansiālie kapitāla struktūras rādītāji ir Neste uzņēmumam. Visiem degvielas mazumtirgotājiem, izņemot Nestei, šis rādītājs ir sliktāks par nozares vidējo (0,45).

4.2. Likviditātes rādītāju analīze

Likviditāte ir plaši lietots jēdziens ekonomikā, pirms analizēt iegūtos rādītājus ir svarīgi noskaidrot, kā tiks interpretēts šis vārds. Finanšu analīzē likviditāti interpretēsim kā spēju segt uzņēmumam īstermiņa saistības jebkurā laikā. Jāņem vērā, ka katram uzņēmuma aktīvam ir sava likviditātes pakāpe, gan ilgtermiņa ieguldījumiem, gan krājumiem un naudas līdzekļiem. Par vislikvidākajiem aktīviem uzskata tās lietas, kuras pēc iespējas ātrāk var pārvērst naudā un pēc iespējas tuvāk aktīva sākotnējai vērtībā. Finansisti uzskata, ka kopējās likviditātes koeficienta rādītājam jābūt robežās no 1-3, ja rādītājs ir pārāk zems, tas var liecināt par problēmām īstermiņa saistību maksājumos.

4.4.att. Degvielas mazumtirgotāju kopējās likviditātes rādītāji 2015., 2016., 2017. Gadā¹⁰³

Balstoties uz 4.4. attēlā iegūtajiem kopējās likviditātes rādītājiem, izmantojot (3.4.) formulu, īpaši izcelt atkal varam Nestu uzņēmumu. Analizējot visu uzņēmumu bilances datus, Neste ir vienīgais komersants, kuram gada laikā vienlaicīgi gan pazeminājās īstermiņa saistību skaits, gan arī palielinājās apgrozāmie līdzekļi, kas šajā gadījumā ir izraisījis kopējā likviditātes koeficienta pieaugumu 2017. gadā.

Virši-A likviditātes uzlabošanās pēdējo gadu laikā skaidrojama ar uzņēmuma aizņemto līdzekļu palielināšanos, jo absolūtajos grāmatvedības bilances rādītājos (skatīt

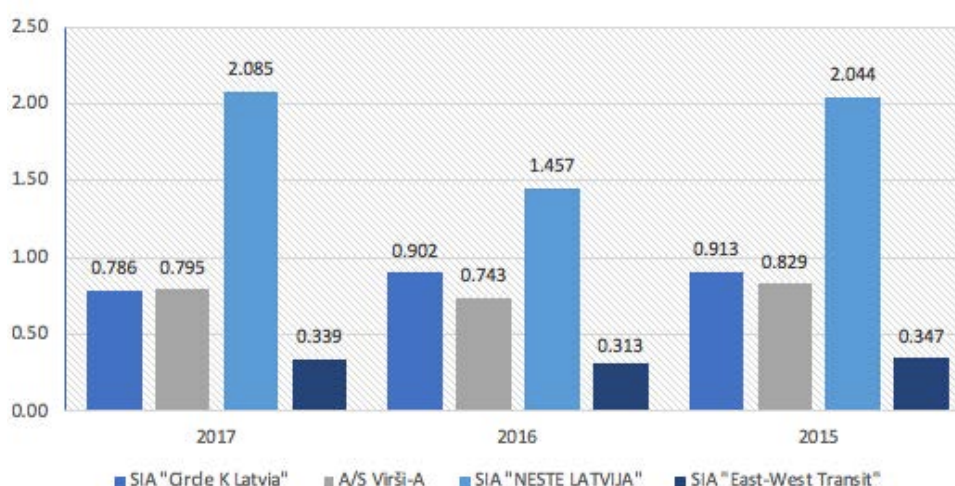
¹⁰³ Autora veidots, izmantojot lursoft pieejamos datus par uzņēmumu gada pārskatiem.

pielikumu nr.1), var novērtot, ka palielinoties īstermiņa saistībām, ir palielinājušies gandrīz visi apgrozāmie līdzekļi, tai skaitā krājumi, gatavā produkcija un naudas līdzekļi. Acīmredzot, Virši-A piesaistīto kapitālu ir novirzījis saimnieciskās darbības attīstīšanai, tāpēc proporcionāli apgrozāmo līdzekļu skaits pieaug vairāk, nekā īstermiņa saistības, rezultātā uzlabojot konkrēto rādītāju.

Circle K uzņēmuma gada laikā īstermiņa saistības nav būtiski palielinājušās, taču apgrozāmie līdzekļi ir krietni samazinājušies, iespējams tam ir kaut kāda saistība ar uzņēmuma logo maiņu, tādējādi īstermiņa saistību novirzīšanu vairāk ilgtermiņa ieguldījumiem, nevis apgrozāmajiem līdzekļiem, kas atsaucoties uz bilances zelta likumiem, nav vērtējams kā pozitīvs solis uzņēmuma attīstībā. Iegūtie rādītāji ļauj secināt, ka Circle K diezgan neefektīvi izmanto savus apgrozāmos līdzekļus īstermiņa saistību segšanai.

Salīdzinot ar konkurentiem East West sabiedrībai kopējās likviditātes rādītāji ir visliktākie. Tas skaidrojams ar lielo īstermiņa saistību skaita pieaugumu. Degvielas mazumtirdzniecības nozares vidējais likviditātes rādītājs 1.25, tātad atkal tikai Neste uzņēmumam šis rādītājs ir krietni labāks.

Tā kā kopējās likviditātes rādītāja tiek aptverti visi apgrozāmie līdzekļi, autore ir veikusi starpposma likviditātes rādītāju aprēķināšanu, kas jau objektīvāk novērtē uzņēmuma spēju segt savas īstermiņa saistības, jo iegūtais rādītājs atspoguļo, kādu daļu īstermiņa saistības ir iespējams dzēst ar uzņēmuma rīcībā esošajiem naudas līdzekļiem un likvidiem vērtspapīriem, kā arī no debitoru sagaidāmajiem maksājumiem, tādējādi netiek izmantots krājumu postenis, kas bieži vien ir nelikvids.

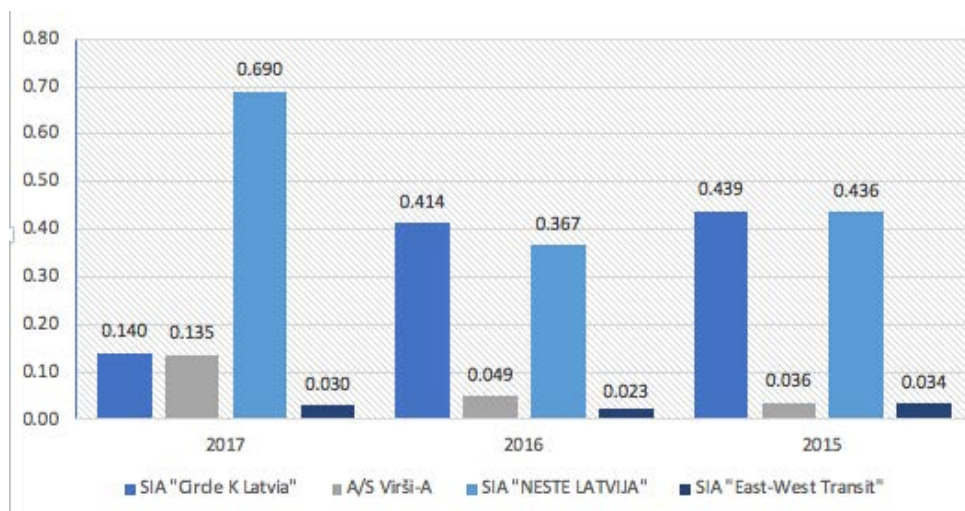
4.5.att. Degvielas mazumtirgotāju starpposma likviditātes rādītāji 2015., 2016., 2017. Gadā¹⁰⁴

¹⁰⁴ Autora veidots, izmantojot lursoft pieejamos datus par uzņēmumu gada pārskatiem.

Vērtējot visu uzņēmumu starposma likviditātes rādītājus, kas aprēķināti pēc (3.5.) formulas, atkal pozitīvi izceļas uzņēmums Neste, kura rādītāji pēdējo trīs gadu laikā svārstās no 1,5 - 2,1, kas ir ļoti labs rādītājs, tātad visas savas īstermiņa saistības komersants var segt ar apgrozāmajiem līdzekļiem. Ir redzams, ka proporcionāli vismazāk krājumu ir tieši šim uzņēmumam, jo krājumu daudzums būtiski nav iespaidojis starposma likviditātes rādītāju.

Starposma likviditātes vēlamais rādītājs var atšķirties atkarībā no nozares, taču parasti par tādu uzskata vērtību 1. Virši-A, Circle K un East West uzņēmumi trīs gadu griezumā nav sasnieguši vēlamo rādītāja atzīmi. Visiem šiem uzņēmumiem 2017. gadā, salīdzinot ar 2015. gadu šis rādītājs ir tikai samazinājies, tātad likviditāte samazinājusies. Uzņēmumiem būtu jāpiedomā pie apgrozāmo līdzekļu īpatsvara palielināšanas, īstermiņa saistību samazināšanas pasākumiem un krājumu aprites ātruma veicināšanu, lai uzlabotu maksātspēju. Visvairāk mainījies tieši Virši-A uzņēmumam likviditātes rādītājs, jo 2017. gadā salīdzinot ar 2016. gadu, šim komersantam vienīgajam palielinājās finanšu vērtība krājumu postenī, kas arī ir ietekmējis starposma likviditātes koeficientu.

Lai visprecīzāk novērtētu reālo situāciju un noteiktu, kāda būtu uzņēmuma maksātspēja kritiskā brīdī, kad jāpaļaujas tikai un vienīgi uz tiem finanšu līdzekļiem, kas pieejami uzreiz, pielieto absolūtās likviditātes rādītāju analīzi. Respektīvi, šajā rādītāja tiek parādīta vislikvīdāko apgrozāmo aktīvu (naudas līdzekļu un īstermiņa vērtspapīru) attiecību

pret īstermiņa saistībām.

4.6.att. Degvielas mazumtirgotāju absolūtās likviditātes rādītāji 2015., 2016., 2017.

Gadā¹⁰⁵

Izmantojot formulu (3.6.) tika iegūti absolūtos likviditātes rādītāji katram uzņēmumam pēdējo 3 gadu laikā. Kā redzams 4.6. attēlā vislikvīdākais uzņēmums, salīdzinājumā ar visiem

¹⁰⁵ Autora veidots, izmantojot lursoft pieejamos datus par uzņēmumu gada pārskatiem.

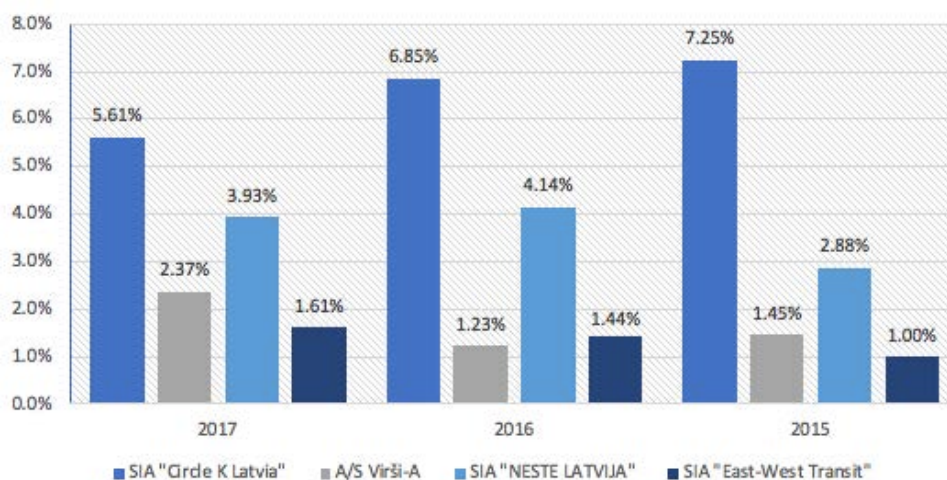
konkurentiem, ir Neste, jo arī absolūtās likviditātes koeficients 2017. gadā pārsniedz pārējos komersantus aptuveni par 5 reizēm. Redzams, ka tikai ar naudas līdzekļiem un īstermiņa vērstpapīriem, Neste uzņēmums varētu atmaksāt vairāk kā pusi no visām savām īstermiņa saistībām, kas ir ļoti veiksmīgs rādītājs. Arī ekonomiskās krīzes situācijā, ja samazinātos debitoru skaits jeb pircēju skaits, Neste uzņēmums spētu nodrošināt sev finansiālo stabilitāti.

Nesalīdzinot Virši-A rādītājus ar konkurentiem, bet koncentrējoties tikai un vienīgi uz uzņēmuma pēdējiem trīs saimnieciskās darbības gadiem, absolūtās likviditātes koeficients ir būtiski audzis. Jau iepriekš noskaidrojām, ka īstermiņa saistības Virši-A uzņēmumā ir augušas, no kā var secināt, ka naudas līdzekļi un īstermiņa vērstpapīri ir pieauguši vairāk, nekā saistības, kas vērtējams kā pozitīvs aspekts.

Circle K absolūtās likviditātes rādītāji ar katru gadu turpina sarukt, kas liecina par uzņēmuma maksātspējas riska palielināšanos. Veicot bilances vertikālo analīzi, autore secina, ka sarukums skaidrojams ar naudas posteņa īpatsvara samazinājumu laika gaitā. No vienas puses tas ir vērtējams kā pozitīvs aspekts, ja naudas līdzekļi tiek ieguldīti apgrozāmajos līdzekļus, kas nemazinātu likviditāti, taču Circle K zīmolu maiņas dēļ, ir redzams, ka ilgtermiņa ieguldījumos vairāk ir novirzīta šī nauda. East West likviditāte ir ļoti kritiskā līmenī, uzņēmuma saimnieciskā darbība šobrīd ir atkarīga tikai un vienīgi no kreditoru labvēlības, jo kritiskā situācijā tas spētu atmaksāt tikai 3 procentus no visām īstermiņa saistībām. Pavisam noteikti autore var apgalvot, ka East West ir finansiāli visnestabilākais uzņēmums no visiem analizētajiem degvielas mazumtirgotājiem un šajā gadījumā kreditoru lielais īpatsvars pasīva bilancē, gan īstermiņa, gan ilgtermiņa aizņēmumi liecina par maksātspējas pazīmēm, nevis attīstīšanās procesiem.

4.3. Rentabilitātes rādītāju analīze

Kā tika noskaidrot iepriekš, Neste uzņēmums ir finansiāli stabilākais, kā arī likvidākais no visiem izvēlētajiem 4 degvielas mazumtirgotājiem. Lai uzņēmums spētu darboties veiksmīgi un attīstīties, ir nepieciešams, ne tikai saglabāt likviditāti, bet arī paaugstināt rentabilitāti. Kreditoriem ir svarīga rentabilitāte, lai izvērtētu uzņēmuma spējas atmaksāt kredīta procentu un dzēst parāda saistības, pienākot termiņam. Komerציālā jeb

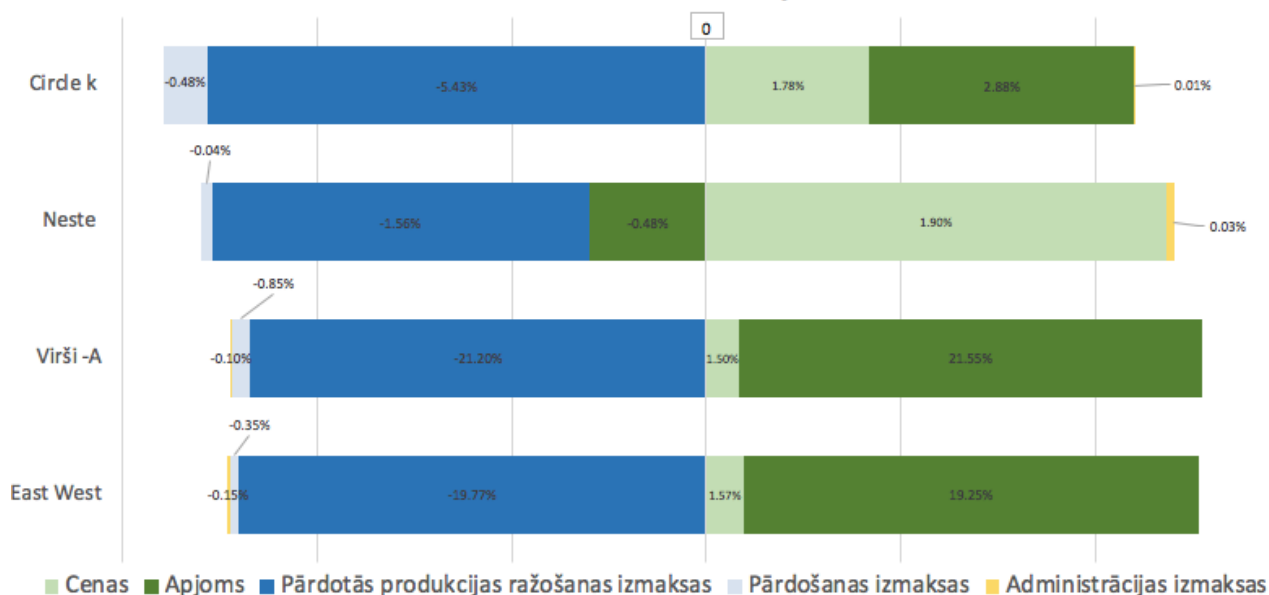
apgrozījuma rentabilitāte, kas aprēķināta pēc formulas (3.7.), atspoguļo, kurš uzņēmums ir ieguvis visvairāk peļņu uz vienu neto apgrozījuma vienību.

4.7.att. Degvielas mazumtirgotāju apgrozījuma rentabilitātes (ROS) rādītāji 2015., 2016., 2017. Gadā(%)¹⁰⁶

Rentablākā uzņēmuma titulu ieņem Circle K uzņēmums, kā redzams 4.7. attēlā, uz 1 ieguldīto apgrozījuma naudas vienību šī uzņēmuma neto peļņa ir 5.61 cents, kas ir pat divas reizes vairāk nekā Virši-A ienesīgums un gandrīz 5 reizes vairāk, nekā East West tirgotājam. Neskatoties uz pozitīvajiem rādītājiem, pēdējo 3 gadu rādītājos redzams, ka Circle K ar katru gadu paliek mazāk rentablāks.

2017. gadā salīdzinot ar 2015. gadu, Neste uzņēmums ir kļuvis rentablāks, tātad peļņas lielums ir izmainījies vairāk, nekā apgrozījums. Arī Virši-A un East West uzņēmumi pēdējo 3 gadu laikā ir uzlabojuši rentabilitātes rādītājus, kas liecina par uzņēmuma peļņit spējas palielināšanos. Bilances datus tas arī apstiprinās, jo visu uzņēmumu bruto peļņa, gan arī apgrozījums ir palielinājies, kas ļauj domāt, ka degvielas mazumtirgotāji turpina attīstīties savā nozarē. Uz to norāda arī darbinieku skaita pieaugums.

Lai noskaidrotu kādi faktori ir ietekmējuši attiecīgā uzņēmuma apgrozījuma rentabilitātes izmaiņas 2017. gadā salīdzinot ar 2016. gadu. Autore veicas komerciālo rentabilitātes ietekmējošo faktoru analīzi.

4.8.att. Degvielas mazumtirgotāju komerciālo rentabilitāti ietekmējošie faktori 2015., 2016., 2017. Gadā (%)¹⁰⁷

¹⁰⁶ Autora veidots, izmantojot lursoft pieejamos datus par uzņēmumu gada pārskatiem.

Veicot komerciālās rentabilitātes analīzi, autore secināja, ka vislielākā ietekme uz Virši-A un East West ROS rādītāja izmaiņām ir pārdotās produkcijas ražošanas izmaksu pieaugumam. Tas ir samazinājis Virši-A uzņēmuma peļņas lielumu ieņēmumos pat par 21.20% un East West par 19.77% (skatīt 4.8. attēlu). Šo zaudēto daļu abi uzņēmumi kompensējuši apjoma jeb apgrozījuma pieauguma dēļ. Kā redzams East West uzņēmuma komerciālo rentabilitāti ietekmējošo faktoru procentuālais sadalījums ir ļoti līdzīgs kā Virši-A uzņēmumam, tas varētu būt skaidrojams ar cenu vispārējo pieaugumu Latvijā. Tā kā abos uzņēmumos darbojas Latvijas īpašnieki, arī piegādātāji jeb partneri ir vairāk no Latvijas, kā rezultātā novērojams krass pārdotās produkcijas ražošanas izmaksu pieaugums. Ārvalstu meitas uzņēmumu konkurenti ir nedaudz stabilāki, pārdotās produkcijas izmaksas tik krasi nav palielinājušās. Cenu izmaiņas visvairāk ir ietekmējušas Neste uzņēmumu,

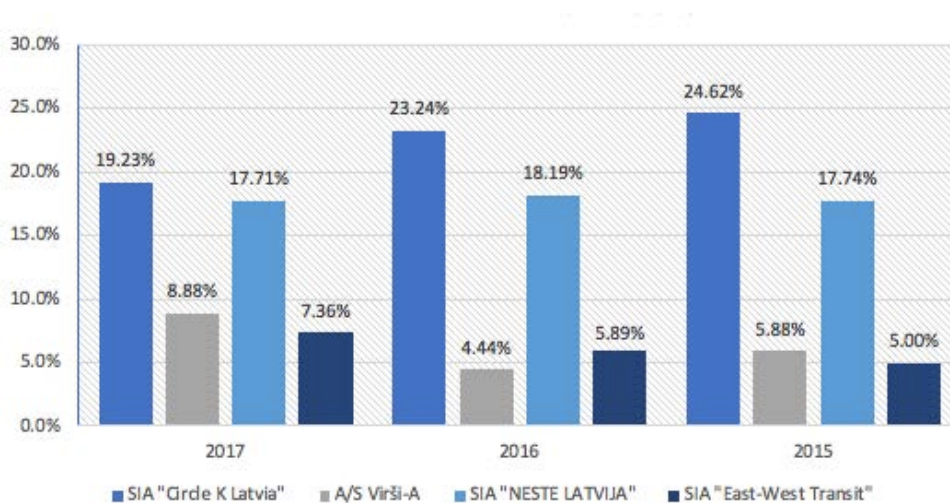
Izanalizējot detalizētāk absolūtos bilances rādītājus, lai izprastu cēloni, kāpēc Virši-A un East West ir visnerentablākie uzņēmumi, atklājās, ka, piemēram konkurentu apgrozījums ir aptuveni 2-3 reizes lielāks par Virši-A, taču lielāka nozīme ir peļņai, jo proporcionāli tā ir daudz lielāka, Neste uzņēmumam 4.12 reizes lielāka un Circle K peļņa ir pat 7.16 reizes lielāka, nekā Virši-A. No šīs informācijas var izsecināt, ka Circle K un Neste uzņēmuma saimnieciskās darbības izmaksas ir ievērojami zemākas, tāpēc arī pārdošanas rentabilitāte ir lielāka.

Atsaucoties uz teorētiskajā darba daļā minēto informāciju par uzņēmumiem, Circle K un Neste uzņēmumi darbojas starptautiski, ārpus Latvijas robežām. Tā kā uzpildes stacijas abiem komersantiem Latvijas robežās ir vairāk, pastāv iespēja iepirkt ražošanas resursus vairumā, saņemt atlaides. Kā vēl viens ietekmējošais faktors varētu būt, ka piegādātāju izmaksas konkurentiem ir mazākas, jo izvēlas ārvalstu piegādātājus, logo atpazīstamība lielāka, u.t.t. Piemēram, Neste uzņēmumam visas degvielas uzpildes stacijas ir automatizētas, līdz ar to būtiski samazinās vajadzība pēc darbiniekiem, nav jāmaksā par telpu uzturēšanu, samazinās izmaksas par elektrību un citi ar saimniecisko darbību saistītie izdevumi.

Lai Virši-A un East West spētu konkurēt ar ārvalstu meitas uzņēmumiem Circle K un Neste, tiem ir jāpievērš uzmanība un jāmeklē risinājumi rentabilitātes uzlabošanai. Iemesli kāpēc tā bieži ir zema var būt dažādi: vai nu ir zems darba organizācijas un darba ražīguma līmenis, vai nu ir neienesīgs, nesabalansēts produkcijas sortiments, nepilnīga ražošanas jaudas noslodze, pārāk augstas pārdošanas un administrācijas izmaksas, zema produkta kvalitāte, neizdevīga tirgus noieta situācija un daudzi citi faktori, kas būtiski spēj ietekmēt jebkura

¹⁰⁷ Autora veidots, izmantojot lursoft pieejamos datus par uzņēmumu gada pārskatiem.

uzņēmuma rentabilitātes rādītāju. To cik efektīvi uzņēmums izmanto savus aktīvus, atspoguļo aktīvu rentabilitātes (ROA) rādītāji, kurus aprēķina pēc formulas (4.8.)

4.9.att. Degvielas mazumtirgotāju aktīvu rentabilitātes (ROA) rādītāji 2015., 2016., 2017. Gadā(%)¹⁰⁸

Salīdzinot iegūtos aktīvu rentabilitātes rādītājus visiem četriem uzņēmumiem, 2017. gadā 1. vietā kā rentablākais komersants ierindojas Circle K jo peļņa uz 1 aktīvos ieguldīto naudas vienību ir vislielākā -19.23 cents, Neste uzņēmums tālu neatpaliek, ierindojas 2. Vietā ar 17,71 centu peļņu uz 1 aktīvos ieguldīto naudas vienību, Virši-A ar 8,88 centu peļņu ieņem 3. vietu un East West ierindojas pēdējā vietā ar 7,36 centu peļņu, kas ir divas reizes mazāk salīdzinot ar ārvalstu meitas uzņēmumu konkurentiem.

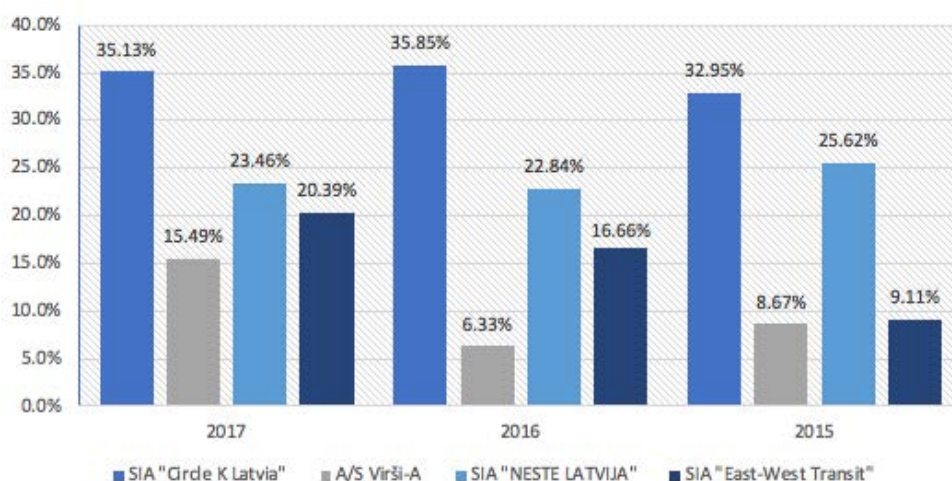
Neraugoties uz to, ka aktīvu rentabilitāte Virši-A un East West uzņēmumiem ir vismazākā, tiem vienīgajam šis rādītājs ir būtiski uzlabojies kopš 2015. gada. Tātad attīstās, aktīvu atdeve palielinās, to arī var redzēt datos, jo peļņa ir pieaugusi vairāk, nekā vidējie aktīvi. Savukārt, Circle K un Neste aktīvu rentabilitātes rādītājs ir samazinājies.

Vidējie aktīvi Circle K un Neste uzņēmumiem ir tikai 1,5 un 3 reizes vairāk, nekā Virši-A un East West, taču noteicošais rādītājs, kas ietekmē augsto rentabilitāti ir tieši ebit peļņas lielums uzņēmumā, kas Neste uzņēmumam ir 3 reizes lielāka, bet Circle K pat 6 reizes lielāka, kā rezultātā šis rādītājs abiem ārvalstu meitas uzņēmumiem ir krietni veiksmīgāks. Lai paaugstinātu šo rādītāju vajadzētu veikt izmaksu samazināšanu, preču pārdošanas iespējas izdevīgākā tirgū, veikt cenu politikas analīzi, t.i., veikt aktīvu mārketinga darbību, izmantot lētākas izejvielas, samazināt mainīgos izdevumus, u.t.t.

Finansiālā jeb pašu kapitāla rentabilitāte (ROE) ir svarīga gan potenciālajiem investoriem, gan arī uzņēmuma īpašniekiem, jo tas parāda pašu kapitāla izlietošanas

¹⁰⁸ Autora veidots, izmantojot lursoft pieejamos datus par uzņēmumu gada pārskatiem.

efektivitāti. Katrs investors ir ieinteresēts, lai tā ieguldītie līdzekļi uzņēmumā nes peļņu. ROE rādītāju autore aprēķināja pēc formulas (3.9.)

4.10.att. Degvielas mazumtirgotāju pašu kapitāla rentabilitātes (ROE) rādītāji 2015., 2016., 2017. Gadā(%)¹⁰⁹

Arī Pašu kapitāla rentabilitātes rādītājā nekas nemainās. Circle K uzņēmuma peļņa uz 1 ieguldīto pašu kapitāla naudas vienību ir vislielākā – 35.13 cents. Šajā rādītājā pārsteidz East West uzņēmums, tāpēc ir svarīgi pētīt un analizēt absolūtos rādītājus, lai secinātu, ka šajā gadījumā pašu kapitāla rentabilitātes pieaugums skaidrojams ar lielo skaitu aizņemtā kapitāla ieguldīšanu saimnieciskajā darbībā, ka ir izraisījis peļņas pieaugumu daudz vairāk, nekā pašu kapitāla finansiālo vērtību.

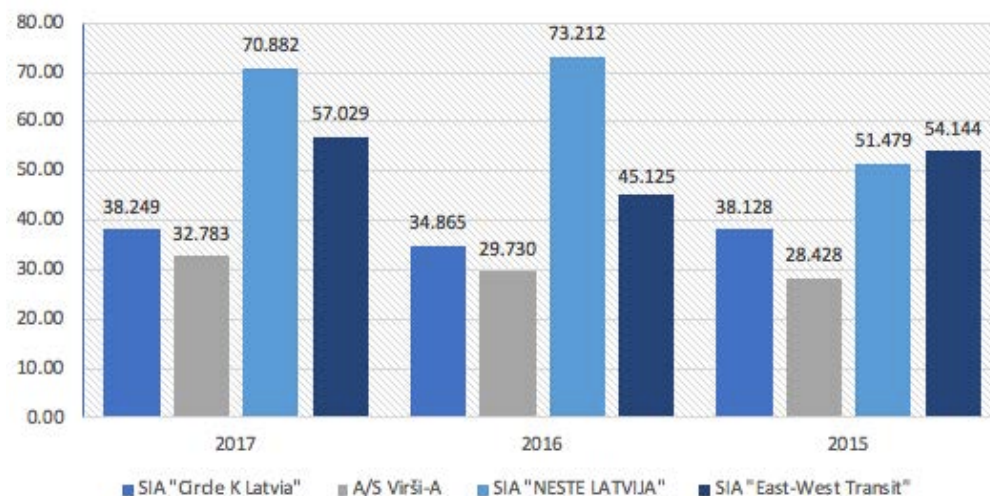
Kā jau secinājam iepriekš, ārvalstu meitas uzņēmumiem peļņas lielums proporcionāli ir lielāks. Ja pašu kapitāls ir tikai 2-3 reizes lielāks, nekā Virši-A, tad peļņa ir veselas 7 reizes lielāka, kas arī ir noteicošais iemesls, kāpēc Virši-A ierindojas pēdējā vietā.

4.4. Aprites rādītāju un finanšu cikla analīze

Kā zināms, degvielas mazumtirgotājiem ir pašiem savi naftas termināļi, kuros tiek pildīta degviela, kas iepirkta lielos daudzumos un tiek pārdota lētāk, kad novērojams liels cenu kāpums, tādējādi piedāvājot zemākas cenas nozarē un piesaistot klientus. Krājumi ir svarīgi, taču, ja ja šo aprites ātrums ir pārāk zems, tas var norādīt, ka ieguldītā nauda tajos neņēn ienākumus un pat otrādāk, radušies papildus izdevumi to uzglabāšanā.

¹⁰⁹ Autora veidots, izmantojot lursoft pieejamos datus par uzņēmumu gada pārskatiem.

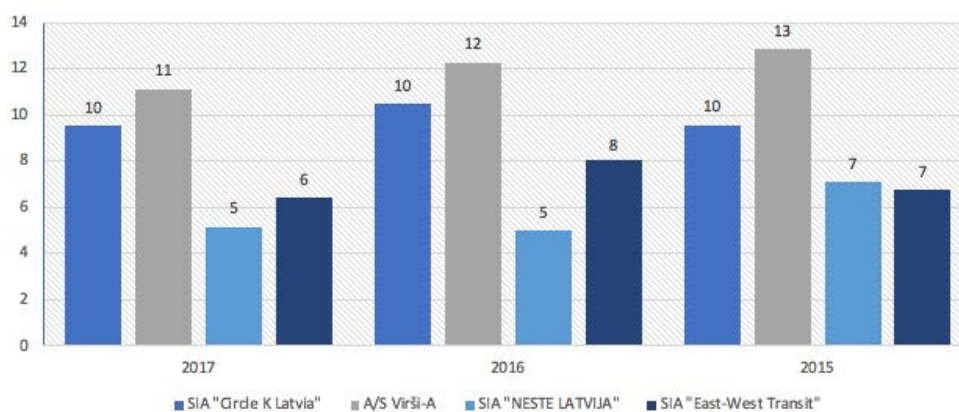
Tā kā krājumi nerada neto apgrozījumu vai kādu citu finansiālo ieguvumu, autore skaitītājā, lai iegūtu krājumu aprites koeficientu izmantos pārdotās ražošanas produkcijas izmaksas, rādītāji aprēķināti pēc formulas (4.10.)

4.11.att. Degvielas mazumtirgotāju krājumu aprites ātruma rādītāji 2015., 2016., 2017. Gadā¹¹⁰

Pamatojoties uz 4.11. attēlā iegūtajiem krājumu aprites rādītājiem, neviens no degvielas mazumtirgotājiem nav nonācis problēmās ar produkcijas uzkrāšanos un to neizpārdošanu. Neste uzņēmuma rādītājs ir vislabākais, tātad no visiem konkurentiem tas spēj ātrāk krājumus pārvērst naudā. Pozitīvi šajā gadījumā ir East West uzņēmuma krājumu aprite, kas nozīmē, ka par spīti maksātnespējai, klienti un pircēji vēljoprojām atbalsta un iegādājas East West ražoto produkciju, to apstiprina gan peļņas, gan arī apgrozījuma pieaugums 2017. gadā.

Uzņēmuma Virši -A krājumu aprites ātrums notiek visilgāk, ja salīdzina ar pārējiem uzņēmumiem. Toties šis rādītājs samazinās ar katru gadu, kas ir vērtējams pozitīvi, jo ātrāks ir krājumu aprites ilgums, jo intensīvāk tiek izmantoti uzņēmuma līdzekļi un ātrāk tie apgrozās.

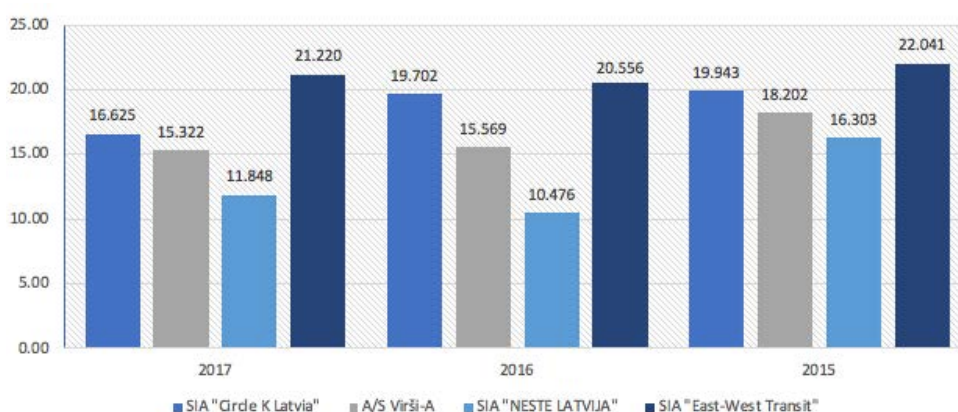

¹¹⁰ Autora veidots, izmantojot lursoft pieejamos datus par uzņēmumu gada pārskatiem.

4.12.att. Degvielas mazumtirgotāju krājumu aprites ilguma rādītāji (dienās) 2015., 2016., 2017. Gadā¹¹¹

Izmantojot iegūtos krājumu aprites ātruma rādītājus ir iespējams aprēķināt arī cik dienas uzņēmumiem ir vajadzīgs, lai pārdotu esošos krājumus noliktavā. To aprēķina pēc formula (3.11.) un iegūtos rezultātus var aplūkot 4.12. attēlā. Apstiprinās teorija, jo lielāks krājumu aprites ātrums, jo mazāk dienas ir vajadzīgas krājumu aprītei. Neste uzņēmumam ir visātrākā krājumu kustība, 2017. gadā tie apritēja 5 dienās, East West uzņēmumā 6 dienās, taču visilgākā krājumi aprīte ir Circle K uzņēmumā, respektīvi 10 dienas un Virši-A uzņēmumā 11 dienas. Aplūkojot rādītājus, ir redzams, ka piemēram East West krājumi ir divreiz mazāk, nekā Virši-A uzņēmumā, taču pārdotās produkcijas ražošanas izmaksas ir pat vairāk.

Ne tikai krājumi mēdz būt nelikvidi, bet arī debitoru parādi, jo uzņēmums nespēj nokontrolēt pircēju ienākumus, tāpēc ir svarīgi izvērtēt, kam tiek uzticētas un izsniegtas preces ar pēcapmaksu. Lai aprēķinātu debitoru parādu aprites ātrumu tiek izmantota (4.12.) formula.

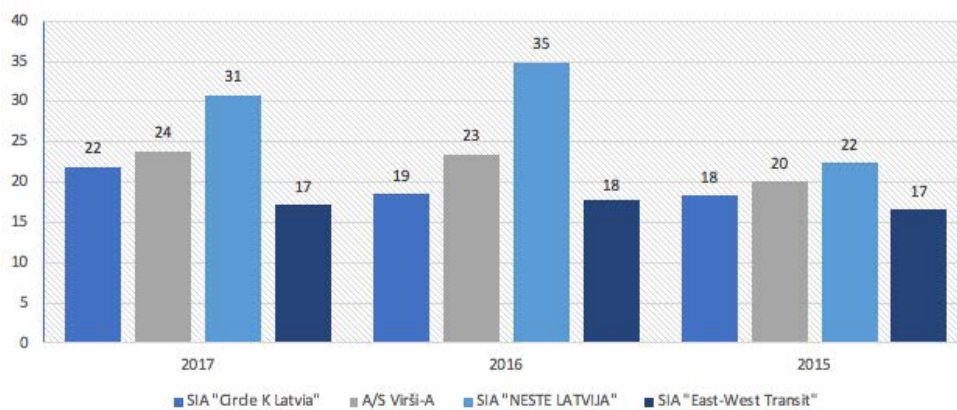
4.13.att. Degvielas mazumtirgotāju debitoru parādu aprites ātruma rādītāji 2015., 2016., 2017. Gadā¹¹²

Kā redzams tabulā nr. 4.13. attēlā, visiem uzņēmumiem šis rādītājs ir augsts, tas var norādīt gan uz uzņēmuma klientu finansiālām problēmām un paša uzņēmuma zemo efektivitāti tieši parādu iekasēšanā no saviem debitoriem, gan no otras puses tas var liecināt arī par labvēlīgiem nosacījumiem no uzņēmuma puses.

Lai noskaidrotu cik dienās uzņēmumi saņem naudu no saviem debitoriem, autore aprēķināja debitoru parādu aprites ilgumu pēc (3.13.) formulas.

¹¹¹ Autora veidots, izmantojot lursoft pieejamos datus par uzņēmumu gada pārskatiem.

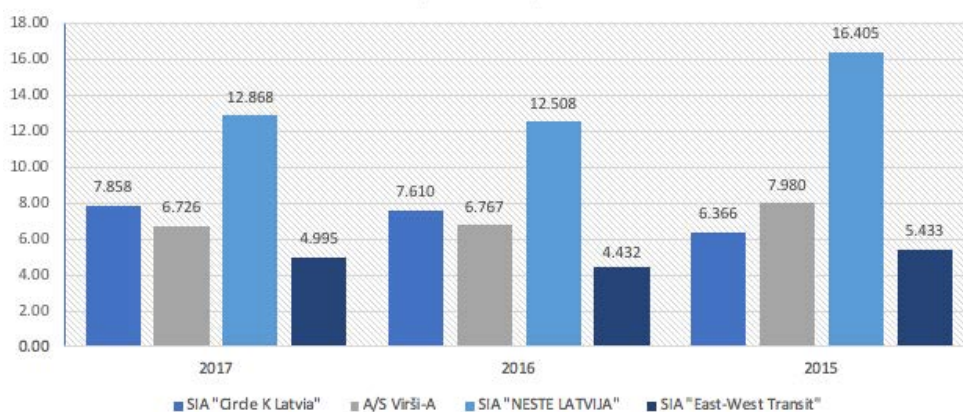
¹¹² Autora veidots, izmantojot lursoft pieejamos datus par uzņēmumu gada pārskatiem.

4.14.att. Degvielas mazumtirgotāju debitoru parādu aprites ilguma rādītāji (dienās) 2015., 2016., 2017. Gadā¹¹³

Ražošanas uzņēmumos bieži vien ir novērojams lielais debitoru īpatsvars apgrozāmo līdzekļu struktūrā. Par ideālo debitoru parādu aprites ciklu starptautiskajā praksē uztver 30 dienas¹¹⁴, kas ir pietiekami ilgs laiks, lai debitori atmaksātu savus tekošos parādus. Kā redzams 4.14. attēlā visi uzņēmumi saņem laicīgi no debitoriem naudu, visātrāk, protams East West uzņēmums, jo pēc autores domām tas ir izveidojis diezgan stingru debitoru atmaksāšanas grafiku, lai neiekļūtu vēl liekākos nodokļu parādos.

Savukārt, to, cik ilgā laikā uzņēmums norēķinās ar saviem kreditoriem, veic nodokļu apmaksu un citus ar pamatdarbību saistītus maksājumus, atspoguļo kreditoru parādu aprites finanšu rādītāji.

4.15.att. Degvielas mazumtirgotāju kreditoru parādu aprites ātruma rādītāji 2015., 2016., 2017. Gadā¹¹⁵

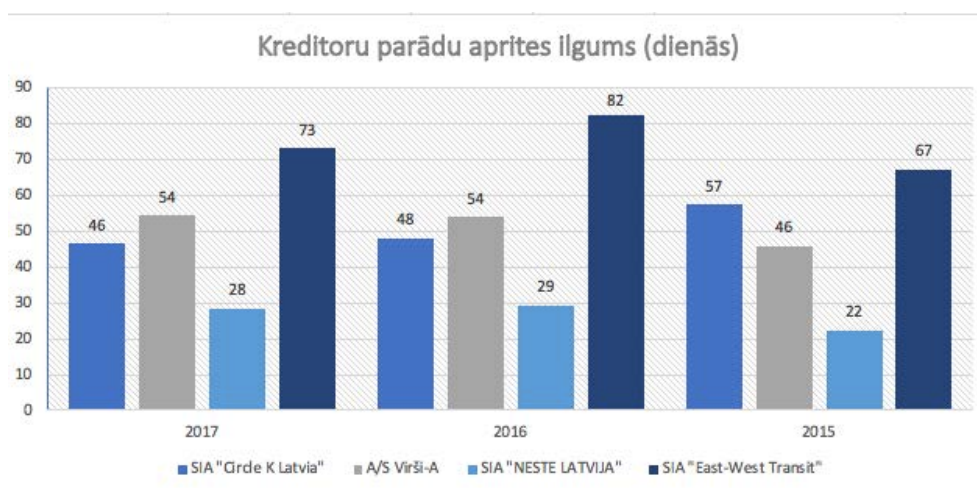
¹¹³ Autora veidots, izmantojot lursoft pieejamos datus par uzņēmumu gada pārskatiem.

¹¹⁴ Kudinska M. Kredītēšana. Rīga : Latvijas Komerbanku asociācijas Konsultāciju un mācību centrs, 2008. 67. – 99. lpp

¹¹⁵ Autora veidots, izmantojot lursoft pieejamos datus par uzņēmumu gada pārskatiem.

Pretēji iepriekšējiem rādītājiem, uzņēmumu interesēs ir, lai šis kreditoru aprites ātrums būtu pēc iespējas mazāks, kas ļauj iegūt naudu no debitoriem un tad samaksāt kreditoriem rēķinus. Autore rādītājus aprēķināja pēc (4.14.) formulas. Visātrāk savus rēķinus apmaksā Neste uzņēmums, kā redzams 4.15. attēlā, taču vislēnāk East West, kas ir saprotams, jo šobrīd šim uzņēmumam ir maksātnespējas problēmas, tāpēc rēķinu atmaksas laiks aizņem lielāku periodu, nekā citiem uzņēmumiem. Neste uzņēmums veiksmīgi var izvairīties no procentu vai kavējumu naudas maksājumiem, jo pašu kapitāla īpatsvars ir vislielākais, tādējādi arī saistības var atļauties atmaksāt ātrāk. 2017. gadā, salīdzinot ar 2015. gadu East West Un Virši-A uzņēmumā šis ātrums ir samazinājies, jo saistību īpatsvars uzņēmumos ir audzis.

Lai noteiktu cik vidēji dienu laikā uzņēmumā notiek pilna parādu atmaksa, autore aprēķināja krājumu aprites ilguma koeficientus (dienās), pēc formulas (4.15.)

4.16.att. Degvielas mazumtirgotāju kreditoru parādu aprites ilguma rādītāji (dienās) 2015., 2016., 2017. Gadā¹¹⁶

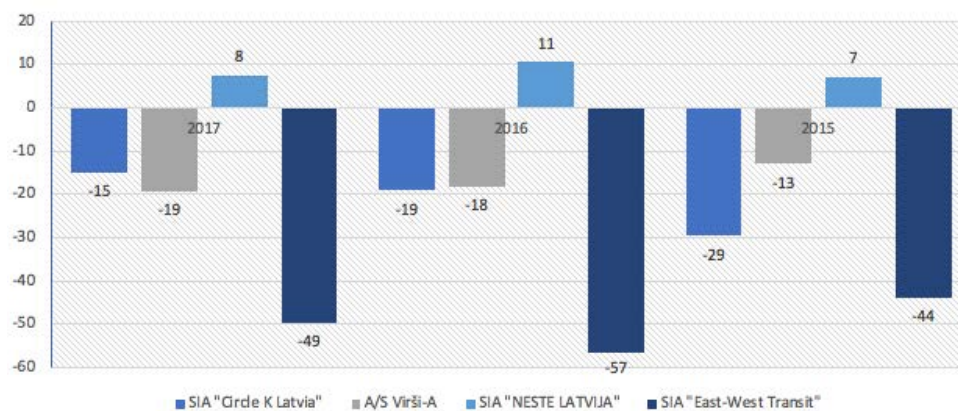
Vislabākie kreditoru parādu aprites ilguma rādītāji ir Neste uzņēmumam, jo tam ir vajadzīgas vidēji 28 dienas, lai apmaksātu savus rēķinus, kā arī rādītājs pēdējā gada laikā ir mazliet samazinājies. Mazliet sliktāki rādītāji uzrādās Circle K uzņēmumam, kam arī pēdējā gada laikā rādītājs ir palicis mazāks, tāpat parādu atmaksa notiek 46 dienās. Visliktākais rādītājs ir East West uzņēmumam, jo kā redzams tas spēj atmaksāt savus parādus tikai 73 dienās, kas ir aptuveni tikai 5 reizes gadā.

Arī Virši-A uzņēmumam vajadzīgas, salīdzinoši daudz dienas, gandrīz divi mēneši jeb 54 dienas, lai samaksātu saviem kreditoriem. Kā arī, pēdējo divu gadu laikā rādītājs nav

¹¹⁶ Autora veidots, izmantojot lursoft pieejamos datus par uzņēmumu gada pārskatiem.

mainījies. Virši-A uzņēmuma debitoru parādu aprites periods ir ievērojami īsāks, nekā kreditoru aprites periods, kas liecina, ka uzņēmums uz tā rēķina var samazināt nepieciešamā apgrozāmā kapitāla lielumu. Tātad šāda situācija naudas trūkumu nav radījusi.

Finanšu ciklā ir svarīgi, lai debitoru aprite un krājumu aprite notiek daudz ātrāk. Finanšu ciklu autore aprēķināja pēc (3.16.) formulas.

4.17.att. Degvielas mazumtirgotāju finanšu cikls (dienās) 2015., 2016., 2017. Gadā¹¹⁷

Iepriekšējie aprēķini pierāda, ka visa analizējamā periodā pircēju un piegādātāju aprites periodi ir atšķirīgi. Virši-A un Circle K degvielas mazumtirgotājiem kreditoru parādu aprites periods ir ievērojami lielāks par apgrozāmo līdzekļu iesaldēšanas periodu, līdz ar to finanšu cikls ir negatīvs. Kā redzams 2017. gadā Circle K rādītājs ir uzlabojies, tas skaidrojams ar kreditoru aprite uzlabojumiem, jo ilgtermiņa kreditoru saistības uzņēmumā ir samazinājušās.

Virši-A uzņēmuma finanšu cikls ir palielinājies, jo gan debitoru, gan krājumu, kā arī kreditoru finansiālā vērtība bilances posteņos ir pieaugusi, taču salīdzinot 2017. gadu ar 2016. gadu finanšu cikls ir bijis stabils, tāpēc rādītāju pieaugums nav radījis būtiskas izmaiņas finanšu cikla rādītājos. East West uzņēmums 2017. gadā ir uzlabojis savu rādītāju, taču tāpat tas atrodas ļoti kritiskā stāvoklī, jo finanšu cikls ir negatīvs un naudas līdzekļu pilna aprite notiek tikai 5 reizes gadā. Tas nozīmē, ka uzņēmums ir nelikvīds, kas tikai apstiprina iepriekš iegūtos secinājumus.

Neste uzņēmuma šis rādītājs ir ideāls, jo naudas līdzekļu aprite notiek ļoti ātri, tātad uzņēmums ir likvīds un maksāspējīgs, kreditoriem nepastāvētu šaubas par šī uzņēmuma pelnīt spēju.

¹¹⁷ Autora veidots, izmantojot Iursoft pieejamos datus par uzņēmumu gada pārskatiem.

SECINĀJUMI

1. Degvielas tirgū valda diezgan sīva konkurence, vislielākā priekšrocība ir SIA "Neste Latvija" uzņēmumam, jo tam ir tikai automatizēts DUS tīkls Latvijā, mazs darbinieku skaits, kvalitatīvākā degviela un vienīgajam, kam īpašumā ir naftas produktu pārstrādes rūpnīca.
2. Finanšu analīzes nozīme mūsdienās arvien vairāk palielinās un tā ir svarīga sastāvdaļa jebkuram uzņēmumam, kurš vēlas kontrolēt savu finansiālo stāvokli, jo saimnieciskā subjekta konkurētspēja un maksātspēja lielā mērā ir atkarīga no finanšu izmantošanas racionālas organizācijas.
3. Ir jābūt padziļinātām zināšanām par katru finanšu rādītāju, nepietiek tikai ar iegūto rezultātu, ir jāpēta padziļināti finanšu pārskati, lai spētu rast cēloņus konkrētajam iznākamam. Veicot finanšu analīzi pastāv vairākas problēmas, kam ir jāpievērš pastiprināta uzmanība, piemēram, nav iespējams novērtēt rezultātus bez to salīdzināšanas, neprecīzi dati dod nepatiesus rezultātus, kā arī svarīgi ir ņemt vērā rādītāju kopsakarības.
4. Uzņēmumam, kas izmanto tikai pašu kapitālu ir visaugstākā finansiālā stabilitātes pakāpe, tas apstiprinājās aprēķinātajos struktūras un likviditātes rādītājos. SIA "Neste Latvija" no visiem konkurentiem ir finansiāli stabilākais. Savukārt, vislielākais finanšu risks pastāv SIA "East West Transit" uzņēmumam, jo tam ir nodokļu parādu piedziņas process un veselas 5 komercķīlas
5. Uzņēmumam, kas vairāk izmanto aizņemto kapitālu ir augsts finansiālais potenciāls un iespējas pašu kapitāla rentabilitātes pieaugumam, bet arī zems finansiālās stabilitātes līmenis. Tas apstiprinājās SIA "Circle K Latvia" rādītājos, jo no visiem uzņēmumiem tas bija visrentablākais jeb ienesīgākais. Šis uzņēmums aizņemto kapitālu ļoti efektīvi izmanto peļņas ģenerēšanai.
6. Apgrozāmie līdzekļi veido ļoti nozīmīgu bilances aktīvu daļu. Pēc apgrozāmo līdzekļu kopsummas tiek vērtēts uzņēmuma potenciāls, maksātspēja un likviditāte. Aprēķinot likviditātes rādītājus ir jāņem vērā aktīvu struktūra, jāpievērš uzmanība, lai nebūtu pārlietu daudz uzkrājušos krājumu, kas tādējādi augstu likviditātes rādītāju padarītu par neefektīvu, kā arī īpašs debitoru saistību pieaugums.
7. SIA "Neste Latvija" uzņēmums ir vislikvidākais, jo īstermiņu saistību īpatsvars apgrozāmo līdzekļu struktūrā ir vismazākais. Visvairāk atkarīgs no ārējā kapitāla ir SIA "East West Transit", jo aizņemtā kapitāla īpatsvars uzņēmumā vislielākais.
8. A/S "Virši-A" un SIA "East West Transit" finanšu rādītāji pagaidām vēl nav konkurētspējīgi ar ārvalstu meitas degvielas uzņēmumiem SIA "Circle K Latvia" un SIA "Neste Latvija",

taču uzņēmumi gadu laikā sāk attīstīties, daudzi rādītāji ir uzlabojušies. A/S "Virši-A" aizņemtos līdzekļus efektīvi izmanto savas saimnieciskās darbības uzlabošanai, taču SIA "East West Transit" tos izmanto vairāk, lai atmaksātu savus parādus un nomaksātu rēķinus.

PRIEKŠLIKUMI DEGVIELAS MAZUMTIRGOTĀJU SAIMNIECISKĀS DARBĪBAS UZLABOŠANAI

1. Tā kā Latvijas likumdošanā degvielas prasības atbilst tikai minimālajiem ES standartiem, visiem degvielas mazumtirgotājiem vajadzētu tiekties pēc Pasaules degvielas hartas, kas atbilst visaugstākajām prasībām, lai uzlabotu savu produkcijas kvalitāti.
2. Gan A/S "Virši-A", gan SIA "East West Transit" peļņa ir palielinājusies, vajadzētu izmantot šo izdevību un vairāk ieguldīt savus kapitāla līdzekļus saimnieciskajā darbībā, nevis palielināt saistības, tas veicinātu lielāku finansiālo neatkarību un maksātspējas draudu novēršanu, kā arī finanšu sviras stāvokļa uzlabojumus.
3. A/S "Virši-A", lai samazinātu krājumu aprites ilgumu vajadzētu veicināt produkta pieprasījumu. Uzlabot produkta kvalitāti, veicināt logo atpazīstamību, iesaistīties reklāmas kampaņās, lai veicinātu krājumu noietu.
4. Nopietna problēma Latviešu kapitāla uzņēmumiem ir proporcionāli lielās ražošanas izmaksas, būtu jāpievērš visa uzmanība tās samazināšanai, jo tā ietekmē gan komerciālo rentabilitāti, gan aprites rādītājus. Tātad pēc iespējas vairāk vajadzētu samazināt pārdošanas produkcijas ražošanas izmaksas, kā arī pārdošanas, administrācijas un pārējās saimnieciskās darbības izmaksas.
5. Veicot komerciālo rentabilitātes analīzi, tika noskaidrots, ka A/S "Virši-A" un SIA "East West Transit" ir ļoti elastīgi cenu izmaiņu rezultātā. Lai risinātu šo problēmu ir jāklūst konkurētspējīgākiem, ja naftas cenas tirgū krītas, tad jāisteno mārketinga pasākumi, lai patērētāji no visiem konkurentiem izvēlētos tieši viņu DUS, kā arī jāizvēlas piegādātāji un jāslēdz līgumi ar kreditoriem par ilgāku termiņu, lai izvairītos no cenu svārstību riska.
6. Lai uzlabotu rentabilitāti A/S "Virši-A" un SIA "East West Transit" degvielas mazumtirgotājiem, autores priekšlikumi būtu uzlabot darba ražīguma līmeni, jāabalansē produkcijas sortiments, iespējams jāievieš kāds jauns, inovatīvs produkts, un jānodrošina pilna jaudas noslodze.
7. Katram uzņēmumam jāpievērš liela uzmanība apgrozāmo līdzekļu struktūrai, lai būtiski neuzkrātos krājumi un debitoru parādi, jo tas tikai sniedz maldīgu priekšstatu par uzņēmuma maksātspēju.
8. Ja uzņēmums nevar nav citu iespēju kā tikai aizņemties, tad labākais ieteikums būtu ņemt ilgtermiņa aizņēmumus, kas dotu vairāk laika uzņēmumam kļūt finansiāli stabilākam un

veiksmīgi atmaksāt aizņemtās summas ar procentiem. Ja uzņēmums plāno ņemt īstermiņa aizdevumus, tad svarīgi, lai šie līdzekļi tiktu ieguldīti apgrozāmajos līdzekļus

Izmantotie literatūras avoti

LR likumi

1. Latvijas Republikas "Konkurences likums", pieņemts 04.10.2001.
2. Latvijas Republikas "Gada pārskatu un konsolidēto gada pārskatu likums", pieņemts 22.10.2015.

MK Noteikumi

3. Gada pārskatu sagatavošanas kārtība, Latvijas Republikas MK noteikumi NR.777, 17.08.2010.
4. Noteikumi par benzīna un dīzeļdegvielas atbilstības novērtēšanu, Latvijas Republikas MK noteikumi Nr. 332, 26.09.2000.

Statistisko datu avoti

5. Akcīzes preču aprīte 2018.gadā, VID datu bāze, pieejams: https://www.vid.gov.lv/sites/default/files/akcizes_precu_aprite_2018.gads_.pdf
6. Inflācijas kalkulators, CSP datu bāze, pieejams: <https://www.csb.gov.lv/lv/statistika/statistikas-temas/ekonomika/pci/kalkulators>
7. Latvijas energobilance 2017.gadā, CSP datu bāze, pieejams https://www.csb.gov.lv/sites/default/files/publication/2018-08/Nr_25_Latvijas_energobilance_2017_%2818_00%29_LV.pdf
8. Licencēšana, VID datu bāze, pieejams <https://www.vid.gov.lv/lv/2018-gads>
9. Naftas produktu (degvielas) aprīte, VID datu bāze, pieejams: https://www.vid.gov.lv/sites/default/files/degvielas_aprite_2017_12.pdf
10. Patēriņa cenas, CSP datu bāze, pieejams: https://www.csb.gov.lv/sites/default/files/publication/2018-07/Nr_5_Paterina_Cenas_%2818_02q%29_LV_EN.pdf

Grāmatas

11. Rurāne.M., Uzņēmuma finanšu vadība, Turības mācību centrs, Rīga, 1997.
12. Šneidere R. Finanšu analīzes metodes uzņēmuma maksātspējas prognozēšanai. Rīga 2009.

13. Rurāne.M., Finanšu menedžments, Rīgas Starptautiskā ekonomikas un biznesa administrācijas augstskola,Rīga,2006.
14. Kālis.I., Finanšu menedžments, Latvijas Universitāte, Rīga, 2004.
15. Kudinska M. Kreditēšana. Rīga : Latvijas Komercbanku asociācijas Konsultāciju un mācību centrs, 2008.

Disertācijas, maģistru un bakalauru darbi

16. Kairis A.,SIA”Unistils finanšu analīze”, bakalaura darbs, LU Ekonomikas un vadības fakultāte. Rīga ,2015.

Elektroniskie informācijas avoti

17. Aizliegtais paņēmiens. Operācija” Degvielas kvalitāte”, pieejams: <https://www.lsm.lv/raksts/dzive--stils/motori/aizliegtais-panemiens-teste-kadas-uzpildes-stacijas-ir-labaka-degvielas-kvalitate.a298989/>
18. Circle K Latvija, pieejams: https://m.circlek.lv/lv_LV/pg1334072584179/par-Circle-K/par-Circle-K.html
19. Circle K Latvia” apgrozījums pagājušajā finanšu gadā – 387 miljoni, pieejams: http://news.lv/Klientu_portfelis/2018/09/03/circle-k-latvia-apgrozijums-pagajusaja-finansu-gada-387-miljoni-eiro
20. Dažādi par un ap degvielas cenām, LDTA, pieejams: <https://ldta.lv/news/dazadi-par-un-ap-degvielas-cenu-veidosanos/>
21. Degvielas cenas veidošanās un to ietekmējošie faktori, pieejams:https://www.calculatormiles.com/files/degvielas_cenas_veidosanas.pdf
22. Degviela-no ražotāja līdz uzpildes stacijai, pieejams: <https://lvportals.lv/norises/300756-degviela-no-razotaja-lidz-uzpildes-stacijai-2018>
23. Degvielas tirgus konkurence, Konkurences padome, pieejams: https://www.kp.gov.lv/oldfiles/23/tirgus_uzraudziba%2F2006_03_23_degviela.pdf
24. Degvielas tirgotājs: Konkurence nozarē saglabāsies intensīva arī nākamgad, pieejams: <https://www.tvnet.lv/4542090/degvielas-tirgotajs-konkurence-nozare-saglabasies-intensiva-ari-nakamgad>
25. Duties and taxes, Eiropas Komisijas datu bāze, pieejams: http://ec.europa.eu/energy/observatory/reports/Oil_Bulletin_Duties_and_taxes.pdf
26. East-West Transit pērn kāpinājis apgrozījumu, peļņu, pieejams: <https://www.klientuportfelis.lv/lv/jaunumi/6661/east-west-transit-vern-kapinajis-apgrozijumu-pelnu>

27. FM: Lielāko devumu patēriņu cenu izmaiņās 2018.gadā noteica degvielas cenu kāpums, pieejams:
https://www.fm.gov.lv/lv/sadalas/tautsaimniecibas_analize/tautsaimniecibas_analize/inflacija/59608-fm-lielako-devumu-paterina-cenu-izmainas-2018-gada-noteica-degvielas-cenu-kapums
28. Izmaiņas akcīzes nodokļa jomā, Finanšu ministrija, pieejams:
https://fm.gov.lv/lv/sadalas/nodoklu_politika/nodoklu_un_nodevu_sistema_latvija/akcizes_nodoklis/izmainas_akcizes_nodokla/
29. Kā veidojas degvielas cena Latvijā, pieejams: <https://www.autodna.lv/blog/degvielas-cena/>
30. Kas ir Pasaules degvielas harta, pieejams: <http://nesteproodiesel.lv/lv/degvielas-harta>
31. KP atļauj sadarboties diviem degvielas tirgotājiem, Konkurences padome, pieejams:
<https://www.kp.gov.lv/posts/kp-atlauj-sadarboties-diviem-degvielas-tirgotajiem-418>
32. KP atļauj Virši-A paplašināt tīkli ar 3 jaunām DUS, Konkurences padome, pieejams:
<https://www.kp.gov.lv/posts/kp-lauj-virsi-a-tiklu-paplasinat-ar-trim-jaunam-degvielas-uzpildes-stacijam-800>
33. Mazumtirdzniecības vietas, pieejams <https://ldta.lv/dati/>
34. Neste 2017.gada pārskats, pieejams:
https://www.neste.lv/sites/neste.lv/files/gada_parskats_2017_0.pdf
35. Nodokļu parāda dēļ VID piemērojis nodrošinājumu East-West Transit, pieejams :
<https://www.db.lv/zinas/nodoklu-parada-del-vid-piemerojis-nodrosinajumu-degvielas-tirgotajam-eastwest-transit-481983>
36. Par mums. Mērķi. Uzdevumi, Konkurences padome, pieejams:
<https://www.kp.gov.lv/par-mums/merkis-uzdevumi-darbiba>
37. Roberts Škapars. Pieprasījuma un piedāvājuma noteikšana. Teorija (e-grāmata), pieejams: <http://profizgl.lu.lv/mod/book/tool/print/index.php?id=621#ch385>
38. Virši-A 2017. gada pārskats, pieejams:
https://www.virsi.lv/admin/filemanager/files/1/Gada_parskats_2017.pdf
39. Ziņojums par franšīzes līgumu degvielas tirgū uzraudzības rezultātiem, Konkurences padome, pieejams:
https://www.kp.gov.lv/oldfiles/38/citi%2Fzinojums_fransizes_publick_gala_edited.pdf

Pielikumi

A/S "Virši-A" Grāmatvedības bilance 2017/2016. gads

Rādītājs		Perioda beigās EUR	Perioda sākumā EUR
2.Koncesijas, patenti, licences, preču zīmes un līdzīgas tiesības	20	4689	6527
3.Citi nemateriālie ieguldījumi	21	43288	29947
I. NEMATERIĀLIE IEGULDĪJUMI KOPĀ	50	47977	36474
1.Nekustamie īpašumi:	1100	19322050	19291390
a) zemesgabali, ēkas un inženierbūves	1110	19322050	19291390
3.Ilgtermiņa ieguldījumi nomātajos pamatlīdzekļos	61	606183	344885
5.Tehnoloģiskās iekārtas un ierīces	70	3544313	2747581
6.Pārējie pamatlīdzekļi un inventārs	80	1375468	1047849
7.Pamatlīdzekļu izveidošana un nepabeigto celtniecības objektu izmaksas	90	11000	437208
8.Avansa maksājumi par pamatlīdzekļiem	91	52908	36209
II. PAMATLĪDZEKĻI KOPĀ	100	24911922	23905120
6.Pārējie aizdevumi un citi ilgtermiņa debitori	160	0	311023
III. ILGTERMIŅA FINANŠU IEGULDĪJUMI KOPĀ	190	0	311023
ILGTERMIŅA IEGULDĪJUMI KOPĀ	200	24959899	24252617
1.Izejvielas, pamatmateriāli un palīgmateriāli	210	102404	13790
3.Gatavie ražojumi un preces pārdošanai	230	4288202	3592097
4.Avansa maksājumi par krājumiem	250	32923	17716
I. KRĀJUMI KOPĀ	270	4423529	3623603
1.Pircēju un pasūtītāju parādi	280	9883395	8093865
4.Citi debitori	310	229786	237488
7.Nākamā periodu izmaksas	340	62607	32615
8.Uzkrātie ieņēmumi	341	20130	5090
II. DEBITORI KOPĀ	350	10195918	8369058
IV. NAUDA	400	2089201	1076851
APGROZĀMIE LĪDZEKĻI KOPĀ	410	16708648	13069512
AKTĪVA BILANCE	420	41668547	37322129
1.Akciju vai daļu kapitāls (pamatkapitāls)	430	910560	910560
3.Ilgtermiņa ieguldījumu pārvērtēšanas rezerve	450	12003921	10810019
f) pārējās rezerves.	490	25731	25731
REZERVES KOPĀ	500	25731	25731
6.Iepriekšējo gadu nesadalītā peļņa vai nesegtie zaudējumi	510	5146509	6139062
7.Pārskata gada peļņa vai zaudējumi	520	3109107	1068382
PAŠU KAPITĀLS KOPĀ	530	21195828	18951754
3.Aizņēmumi no kredītiestādēm	600	2688739	3065363
4.Citi aizņēmumi	601	2338165	202301
11.Atliktā nodokļa saistības	634	0	2253090
ILGTERMIŅA KREDITORI KOPĀ	640	5026904	5520754
3.Aizņēmumi no kredītiestādēm	670	985194	926608
4.Citi aizņēmumi	671	299524	320756
5.No pircējiem saņemtie avansi	680	162843	104734
6.Parādi piegādātājiem un darbuzņēmējiem	690	10254347	9448430
10.Nodokļi un valsts sociālās apdrošināšanas obligātās iemaksas	730	2176666	1083396
11.Pārējie kreditori	740	324267	293572
12.Nākamā periodu ieņēmumi	750	14057	0
13.Neizmaksātās dividendes	760	300000	0
14.Uzkrātās saistības	771	928917	672127
ĪSTERMIŅA KREDITORI KOPĀ	780	15445815	12849621
PASĪVA BILANCE	800	41668547	37322129
Darbinieku skaits	990	445	404

2. pielikums

A/S "Virši-A" Peļņas vai zaudējuma pārskats 2017/2016.gads

Klasificēts pēc izdevumu funkcijām (PZA2)

Uzņēmuma gada pārskats

Reģistrācijas numurs 40003242737

Periods no 01.01.2017 līdz 31.12.2017

Klasificēts pēc izdevumu funkcijām (PZA2)			
Posteņa nosaukums	Rindas kods	Pārskata gada beigās	Iepriekšējā pārskata gada beigās
1. Neto apgrozījums.	10	148437733	113596749
b) no citiem pamatdarbības veidiem	30	148437733	113596749
2. Pārdotās produkcijas ražošanas pašizmaksa, pārdoto preču vai sniegto pakalpojumu iegādes izmaksas	40	131903763	100428431
3. Bruto peļņa vai zaudējumi.	50	16533970	13168318
4. Pārdošanas izmaksas.	60	11266341	10003451
5. Administrācijas izmaksas.	70	1306744	1156699
6. Pārējie saimnieciskās darbības ieņēmumi.	80	247216	119844
7. Pārējās saimnieciskās darbības izmaksas.	90	691477	690838
10. Pārējie procentu ieņēmumi un tamlīdzīgi ieņēmumi:	170	7588	10
b) no citām personām	190	7588	10
12. Procentu maksājumi un tamlīdzīgas izmaksas.	210	105542	82324
b) citām personām	230	105542	82324
13. Peļņa vai zaudējumi pirms uzņēmumu ienākuma nodokļa	240	3418670	1354860
14. Uzņēmumu ienākuma nodoklis par pārskata gadu.	250	402281	111817
15. Peļņa vai zaudējumi pēc uzņēmumu ienākuma nodokļa aprēķināšanas	260	3016389	1243043
16. Ieņēmumi vai izmaksas no atliktā nodokļa aktīvu vai saistību atlikumu izmaiņām	270	92718	-176661
18. Pārskata gada peļņa vai zaudējumi.	290	3109107	1066382

3. pielikums

A/S "Virši-A" Grāmatvedības bilance 2015/2014.gads

Rādītājs	Perioda beigās EUR	Perioda sākumā EUR	
2.Koncesijas, patenti, licences, preču zīmes un līdzīgas tiesības	20	41703	65179
I. NEMATERIĀLIE IEGULDĪJUMI KOPĀ	50	41703	65179
1.Zemes gabali, ēkas, būves un īggadīgie stādījumi	60	14444969	14189002
2.Ilgtermiņa ieguldījumi nomātajos pamatlīdzekļos	61	44396	7147
3.Iekārtas un mašīnas	70	985381	1109374
4.Pārējie pamatlīdzekļi un inventārs	80	1854284	732178
5.Pamatlīdzekļu izveidošana un nepabeigto celtniecības objektu izmaksas	90	155104	48792
II. PAMATLĪDZEKĻI KOPĀ	100	17484134	16085493
1. ILGTERMIŅA IEGULDĪJUMI (KOPSUMMA)	200	17525837	16150672
1.Izejvielas, pamatmateriāli un palīgmateriāli	210	15088	12325
3.Gatavie ražojumi un preces pārdošanai	230	3344559	3375312
I. KRĀJUMI KOPĀ	270	3359647	3387637
1.Pircēju un pasūtītāju parādi	280	5687440	5722478
4.Citi debitori	310	133730	254078
7.Nākamo periodu izmaksas	340	25982	17895
III. DEBITORI KOPĀ	350	5847152	5994251
V. NAUDA (KOPĀ)	400	266380	814445
2. APGROZĀMIE LĪDZEKĻI (KOPĀ)	410	9473179	10196333
AKTĪVA BILANCE	420	26999016	26347005
1.Akciju vai daļu kapitāls (pamatkapitāls)	430	910560	910560
3.Ilgtermiņa ieguldījumu pārvērtēšanas rezerve	450	7691555	8150125
a) likumā noteiktās rezerves;	460	25731	25731
REZERVES KOPĀ	500	25731	25731
5.Nesadalītā peļņa: a) iepriekšējo gadu nesadalītā peļņa	510	4892551	4087877
b) pārskata gada nesadalītā peļņa	520	1246511	804674
PAŠU KAPITĀLS KOPĀ	530	14766908	13978967
1.Uzkrājumi pensijām un tamlīdzīgām saistībām	540	243098	0
2.Uzkrājumi paredzamajiem nodokļiem	550	57272	50021
3.Citi uzkrājumi	560	0	212275
UZKRĀJUMI KOPĀ	570	300370	262296
3.Aizņēmumi no kredītiestādēm	600	1836000	1362000
4.Citi aizņēmumi	601	1183839	281012
11.Pārējie kreditori	630	0	993773
15.Ātrliktā nodokļa saistības	634	1540458	1553116
I. ILGTERMIŅA KREDITORI KOPĀ	640	4560297	4189901
3.Aizņēmumi no kredītiestādēm	670	521696	3038444
4.Citi aizņēmumi	671	356418	109283
5.No pircējiem saņemtie avansi	680	138093	137924
6.Parādi piegādātājiem un darbuzņēmējiem	690	4921979	3694774
10.Nodokļi un valsts sociālās apdrošināšanas obligātās iemaksas	730	1151103	541511
11.Pārējie kreditori	740	282152	223169
15.Uzkrātās saistības	771	0	170736
II. ĪSTERMIŅA KREDITORI KOPĀ	780	7371441	7915841
3. KREDITORI (KOPSUMMA)	790	11931738	12105742
PASĪVA BILANCE	800	26999016	26347005
Darbinieku skaits	990	398	359

4. pielikums

A/S "Virši-A" Peļņas vai zaudējuma pārskats 2015/2014.gads

Reģistrācijas numurs 40003242737

Nosaukums VIRŠI-A AS

Posteņa nosaukums	Pārskata gada beigās	Iep. pārskata gada beigās
1. Neto apgrozījums	107771143	110762942
2. Pārdotās produkcijas ražošanas izmaksas	95906845	100772670
3. Bruto peļņa vai zaudējumi	11864298	9990272
4. Pārdošanas izmaksas	7986116	6827941
5. Administrācijas izmaksas	1517113	1206946
6. Pārējie saimnieciskās darbības ieņēmumi	1485602	1352212
7. Pārējās saimnieciskās darbības izmaksas	2282019	2135034
8. Ieņēmumi no līdzdalības koncerna meitas un asociēto sabiedrību kapitālos	0	0
9. Ieņēmumi no vērtspapīriem un aizdevumiem, kas veidojuši ilgtermiņa ieguldījumus	0	0
10. Pārējie procentu ieņēmumi un tam līdzīgi ieņēmumi	3726	16550
11. Ilgtermiņa finanšu ieguldījumu un īstermiņa vērtspapīru vērtības norakstīšana	0	0
12. Procentu maksājumi un tam līdzīgas izmaksas	92594	143419
Ieņēmumi/zaudējumi no valūtas kursa svārstībām	-683	-85659
14. Peļņa vai zaudējumi pirms ārkārtas posteņiem un nodokļiem	1475101	960035
15. Ārkārtas ieņēmumi	0	0
16. Ārkārtas izmaksas	0	0
17. Peļņa vai zaudējumi pirms nodokļiem	1475101	960035
18. Uzņēmumu ienākuma nodoklis par pārskata gadu	138499	113428
Atliktā nodokļa izmaksas	-68266	-23410
20. Pārējie nodokļi	21825	18523
21. Aprēķinātās ārkārtas dividendes	0	0
22. Pārskata gada peļņa vai zaudējumi	1246511	804674

Rādītājs		Perioda beigās EUR	Perioda sākumā EUR
2.Koncesijas, patenti, licences, preču zīmes un līdzīgas tiesības	20	118354	136464
I. NEMATERIĀLIE IEGULDĪJUMI KOPĀ	50	118354	136464
1.Nekustamie īpašumi:	1100	2271650	1394486
a) zemesgabali, ēkas un inženierbūves	1110	2271650	1394486
3.Ilgtermiņa ieguldījumi nomātajos pamatlīdzekļos	61	7169654	6679177
5.Tehnoloģiskās iekārtas un ierīces	70	1655999	1368645
6.Pārējie pamatlīdzekļi un inventārs	80	3718504	2777013
7.Pamatlīdzekļu izveidošana un nepabeigto celtniecības objektu izmaksas	90	5116055	5948101
8.Avansa maksājumi par pamatlīdzekļiem	91	845677	845677
II. PAMATLĪDZEKĻI KOPĀ	100	20777539	19013099
1.Līdzdalība radniecīgo sabiedrību kapitālā	110	5692	5692
5.Pārējie vērtspapīri un ieguldījumi	150	410833	240833
6.Pārējie aizdevumi un citi ilgtermiņa debitori	160	1881934	1648411
III. ILGTERMIŅA FINANŠU IEGULDĪJUMI KOPĀ	190	2298459	1894936
ILGTERMIŅA IEGULDĪJUMI KOPĀ	200	23194352	21044499
1.Izejvielas, pamatmateriāli un palīgmateriāli	210	1809804	1965379
2.Nepabeigtie ražojumi un pasūtījumi	1160	146791	166059
3.Gatavie ražojumi un preces pārdošanai	230	200045	197920
4.Avansa maksājumi par krājumiem	250	187990	76412
I. KRĀJUMI KOPĀ	270	2344630	2405670
1.Pircēju un pasūtītāju parādi	280	6477368	5514902
2.Radniecīgo sabiedrību parādi	290	8419	8419
4.Citi debitori	310	838287	287383
7.Nākamo periodu izmaksas	340	295568	256233
8.Uzkrātie ieņēmumi	341	4233	34959
II. DEBITORI KOPĀ	350	7623875	6101896
IV. NAUDA	400	731452	475249
APGROZĀMIE LĪDZEKĻI KOPĀ	410	10699957	8982815
AKTĪVA BILANCE	420	33894309	30027314
1.Akciju vai daļu kapitāls (pamatkapitāls)	430	3260890	3260890
c) sabiedrības statūtos noteiktās rezerves;	480	6	6
REZERVES KOPĀ	500	6	6
6.Iepriekšējo gadu nesadalītā peļņa vai nesegtie zaudējumi	510	1088165	435420
7.Pārskata gada peļņa vai zaudējumi	520	987344	652745
PAŠU KAPITĀLS KOPĀ	530	5336405	4349061
3.Aizņēmumi no kredītiestādēm	600	372717	588254
4.Citi aizņēmumi	601	2080371	2729458
6.Parādi piegādātājiem un darbuzņēmējiem	603	578566	578566
12.Pārējie kreditori	630	866434	762772
ILGTERMIŅA KREDITORI KOPĀ	640	3898088	4659050
3.Aizņēmumi no kredītiestādēm	670	1215537	1219354
4.Citi aizņēmumi	671	161092	269412
5.No pircējiem saņemtie avansi	680	323375	158598
6.Parādi piegādātājiem un darbuzņēmējiem	690	6145812	4692516
10.Nodokļi un valsts sociālās apdrošināšanas obligātās iemaksas	730	15833668	13678464
11.Pārējie kreditori	740	555787	510228
12.Nākamo periodu ieņēmumi	750	18547	88489
14.Uzkrātās saistības	771	405998	402142
ĪSTERMIŅA KREDITORI KOPĀ	780	24659816	21019203
PASĪVA BILANCE	800	33894309	30027314
Darbinieku skaits	990	359	342

SIA "EAST-WEST TRANSIT" Grāmatvedības bilance 2017/2016.gads

SIA "EAST-WEST TRANSIT" Peļņas vai zaudējuma pārskats 2017/2016.gads

Klasificēts pēc izdevumu funkcijām (PZA2)

Uzņēmuma gada pārskats

Reģistrācijas numurs 40003295522

Periods no 01.01.2017 līdz 31.12.2017

Klasificēts pēc izdevumu funkcijām (PZA2)			
Posteņa nosaukums	Rindas kods	Pārskata gada beigās	Iepriekšējā pārskata gada beigās
1. Neto apgrozījums.	10	145632662	115050773
b) no citiem pamatdarbības veidiem	30	145632662	115050773
2. Pārdotās produkcijas ražošanas pašizmaksa, pārdoto preču vai sniegto pakalpojumu iegādes izmaksas	40	135451839	106656496
3. Bruto peļņa vai zaudējumi.	50	10180823	8394277
4. Pārdošanas izmaksas.	60	6880645	6365140
5. Administrācijas izmaksas.	70	1242958	1025718
6. Pārējie saimnieciskās darbības ieņēmumi.	80	481109	788012
7. Pārējās saimnieciskās darbības izmaksas.	90	204252	167657
10. Pārējie procentu ieņēmumi un tamlīdzīgi ieņēmumi:	170	16713	31431
b) no citām personām	190	16713	31431
12. Procentu maksājumi un tamlīdzīgas izmaksas.	210	1139631	898922
b) citām personām	230	1139631	898922
13. Peļņa vai zaudējumi pirms uzņēmumu ienākuma nodokļa	240	1211159	756283
14. Uzņēmumu ienākuma nodoklis par pārskata gadu.	250	223815	103538
15. Peļņa vai zaudējumi pēc uzņēmumu ienākuma nodokļa aprēķināšanas	260	987344	652745
18. Pārskata gada peļņa vai zaudējumi.	290	987344	652745

Rādītājs		Perioda beigās EUR	Perioda sākumā EUR
3.Citi nemateriālie ieguldījumi	21	153716	169613
I. NEMATERIĀLIE IEGULDĪJUMI KOPĀ	50	153716	169613
1.Zemes gabali, ēkas, būves un ilgtermiņa stādījumi	60	1179650	580105
2.Ilgtermiņa ieguldījumi nomātajos pamatlīdzekļos	61	4446659	4638553
3.Iekārtas un mašīnas	70	1037441	941141
4.Pārējie pamatlīdzekļi un inventārs	80	2367190	1603992
5.Pamatlīdzekļu izveidošana un nepabeigto celtniecības objektu izmaksas	90	7407690	4728886
6.Avansa maksājumi par pamatlīdzekļiem	91	147231	997722
II. PAMATLĪDZEKĻI KOPĀ	100	16585861	13490399
1.Līdzdalība radniecīgo sabiedrību kapitālā	110	4270	4270
5.Pārējie vērtspapīri un ieguldījumi	150	70833	0
6.Pārējie aizdevumi un citi ilgtermiņa debitori	160	1412889	1246866
V. ILGTERMIŅA FINANŠU IEGULDĪJUMI KOPĀ	190	1487992	1251136
1. ILGTERMIŅA IEGULDĪJUMI (KOPSUMMA)	200	18227569	14911148
1.Izejvielas, pamatmateriāli un palīgmateriāli	210	1794791	1394682
2.Nepabeigtie ražojumi	220	138842	137361
3.Gatavie ražojumi un preces pārdošanai	230	217143	257334
5.Avansa maksājumi par precēm	250	170709	211578
I. KRĀJUMI KOPĀ	270	2321485	2000955
1.Pircēju un pasūtītāju parādi	280	4443352	5585177
2.Radniecīgo sabiedrību parādi	290	1636	1636
4.Citi debitori	310	531545	556491
7.Nākamo periodu izmaksas	340	111491	130285
8.Uzkrātie ieņēmumi	341	4000	1966
III. DEBITORI KOPĀ	350	5092024	6275555
V. NAUDA (KOPĀ)	400	548239	821698
2. APGROZĀMIE LĪDZEKĻI (KOPĀ)	410	7961748	9098208
AKTĪVA BILANCE	420	26189317	24009356
1.Akciju vai daļu kapitāls (pamatkapitāls)	430	3260890	3260890
c) sabiedrības statūtos noteiktās rezerves;	480	6	6
REZERVES KOPĀ	500	6	6
5.Nesadalītā peļņa: a) iepriekšējo gadu nesadalītā peļņa	510	-78520	-298937
b) pārskata gada nesadalītā peļņa	520	303700	220417
PAŠU KAPITĀLS KOPĀ	530	3486076	3182376
3.Citi uzkrājumi	560	255855	196475
UZKRĀJUMI KOPĀ	570	255855	196475
3.Aizņēmumi no kredītiestādēm	600	1304019	146615
4.Citi aizņēmumi	601	4021308	1176851
6.Parādi piegādātājiem un darbuzņēmējiem	603	578566	578566
11.Pārējie kreditori	630	0	639807
14.Neizmaksātās iepriekšējo gadu dividendes	633	56559	56559
15.Atliktā nodokļa saistības	634	250239	171914
I. ILGTERMIŅA KREDITORI KOPĀ	640	6210691	2770312
3.Aizņēmumi no kredītiestādēm	670	106150	1050268
4.Citi aizņēmumi	671	715433	88320
5.No pircējiem saņemtie avansi	680	339071	386670
6.Parādi piegādātājiem un darbuzņēmējiem	690	3424786	5296065
10.Nodokļi un valsts sociālās apdrošināšanas obligātās iemaksas	730	11434923	10409376
11.Pārējie kreditori	740	140613	122518
12.Nākamo periodu ieņēmumi	750	26870	211117
15.Uzkrātās saistības	771	48849	65911
18.Atvasinātie finanšu instrumenti	775	0	229948
II. ĪSTERMIŅA KREDITORI KOPĀ	780	16236695	17860193
3. KREDITORI (KOPSUMMA)	790	22447386	20630505
PASĪVA BILANCE	800	26189317	24009356
Darbinieku skaits	990	328	318

SIA "EAST-WEST TRANSIT" Grāmatvedības bilance 2015/2014.gads

8. pielikums

SIA "EAST-WEST TRANSIT" Peļņas vai zaudējuma pārskats 2015/2014.gads

Peļņas vai zaudējumu aprēķins (pēc apgrozījuma izmaksu metodes)

Reģistrācijas numurs 40003295522

Nosaukums EAST-WEST TRANSIT SIA

Posteņa nosaukums	Pārskata gada beigās	Iep. pārskata gada beigās
1. Neto apgrozījums	125276240	143827852
2. Pārdotās produkcijas ražošanas izmaksas	117016817	136154143
3. Bruto peļņa vai zaudējumi	8259423	7673709
4. Pārdošanas izmaksas	6285659	5779856
5. Administrācijas izmaksas	961668	873085
6. Pārējie saimnieciskās darbības ieņēmumi	466508	362321
7. Pārējās saimnieciskās darbības izmaksas	258429	380517
8. Ieņēmumi no līdzdalības koncerna meitas un asociēto sabiedrību kapitālos	0	0
9. Ieņēmumi no vērtspapīriem un aizdevumiem, kas veidojuši ilgtermiņa ieguldījumus	0	0
10. Pārējie procentu ieņēmumi un tam līdzīgi ieņēmumi	34804	46964
11. Ilgtermiņa finanšu ieguldījumu un īstermiņa vērtspapīru vērtības norakstīšana	0	0
12. Procentu maksājumi un tam līdzīgas izmaksas	766868	551519
	0	0
14. Peļņa vai zaudējumi pirms ārkārtas posteņiem un nodokļiem	488111	498017
15. Ārkārtas ieņēmumi	0	0
16. Ārkārtas izmaksas	0	0
17. Peļņa vai zaudējumi pirms nodokļiem	488111	498017
18. Uzņēmumu ienākuma nodoklis par pārskata gadu	102671	102461
Atliktais nodoklis	-78326	-171914
20. Pārējie nodokļi	3414	3225
21. Aprēķinātās ārkārtas dividendes	0	0
22. Pārskata gada peļņa vai zaudējumi	303700	220417

SIA "Neste Latvija" Grāmatvedības bilance 2017/2016.gads

Rādītājs		Perioda beigās EUR	Perioda sākumā EUR
2.Koncesijas, patenti, licences, preču zīmes un līdzīgas tiesības	20	752958	919514
I. NEMATERIĀLIE IEGULDĪJUMI KOPĀ	50	752958	919514
1.Nekustamie īpašumi:	1100	18586776	17769850
a) zemesgabali, ēkas un inženierbūves	1110	18586776	17769850
3.Ilgtermiņa ieguldījumi nomātajos pamatlīdzekļos	61	406834	466945
5.Tehnoloģiskās iekārtas un ierīces	70	4427397	4363786
6.Pārējie pamatlīdzekļi un inventārs	80	250408	238413
7.Pamatlīdzekļu izveidošana un nepabeigto celtniecības objektu izmaksas	90	705168	879991
II. PAMATLĪDZEKĻI KOPĀ	100	24376583	23738985
6.Pārējie aizdevumi un citi ilgtermiņa debitori	160	143968	95522
III. ILGTERMIŅA FINANŠU IEGULDĪJUMI KOPĀ	190	143968	95522
ILGTERMIŅA IEGULDĪJUMI KOPĀ	200	25273509	24754021
1.Izejvielas, pamatmateriāli un palīgmateriāli	210	3660	2523
3.Gatavie ražojumi un preces pārdošanai	230	3433685	3871192
I. KRĀJUMI KOPĀ	270	3437345	3873715
1.Pircēju un pasūtītāju parādi	280	12835289	12202899
2.Radniecīgo sabiedrību parādi	290	11266268	10685448
4.Citi debitori	310	48593	0
7.Nākamo periodu izmaksas	340	142461	166613
II. DEBITORI KOPĀ	350	24292611	23054960
IV. NAUDA	400	12007681	7748856
APGROZĀMIE LĪDZEKĻI KOPĀ	410	39737637	34677531
AKTĪVA BILANCE	420	65011146	59431552
1.Akciju vai daļu kapitāls (pamatkapitāls)	430	15029784	15029784
2.Akciju (daļu) emisijas uzcenojums	440	11004846	11004846
f) pārējās rezerves.	490	18	18
REZERVES KOPĀ	500	18	18
6.Iepriekšējo gadu nesadalītā peļņa vai nesegtie zaudējumi	510	10857243	1191230
7.Pārskata gada peļņa vai zaudējumi	520	9808906	966013
PAŠU KAPITĀLS KOPĀ	530	46698797	36891891
3.Citi uzkrājumi	560	306037	275048
UZKRĀJUMI KOPĀ	570	306037	275048
13.Nākamo periodu ierēpmumi	631	596837	607295
11.Atliktā nodokļa saistības	634	0	514791
ILGTERMIŅA KREDITORI KOPĀ	640	596837	1122086
5.No pircējiem saņemtie avansi	680	1501653	2869333
6.Parādi piegādātājiem un darbuzņēmējiem	690	859111	834915
8.Parādi radniecīgajām sabiedrībām	710	3385537	6120595
10.Nodokļi un valsts sociālās apdrošināšanas obligātās iemaksas	730	11323979	10871701
11.Pārējie kreditori	740	72690	75523
12.Nākamo periodu ierēpmumi	750	10458	117284
14.Uzkrātās saistības	771	256047	253176
ĪSTERMIŅA KREDITORI KOPĀ	780	17409475	21142527
PASĪVA BILANCE	800	65011146	59431552
Darbinieku skaits	990	50	51

SIA "Neste Latvija" Peļņas vai zaudējuma pārskats 2017/2016.gads

Klasificēts pēc izdevumu funkcijām (PZA2)

Uzņēmuma gada pārskats

Reģistrācijas numurs 40003132723

Periods no 01.01.2017 līdz 31.12.2017

Klasificēts pēc izdevumu funkcijām (PZA2)			
Posteņa nosaukums	Rindas kods	Pārskata gada beigās	Iepriekšējā pārskata gada beigās
1. Neto apgrozījums.	10	280491839	276375092
b) no citiem pamatdarbības veidiem	30	280491839	276375092
2. Pārdotās produkcijas ražošanas pašizmaksa, pārdoto preču vai sniegto pakalpojumu iegādes izmaksas	40	259110678	254738314
3. Bruto peļņa vai zaudējumi.	50	21381161	21636778
4. Pārdošanas izmaksas.	60	8929638	8811762
5. Administrācijas izmaksas.	70	2536252	2632538
6. Pārējie saimnieciskās darbības ieņēmumi.	80	1181358	1337167
7. Pārējās saimnieciskās darbības izmaksas.	90	152030	162158
10. Pārējie procentu ieņēmumi un tamlīdzīgi ieņēmumi:	170	74717	83366
a) no radniecīgajām sabiedrībām	180	36841	52836
b) no citām personām	190	37876	30530
12. Procentu maksājumi un tamlīdzīgas izmaksas.	210	67904	46078
b) citām personām	230	67904	46078
13. Peļņa vai zaudējumi pirms uzņēmumu ienākuma nodokļa	240	10951412	11404775
14. Uzņēmumu ienākuma nodoklis par pārskata gadu.	250	1659297	1695736
15. Peļņa vai zaudējumi pēc uzņēmumu ienākuma nodokļa aprēķināšanas	260	9292115	9709039
16. Ieņēmumi vai izmaksas no atliktā nodokļa aktīvu vai saistību atlikumu izmaiņām	270	514791	-43026
18. Pārskata gada peļņa vai zaudējumi.	290	9806906	9666013

SIA "Neste Latvija" Grāmatvedības balance 2015/2014.gads

Rādītājs	Perioda beigās EUR	Perioda sākumā EUR	
2.Koncesijas, patenti, licences, preču zīmes un līdzīgas tiesības	20	1256802	1433722
I. NEMATERIĀLIE IEGULDĪJUMI KOPĀ	50	1256802	1433722
1.Zemes gabali, ēkas, būves un ilggadīgie stādījumi	60	18576878	16212749
2.Ilgtermiņa ieguldījumi nomātajos pamatlīdzekļos	61	571062	648059
3.Iekārtas un mašīnas	70	4382976	4454412
4.Pārējie pamatlīdzekļi un inventārs	80	233055	537453
5.Pamatlīdzekļu izveidošana un nepabeigto celtniecības objektu izmaksas	90	563138	591845
II. PAMATLĪDZEKĻI KOPĀ	100	24327109	22444518
6.Pārējie aizdevumi un citi ilgtermiņa debitori	160	38571	71642
V. ILGTERMIŅA FINANŠU IEGULDĪJUMI KOPĀ	190	38571	71642
1. ILGTERMIŅA IEGULDĪJUMI (KOPSUMMA)	200	25622482	23949882
1.Izejvielas, pamatmateriāli un palīgmateriāli	210	3762	1938
3.Gatavie ražojumi un preces pārdošanai	230	3081465	11899646
I. KRĀJUMI KOPĀ	270	3085227	11901584
1.Pircēju un pasūtītāju parādi	280	9139621	8971367
2.Radniecīgo sabiedrību parādi	290	20430336	10106179
4.Citi debitori	310	0	990528
7.Nākamo periodu izmaksas	340	136600	194554
III. DEBITORI KOPĀ	350	29706557	20262628
V. NAUDA (KOPĀ)	400	8049592	9575028
2. APGROZĀMIE LĪDZEKĻI (KOPĀ)	410	40841376	41739240
AKTĪVA BILANCE	420	66463858	65689122
1.Akciju vai daļu kapitāls (pamatkapitāls)	430	25049640	25049640
2.Akciju (daļu) emisijas uzcenojums	440	11004846	11004846
b) rezerves pašu akcijām vai daļām;	470	18	18
REZERVES KOPĀ	500	18	18
5.Nesadalītā peļņa: a) iepriekšējo gadu nesadalītā peļņa	510	848787	-7758434
b) pārskata gada nesadalītā peļņa	520	10842443	8607221
PAŠU KAPITĀLS KOPĀ	530	47745734	36903291
3.Citi uzkrājumi	560	249100	225386
UZKRĀJUMI KOPĀ	570	249100	225386
10.Nodokļi un valsts sociālās apdrošināšanas obligātās iemaksas	621	614075	620855
12.Nākamo periodu ieņēmumi	631	471765	474156
I. ILGTERMIŅA KREDITORI KOPĀ	640	1085840	1095011
5.No pircējiem saņemtie avansi	680	1926379	3185265
6.Parādi piegādātājiem un darbuzņēmējiem	690	916832	967550
8.Parādi radniecīgajām sabiedrībām	710	4588438	11359311
10.Nodokļi un valsts sociālās apdrošināšanas obligātās iemaksas	730	9582703	11669769
11.Pārējie kreditori	740	53288	43365
12.Nākamo periodu ieņēmumi	750	11780	6779
15.Uzkrātās saistības	771	303764	233395
II. ĪSTERMIŅA KREDITORI KOPĀ	780	17383184	27465434
3. KREDITORI (KOPSUMMA)	790	18469024	28560445
PASĪVA BILANCE	800	66463858	65689122
Darbinieku skaits	990	48	50

12. pielikums

SIA "Neste Latvija" Peļņas vai zaudējuma pārskats 2015/2014.gads

Reģistrācijas numurs 40003132723

Nosaukums NESTE LATVIJA SIA

Posteņa nosaukums	Pārskata gada beigās	Iep. pārskata gada beigās
1. Neto apgrozījums	407315011	350003542
2. Pārdotās produkcijas ražošanas izmaksas	385754437	332370679
3. Bruto peļņa vai zaudējumi	21560574	17632863
4. Pārdošanas izmaksas	8564042	7934816
5. Administrācijas izmaksas	1802687	1585780
6. Pārējie saimnieciskās darbības ieņēmumi	754360	714430
7. Pārējās saimnieciskās darbības izmaksas	278888	120584
8. Ieņēmumi no līdzdalības koncerna meitas un asociēto sabiedrību kapitālos	0	0
9. Ieņēmumi no vērtspapīriem un aizdevumiem, kas veidojuši ilgtermiņa ieguldījumus	0	0
10. Pārējie procentu ieņēmumi un tam līdzīgi ieņēmumi	50976	68298
11. Ilgtermiņa finanšu ieguldījumu un īstermiņa vērtspapīru vērtības norakstīšana	0	0
12. Procentu maksājumi un tam līdzīgas izmaksas	43332	55849
	0	0
14. Peļņa vai zaudējumi pirms ārkārtas posteņiem un nodokļiem	11676961	8718562
15. Ārkārtas ieņēmumi	0	0
16. Ārkārtas izmaksas	0	0
17. Peļņa vai zaudējumi pirms nodokļiem	11676961	8718562
18. Uzņēmumu ienākuma nodoklis par pārskata gadu	836909	111341
Atliktais nodoklis	2391	0
20. Pārējie nodokļi	0	0
21. Aprēķinātās ārkārtas dividendes	0	0
22. Pārskata gada peļņa vai zaudējumi	10842443	8607221

SIA "Circle K Latvia" Grāmatvedības bilance 2017/2016.gads

Rādītājs		Perioda beigās EUR	Perioda sākumā EUR
2.Koncesijas, patenti, licences, preču zīmes un līdzīgas tiesības	20	5008	16767
3.Citi nemateriālie ieguldījumi	21	151821	169577
I. NEMATERIĀLIE IEGULDĪJUMI KOPĀ	50	156829	186344
1.Nekustamie īpašumi:	1100	57475055	51451802
a) zemesgabali, ēkas un inženierbūves	1110	57475055	51451802
3.Ilgtermiņa ieguldījumi nomātajos pamatlīdzekļos	61	0	1757
5.Tehnoloģiskās iekārtas un ierīces	70	1515856	1639472
6.Pārējie pamatlīdzekļi un inventārs	80	11611051	7729086
7.Pamatlīdzekļu izveidošana un nepabeigto celtniecības objektu izmaksas	90	2945326	4649607
II. PAMATLĪDZEKĻI KOPĀ	100	73547288	65471724
5.Pārējie vērtspapīri un ieguldījumi	150	12570	19749
III. ILGTERMIŅA FINANŠU IEGULDĪJUMI KOPĀ	190	12570	19749
ILGTERMIŅA IEGULDĪJUMI KOPĀ	200	73716687	65677817
3.Gatavie ražojumi un preces pārdošanai	230	8027529	9323804
I. KRĀJUMI KOPĀ	270	8027529	9323804
1.Pircēju un pasūtītāju parādi	280	23975848	18813807
2.Radniecīgo sabiedrību parādi	290	687172	154006
4.Citi debitori	310	1613284	179927
7.Nākamo periodu izmaksas	340	393573	795813
II. DEBITORI KOPĀ	350	26669877	19943553
3.Pārējie vērtspapīri un līdzdalība kapitālos	380	3351	3798
4.Atvasinātie finanšu instrumenti	385	0	31378
III. ĪSTERMIŅA FINANŠU IEGULDĪJUMI KOPĀ	390	3351	35176
IV. NAUDA	400	5781727	16929133
APGROZĀMIE LĪDZEKĻI KOPĀ	410	40482484	46231666
AKTĪVA BILANCE	420	114199171	111909483
1.Akciju vai daļu kapitāls (pamatkapitāls)	430	27563730	27563730
f) pārējās rezerves.	490	855176	855176
REZERVES KOPĀ	500	855176	855176
6.Iepriekšējo gadu nesadalītā peļņa vai nesegtie zaudējumi	510	12680796	9671800
7.Pārskata gada peļņa vai zaudējumi	520	21348788	21008996
PAŠU KAPITĀLS KOPĀ	530	62448490	59099702
3.Citi uzkrājumi	560	10280185	9821523
UZKRĀJUMI KOPĀ	570	10280185	9821523
12.Pārējie kreditori	630	170047	166752
14.Noizmaksātās dividendes	632	0	1900621
ILGTERMIŅA KREDITORI KOPĀ	640	170047	2067373
4.Citi aizņēmumi	671	4577	0
5.No pircējiem saņemtie avansi	680	1522836	1318416
6.Parādi piegādātājiem un darbuzņēmējiem	690	21095302	21796454
8.Parādi radniecīgajām sabiedrībām	710	540433	1814612
10.Nodokļi un valsts sociālās apdrošināšanas obligātās iemaksas	730	15339997	13667154
12.Nākamo periodu ieņēmumi	750	242646	260980
14.Uzkrātās saistības	771	2554658	2061937
15.Atvasinātie finanšu instrumenti	775	0	1332
ĪSTERMIŅA KREDITORI KOPĀ	780	41300449	40920885
PASĪVA BILANCE	800	114199171	111909483
Darbinieku skaits	990	819	763

SIA "Circle K Latvia" Peļņas vai zaudējuma pārskats 2017/2016.gads

Klasificēts pēc izdevumu funkcijām (PZA2)			
Posteņa nosaukums	Rindas kods	Pārskata gada beigās	Iepriekšējā pārskata gada beigās
1. Neto apgrozījums.	10	387473373	368163229
b) no citiem pamatdarbības veidiem	30	387473373	368163229
2. Pārdotās produkcijas ražošanas pašizmaksa, pārdoto preču vai sniegto pakalpojumu iegādes izmaksas	40	331838443	310816159
3. Bruto peļņa vai zaudējumi.	50	55634930	57347070
4. Pārdošanas izmaksas.	60	24218437	22340756
5. Administrācijas izmaksas.	70	10693863	10733370
6. Pārējie saimnieciskās darbības ieņēmumi.	80	1010259	909849
7. Pārējās saimnieciskās darbības izmaksas.	90	125404	30337
10. Pārējie procentu ieņēmumi un tamlīdzīgi ieņēmumi:	170	131597	78441
a) no radniecīgajām sabiedrībām	180	15957	204
b) no citām personām	190	115640	78237
12. Procentu maksājumi un tamlīdzīgas izmaksas.	210	13539	309743
a) radniecīgajām sabiedrībām	220	4405	282484
b) citām personām	230	9134	27259
13. Peļņa vai zaudējumi pirms uzņēmumu ienākuma nodokļa	240	21725543	24921154
14. Uzņēmumu ienākuma nodoklis par pārskata gadu.	250	2277376	3689169
15. Peļņa vai zaudējumi pēc uzņēmumu ienākuma nodokļa aprēķināšanas	260	19448167	21231985
16. Ieņēmumi vai izmaksas no atliktā nodokļa aktīvu vai saistību atlikumu izmaiņām	270	1900621	-222989
18. Pārskata gada peļņa vai zaudējumi.	290	21348788	21008996

SIA "Circle K Latvia" Grāmatvedības bilance 2015/2014.gads

Rādītājs		Perioda beigās EUR	Perioda sākumā EUR
2.Koncesijas, patenti, licences, preču zīmes un līdzīgas tiesības	20	29646	40451
3.Citi nemateriālie ieguldījumi	21	190158	209726
I. NEMATERIĀLIE IEGULDĪJUMI KOPĀ	50	219804	250177
1.Zemes gabali, ēkas, būves un ilggadīgie stādījumi	60	43826055	42658799
2.Ilgtermiņa ieguldījumi nomātajos pamatlīdzekļos	61	13304	65137
3.Iekārtas un mašīnas	70	1080655	827419
4.Pārējie pamatlīdzekļi un inventārs	80	7343677	5130244
5.Pamatlīdzekļu izveidošana un nepabeigto celtniecības objektu izmaksas	90	2657005	2456792
II. PAMATLĪZDEKĻI KOPĀ	100	54920696	51138391
6.Pārējie aizdevumi un citi ilgtermiņa debitori	160	15917	16378
V. ILGTERMIŅA FINANŠU IEGULDĪJUMI KOPĀ	190	15917	16378
1. ILGTERMIŅA IEGULDĪJUMI (KOPSUMMA)	200	55156417	51404946
3.Gatavie ražojumi un preces pārdošanai	230	8505906	7490421
I. KRĀJUMI KOPĀ	270	8505906	7490421
1.Pircēju un pasūtītāju parādi	280	17035178	17662616
2.Radniecīgo sabiedrību parādi	290	5	338018
4.Citi debitori	310	6579	25224
7.Nākamo periodu izmaksas	340	388056	464269
III. DEBITORI KOPĀ	350	17429818	18490127
3.Pārējie vērtspapīri un līdzdalība kapitālos	380	4581	4058
4.Atvasinātie finanšu instrumenti	385	106931	296593
IV. ĪSTERMIŅA FINANŠU IEGULDĪJUMI (VĒRTSPAPĪRI UN LĪZD DALĪBA KAPITĀLOS KOPĀ)	390	111512	300651
V. NAUDA (KOPĀ)	400	16237375	35749031
2. APGROZĀMIE LĪZDEKĻI (KOPĀ)	410	42284611	62030230
AKTĪVA BILANCE	420	97441028	113435176
1.Akciju vai daļu kapitāls (pamatakapitāls)	430	27563730	27563730
d) pārējās rezerves.	490	855176	855176
REZERVES KOPĀ	500	855176	855176
5.Nesadalītā peļņa: a) iepriekšējo gadu nesadalītā peļņa	510	8657774	9700259
b) pārskata gada nesadalītā peļņa	520	21570992	18294659
PAŠU KAPITĀLS KOPĀ	530	58647672	56413824
8.Parādi radniecīgajām sabiedrībām	610	0	17000000
15.Atliktā nodokļa saistības	634	1775920	1383311
I. ILGTERMIŅA KREDITORI KOPĀ	640	1775920	18383311
5.No pircējiem saņemtie avansi	680	1462202	1672003
6.Parādi piegādātājiem un darbuzņēmējiem	690	16644202	17559487
8.Parādi radniecīgajām sabiedrībām	710	1801730	2203820
10.Nodokļi un valsts sociālās apdrošināšanas obligātās iemaksas	730	14646434	14650654
12.Nākamo periodu ieņēmumi	750	289049	131311
15.Uzkrātās saistības	771	1800601	1987423
18.Atvasinātie finanšu instrumenti	775	373218	433343
II. ĪSTERMIŅA KREDITORI KOPĀ	780	37017436	38638041
3. KREDITORI (KOPSUMMA)	790	38793356	57021352
PASĪVA BILANCE	800	97441028	113435176
Darbinieku skaits	990	747	726

16. pielikums

SIA "Circle K Latvia" Peļņas vai zaudējuma pārskats 2015/2014.gads

Reģistrācijas numurs 40003064094

Nosaukums CIRCLE K LATVIA SIA

Posteņa nosaukums	Pārskata gada beigās	Iep. pārskata gada beigās
1. Neto apgrozījums	358176954	393629605
2. Pārdošanās produkcijas ražošanas izmaksas	304956662	341691024
3. Bruto peļņa vai zaudējumi	53220292	51938581
4. Pārdošanas izmaksas	19115768	18760315
5. Administrācijas izmaksas	10827979	10947966
6. Pārējie saimnieciskās darbības ieņēmumi	2582038	796088
7. Pārējās saimnieciskās darbības izmaksas	14018	75961
8. Ieņēmumi no līdzdalības koncerna meitas un asociēto sabiedrību kapitālos	0	0
9. Ieņēmumi no vērtspapīriem un aizdevumiem, kas veidojuši ilgtermiņa ieguldījumus	0	0
10. Pārējie procentu ieņēmumi un tam līdzīgi ieņēmumi	115765	141366
11. Ilgtermiņa finanšu ieguldījumu un īstermiņa vērtspapīru vērtības norakstīšana	0	0
12. Procentu maksājumi un tam līdzīgas izmaksas	150907	394599
	0	0
14. Peļņa vai zaudējumi pirms ārkārtas posteniem un nodokļiem	25809423	22697194
15. Ārkārtas ieņēmumi	0	0
16. Ārkārtas izmaksas	0	0
17. Peļņa vai zaudējumi pirms nodokļiem	25809423	22697194
18. Uzņēmumu ienākuma nodoklis par pārskata gadu	3970233	3490173
	0	0
20. Pārējie nodokļi	268198	249506
21. Aprēķinātās ārkārtas dividendes	0	0
22. Pārskata gada peļņa vai zaudējumi	21570992	18957515

Bakalaura darbs „**Latvijas degvielas mazumtirgotāju līderu finanšu analīze.**”
izstrādāts LU Biznesa, vadības un ekonomikas fakultātē.

Ar savu parakstu apliecinu, ka pētījums veikts patstāvīgi, izmantoti tikai tajā norādītie
informācijas avoti un iesniegtā darba elektroniskā kopija atbilst izdrukai.

Autors: _____ Rūta-Elise Vītola _____
(paraksts) (paraksta atšifrējums) (datums)

Rekomendēju / nerekomendēju darbu aizstāvēšanai

Vadītāja: Dr. ekon. docente Aina Joppe _____
(paraksts) (datums)

Recenzents: Mg.ekon., lektore Larisa Bule

Darbs iesniegts LU Biznesa, vadības un ekonomikas fakultātes Studiju centrā

Dekāna pilnvarotā persona:

metodiķe _____
(paraksts) (paraksta atšifrējums) (datums)

Darbs aizstāvēts _____ gala pārbaudījuma komisijas sēdē _____
bakalaura / maģistra / valsts

Komisijas sekretārs(e): _____
(paraksts) (paraksta atšifrējums) (datums)